

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET DANSKE SIND - BIND VII

ANDERS UHRSKOV

DANSK FOLKEVID

FØRSTE SAMLING - ANDEN UDGAVE

HANS TOFTES BOGHANDEL

HILLERØD - 1968

DANSK FOLKEVID
FØRSTE SAMLING

DET DANSKE SIND
BIND VII

ANDERS UHRSKOV
DANSK FOLKEVID

FØRSTE SAMLING
ANDEN UDGAVE

*»Den, der ikke forstaar Spøg,
forstaar ikke Dansk.«*

HANS TOFTES BOGHANDEL

HILLERØD 1968

FORORD TIL 2. UDGAVE

I Aarene 1935 og 1936 udsendte jeg *Dansk Folkevid* første og anden Samling. De udkom i September og blev begge udsolgt inden Jul. Det er nu over tredive Aar siden, og da Humor er en saa væsentlig Bestanddel af *det danske Sind*, og da man i disse noget brogede Tider nok kan trænge til en Smule at le af, har jeg besluttet at udsende de to Bind i en ny Udgave. Selve Teksten fremkommer i alt væsentligt uforandret, kun Noteapparatet er udeladt.

Naar man læser nærværende Udgave af *Dansk Folkevid*, bedes man under Omtalen af Personer eller Forhold erindre, at Stoffet er indsamlet for 30—40 Aar siden.

De to Bind er Led i min Bogrække *Det danske Sind*, der hermed er naaet til otte Bind. 1. Bind var *Landsbyfolk*, der udkom 1964, 2. Bind *Købstadfolk*, 1965, 3. Bind *Jydsk Sind* i Sammenligning med fynsk og sjællandsk, 1965, 4. Bind *Gribskov fortæller*, 1966, 5. Bind *Kulsvierbogen*, Skildringer paa nordsjællandsk Folkemaal, 1967, og 6. Bind *Hesten – Menneskets Medhjælp*, ill., 1967.

Hertil kommer saa som 7. og 8. Bind *Dansk Folkevid*, 1. og 2. Samling. Af de nævnte seks Bind er de to udsolgt og de øvrige godt paa Vej.

Jeg takker alle dem, der har støttet dette Foretagende,

som det har været mig en Glæde nu paa mine gamle Dage at befordre i Trykken. Jeg takker de Institutioner, der har ydet Tilskud til Udgivelsen, jeg takker Subskribenter og de enkelte Købere. —

Iøvrigt er det min Tanke at fortsætte Bogrækken *Det danske Sind*, for saa vidt Kræfterne tillader det, og Økonomien gør det muligt.

Anders Uhrskov.

Hillerød, Januar 1968.

INDLEDNING

For op mod et Par Menneskealdre siden udtalte Georg Brandes i et Foredrag i Stockholm, at den, der ikke forstaar Spøg, forstaar ikke Dansk, hvortil Gustaf af Geijerstam otte Dage efter i et Foredrag i København svarede, at den, der ikke forstod Alvor, forstod ikke Svensk.

Georg Brandes har imidlertid Ret i, at Spøg er en betydningsfuld Del af det danske Sind, og havde Geijerstam kendt os Danske godt nok, vilde han have forstaaet, at vor Spøg netop ofte er den vide – maaske nu og da lidt flagrende – Kappe, hvormed vi skjuler den Alvor, som ogsaa vi besidder.

»Den, der ikke forstaar Spøg, forstaar ikke Dansk.« Og som et lille Bidrag til Forstaaelse heraf skulde netop denne Bog tjene.

Det i sin Tid eksisterende Vittighedsblad »Ravnen« havde engang faaet en ny Redaktør, men da nogle af Bladets Venner ytrede Tvivl om, hvorvidt han var den rette Mand, blev han fornærmet og erklærede, at han skulde vise dem, at han kunde redigere »Ravnen« saadan, at der ikke blev noget at grine af.

Jeg er med Hensyn til »Dansk Folkevid« ikke helt i Stand til at gøre hans Ord til mine. Tværtimod snarere. Jeg haaber nemlig, Læserne vil mere sig ved at læse disse

nye og gamle Historier, som jeg har moret mig ved at samle dem. At der helst skulde komme lidt mere end Morskab ud af Arbejdet, er en anden Sag.

At Folkevid staar i et intimt Forhold til Menneskers aandelige Trang Landet over, er let at paavise. Som Folkeviser, Folkeeventyr og Folkesagn har vandret fra Mand til Mand, fra Egn til Egn, ja, fra Land til Land, fordi de indeholdt noget fællesmenneskeligt, som alle trængte til, saadan har Folkeviddet vandret fra Hus til Hus og fra Øst til Vest, saadan vandrer det den Dag i Dag, og saadan vil det blive ved at vandre, saa længe dansk Sind lever. Folkevid er nemlig for os Danske et Livsbehov. Den, der ikke forstaar Spøg, forstaar ikke Dansk.

Lad mig for at belyse Folkeviddets Vandringer fortælle en Historie. I et af Aarene under den første Verdenskrig, da man havde Sukkerkort, og det var vanskeligt at faa Sukkeret til at slaa til, sad en Mand paa Helsinges Kro og drak Kaffe. Da han var færdig og havde betalt, hvad han skyldte, tog han det Sukker, der var tilbage i Skaalen, og puttede det i Lommen, men da han havde rejst sig og var ved at gaa ud af Døren, gik Værten hen og tog Flødekanden, og idet han sagde: »Naar De har faaet Sukkeret, skal De da have Fløden med,« hældte han den ned i Mandens Lomme oven paa Sukkeret.

Denne Historie fortælles endvidere om en Kro i Simested i Sønderjylland, en Kro i Odder, Arden Afholdshotel, Kroejer Frederik Iversen i Trædballehus, Grindsted Kro, hvor afdøde Kromand Laust Hansen selv skal have fortalt den, og sikkert en Mængde andre Steder. Hvor udbredt en saadan lille Historie kan være, ser man deraf,

at jeg altsaa har den fra seks forskellige Steder. Hvor den saa virkelig er foregaaet, er det naturligvis ganske ugørligt at efterspore. Historien vandrer fra Kro til Kro Landet over, og hvert Sted lokaliseres den: Paa *den* Kro sad der en Mand, og Kromanden, som hed saadan og saadan, tog saa Flødekanden osv. Man vil lægge Mærke til, at der er stor Forskel paa Værdien af den Historie, hvor Kro og Kromand kan navngives, og den, hvor man maa nøjes med de almindelige Udtryk: Paa en Kro sad der engang en Mand og drak Kaffe osv. I den følgende Samling vil der være mange Eksempler paa begge Dele, men de Historier, hvor Stedet og muligvis Navnet paa Hovedpersonen anføres, gør det mest levende Indtryk. De ser nemlig mere historiske ud, og det lægger Fortælleren Vægt paa. Skriver han Historien ned, tilføjer han ofte: »Dette er virkelig foregaaet,« »Denne Historie er sandfærdig« e. l. I denne Forbindelse bemærker jeg, at hvor der i de anførte Historier er Tale om nulevende, har jeg i forskellige Tilfælde benyttet fingerede Navne.

Folkeviddet er ikke blot Fælleseje for det danske Folk, det vandrer fra Land til Land, ja, fra Verdensdel til Verdensdel.

Som Eksempler skal jeg nævne to Smaahistorier, som jeg 1908 hørte Pastor emer. Dr. phil. *H. F. Feilberg* fortælle paa Askov Højskole. Jeg gengiver dem, som han fortalte dem – paa Jydsk: Dæ wa jengong en Kuen, der aalti græd i æ Kjærk, næe æ Præst han messet. Saa en Søn de da di gik ud aa æ Kjærk, saa spur æ Præst æ Kuen ad, hwodan te de ku væe, te hun aaltie begyndt o græd, næe han begyndt o mess. »Jow,« saa æ Kuen, »vi haad jengong en Veje (Vædder), o dengong den blev slawtet, da bræget en da saa møj vemoddele, o hwæ Gong A hør

æ Præst mess, saa æ et lissom dengong, æ Veje den dø, o saa ka A ett haald æ Torer tebaag.« – Den selvsamme Historie er fundet saa langt borte som ved Himalaya, hvor Præsten var muhamedansk.

Den anden Historie lyder saadan: Dæ wa jengong en Herremandskuen, aa hun haad en Hund, som hun holdt da saa grow møj aa, o dengong den dø', vild hun da gjaen ha en begravet lissom en anden Minnesk. Hun gik saa hen te æ Præst om et, men han vild ett, for æ Hund wa jo ett Kristen. »Ja, men de wa saa møj en klog Hund,« saa' æ Kuen, »hæ ska æ Præst sie, hwa den haa atterlo sæ te ham,« og saa ga hun ham en tung Guld kjed o hunner Daaler. Saa kund æ Præst jo nok sie, te de haad wan en grov klog Hund, o han gik ind o' o kaast Jue o en. De gjo han saa aasse, o han end' mej o sej: »Næ de anne Hund' sto op, kan do jo gjaen rend mej.« Men de fik æ Bisp o ved, o han kaaldt æ Præst faa sæ o tald' ham te, faa de te han saanen haad kaast Jue o en Hund, men æ Præst faaklaaret ham, te de wa da saa møj en klog Hund – »o hæ ska no wo Faae sie, hwad en haa atterlo sæ te ham,« aa saa lod han æ Guld kjed glid nie i æ Bisp's Haand. Saa slap'et li ud aa æ Bisp: »Aa, den salig Hund!« o da han haad saa' de', maatt han jo la æ Sag fald', o æ Præst beholdt baade Kjowl o Kraw. – Denne Historie er fundet baade i Frankrig og Tyrkiet.

Samtidig med at Historierne vandrer fra Sted til Sted, forandres ikke blot de lokale Benævnelser, men Ordvalg, Enkeltheder, Dialekt skifter, mens Pointen forbliver ens. Af samme Historie kan man altsaa møde forskellige Former, *Varianter*, og det er ikke uden Vigtighed, at Læserne bider Mærke i dette, thi ellers opstaar let den Misforstaaelse, som selv Folk, der skulde vide bedre Besked,

hændelsesvis gør sig skyldige i, at man efter at have læst en Historie siger: »Nej, det er galt! Saadan lyder den Historie ikke, den lyder saadan . . .« Der er i al Almindelighed slet ikke Tale om, at een Historieform er fejl, en anden rigtig, der er blot Tale om forskellige Varianter af samme Motiv. Jeg nægter ikke, at man i Folkevidets Verden *kan* træffe paa Former, hvor vigtige Ting ved Misforstaaelse eller Fejlhuskning er blevet forkortet eller forvansket. Men det er langt de færreste Tilfælde.

Selv om det ligger uden for dette Arbejdes Omraade at foretage en indgaaende Undersøgelse af, hvad Folkevid egentlig er, kan et Par Antydninger ikke skade.

Det vittige i en Historie, et Træk eller et Udtryk kan bero paa *Overdrivelse*. Min Mor har fortalt mig om en Mand, der holdt meget af Brændevin, og da han engang et Sted havde faaet skænket en Kaffepuns op, udbrød han: »No vild A ønsk, te dæ wa en hal Mil te æ Bund'!« Selv af saadan et Træk er der Varianter. En gammel Ven har fra Odsherred hørt om en Mand, der i en tilsvarende Situation sagde: »Nu vilde jeg ønske, der var en Mil til Bunden.«

En anden Form for Folkevid er *Overraskelsen*. For et Par Aar siden traf jeg en kold Vinterdag den gamle Skomager i en Butik. »Nu er Svalen kommen,« sagde han. Jeg stod og maabede og tænkte paa Trækfugle, men det baade blæste og frøs og var i det hele hundekoldt. »Ja, det er *svalt*,« tilføjede en tredie forklarende, og Skomageren lo. Jeg morede mig først bagefter. Ved senere Sammentræf ved Vintertid har vi ofte konstateret, at nu var *Svalen* atter kommen, og mærkeligt er det, men det er, ligesom en saadan Bemærkning gør Kulden mindre. Det maa være den indre Varme, der bliver større.

En af de allermest værdifulde Arter af Folkevid er de Historier, hvor *Overraskelsen* er forenet med en *Modsætning*. En Oberst *Lunn* havde en Oppasser, som han en Dag sendte hen til en Brevkasse med et Par Breve. Da Oppasseren var gaaet, opdagede Obersten til sin Ærgrelse, at han havde glemt at skrive uden paa det ene Brev. Da Oppasseren kom tilbage, spurgte Obersten, om han ikke havde opdaget, at der manglede Udskrift paa det ene Brev. Jo, det havde han da nok. »Ja, men hvorfor tog De saa ikke Brevet med tilbage?« – »Jeg troede, de skulde følges ad.« – En saadan Historie giver En det ejendommelige Smæld i Hjernen, som ligger i, at noget, der lige i Øjeblikket synes saa betænksomt, ja, ligefrem fiffigt, pludseligt viser sig at være ærkedumt. Denne overraskende Modsætning er Pointet i en Mængde af de Historier, der tilhører den højere Art af Folkevid, f. Eks. alle Molbohistorierne, det tidligere anførte Træk om Redaktøren af »Ravnen« osv.

Folkeviddet kan bestaa i *en enkelt Sætning*: et Ord-sprog eller en Udtalelse af iørefaldende Form, hvori et Menneske karakteriserer sig selv. Det sker nemlig, at et Menneske kommer til at sige en enkelt Sætning, der er af en saadan Art, at den ligesom helt aabner det Menneskes Indre. Man ser durk igennem ham. »En ska aaltie hjælp anne, næ det ett kan skaa jen sjæl,« sagde engang en jydsk Gaardmandskone. Gang paa Gang har jeg hørt min Far med munter Haan citere denne Kone.

En ung Pige, der havde et Mælkeudsalg i Randers, havde Tid efter anden faaet en seks, syv Kroner tilgode hos en Kone. Hun gik saa en Dag hen for at rykke hende, men der var ingen Penge at faa. »Saadan er Verden nu, og saadan skal Verden være,« svarede Konen. En

slet Moral i en god Form! Denne Kone aner ikke, hvor godt man kender hende gennem denne ligefrem ord-sprogsagtige Udtalelse. »Saadan er Verden nu, og saadan skal Verden være,« som hun sagde Konen i Randers, da hun ikke vilde betale. Dette Ord har oplivet mig adskillige Gange, naar jeg har ærgret mig over Mennesker med en lignende Tankegang.

Endelig kan Folkeviddet bestaa i *et enkelt Ord* eller *Udtryk* af særlig original Art, ofte i Billedform. Naar man her i Nordsjælland bliver indkaldt for over for Skattemyndighederne at gøre Rede for sin Indtægt, bruger man ofte det Udtryk, at man skal *til Frokost*. Det foregaar jo gerne om Formiddagen.

En Kunde i en københavnsk Antikvarboghandel mente, at en Bog nok kunde sælges lidt billigere, og Antikvarboghandleren gav det imødekommende Svar: »Ja, jeg er ikke den Mand, der siger Nej til ingenting.«

En Dag stod jeg paa Gaden og talte med en god Bekendt. Da hans lille Datter i det samme kom forbi, bemærkede jeg, at hun voksede godt. »Ja, hun lægger sig ud og bliver langbenet,« var Svaret. Man lægger Mærke til, at der foruden det vittige i Modsætningen, »lægger sig ud – langbenet« tillige er Bogstavrim, hvorved Udtrykket ogsaa faar en lydlig Tiltrækningskraft. Bogstavrimets Velklang finder man i en Mængde Talemaader, Ordsprog og Udtryk for Folkevid.

En Dag stod jeg og talte med en Mand om et forestaaende Folketingsvalg. Vi var uenige om Udfaldet, og Resultatet blev et Væddemaal. Da vi begge er forholdsvis forsigtige Mænd, drejede dette sig dog kun om to Øre. En Mand, der kom forbi, blev indviet i vor Aftale og opfordret til ogsaa at vædde. »Ne-j,« svarede han, »jeg

vædder aldrig. Jeg vil hellere staa halv Skade med den, som vinder.»

Da jeg en Aften for mange Aar siden kom gaaende ned ad Helsingørgade i Hillerød, mødte jeg en Flok unge Mennesker, der efter at være sluppet fra Teknisk Skole nu kom stormende op gennem Gaden. En enkelt af dem maa have været særlig overgiven. I alt Fald opfattede jeg i Forbifarten, at en Kammerat raabte til ham: »Du er jo skør paa Grammofonkassen, Kresjan!« At der kunde være »Revner i Gesimsen«, »Buler i Blikspanden«, eller at en kunde have »en Lejlighed ledig paa Kvisten«, havde jeg nok hørt om før, men »at Kresjan kunde være skør paa Grammofonkassen«, var mig en ny – og for saa vidt opmuntrende – Iagttagelse.

En stor Nybygning i København har i Folkemunde faaet Navnet *Penalhuset*. En Nybygning i Hillerød med Cementaltaner kaldes *Kommoden* – Skufferne er ikke lukket. Et Par nordsjællandske Privatbaner betjente sig i sin Tid af nogle ret smaa Lokomotiver. Et saadant benævntes *Grisen*. Den ene Banes Lokomotiv kaldtes forøvrigt ogsaa *Mosegrisen* og den andens *Skovgrisen*, alt efter det Terræn, de passerede.

Vi er nu inde paa det, man kalder *Slangsprog*, som dette Værk vil indeholde adskilligt af under de to Afsnit, der omhandler Soldatervid og Københavnersvid.

Naturligvis er denne Samling ikke udtømmende. Det er bl. a. umuligt, fordi der skabes Folkevid hver Dag, navnlig paa de sidstnævnte Omraader. Af Varianter, hvoraf der som nævnt er utallige, har Pladsen kun tilladt at medtage nogle enkelte. Iøvrigt er store Grupper af Folkevid af Anstændighedshensyn udeladt. Dette gælder alt, hvad der kan falde ind under seksuelt Vid. Derimod

har jeg ikke kunnet undgaa forskellige Fordøjelsesudtryk, selv om de kan lyde lidt grove, men de er nu engang saa vigtig en Bestanddel af det gamle Almuevid, at Helhedsindtrykket vilde forekomme alt for friseret, hvis de var blevet fjernet.

De, der læser denne Bog, vil Gang paa Gang faa Lejlighed til – maaske nu og da med lidt Skuffelse i Stemmen – at udbryde: »Aa – det kender vi!« Ja, naturligvis, for denne Bog skulde jo netop gerne staa i nær Forbindelse med det levende Liv og Sproget af i Dag. Mange Læsere vil paa den anden Side ogsaa nu og da have Lejlighed til at udbryde: »Ja, det kender jeg ogsaa en Historie om!« Det tvivler jeg ikke paa. Men saa kunde de gøre baade mig og Forskningen en stor Tjeneste ved at nedskrive det eller de Træk og Udtryk, De kender, og sende mig dem. Paa Forhaand Tak!

Ordningen af Stoffet har været ret besværligt, idet samme Historie eller Udtryk ofte med god Ret kunde anbringes flere Steder. Jeg har da valgt den Fremgangsmaade at anføre et Træk under en af Erhvervsgrupperne – *Soldatervid, Præster og Degne, Penge, Handel osv.* – og kun, hvis dette ikke kunde lade sig gøre, har jeg anbragt det under en af de geografiske Grupper – *Københavnervid, Mellem Jyder, Fynbovid osv.* – eller eventuelt i en tredie Art Grupper.

Med Hensyn til Indsamlingen af Stoffet er der mange, jeg skylder Tak. Jeg vil først nævne mine afdøde Forældre, min Far *Kristen Uhrskov* (1843–1919) og min Mor *Kirsten Uhrskov* (1853–1934). Uden den Arv, de har givet mig i Retning af at opfatte Vid og nyde det, vilde nærværende Bog aldrig være blevet til. Ogsaa et stort Antal jyske Historier og Træk har jeg fra dem.

Her fra Sjælland har jeg særlig Grund til at takke min gamle Ven, Højskolelærer *Ole Jensen*, for talrige gode Historier fra hans Hjemegn, Odsherred. Der er adskillige andre, der har skaffet mig store Samlinger. Jeg takker alle dem, der i Aarenes Løb enten ved at fortælle eller ved at nedskrive Historier og Udtryk, har ydet denne Bog Støtte.

Stoffet til *Dansk Folkevid* stammer i alt væsentligt fra to Områder. 1. *utrykte Beretninger*, dels egne og andres Erindringer, dels Optegnelser foretaget af Mennesker fra forskellige Dele af Landet og 2. *en stor Samling Avisudklip*. Et Dagblad skal baade oplyse og underholde. Af underholdende Stof benytter Dagbladene i deres Petitrubrikker Dag efter Dag en Mængde Vittigheder, Anekdoter, Smaahistorier m. m. Meget af dette Stof er kommet lige fra Folket, opsnappet af en lydhør Skribent og sat i Avisen, derefter laant af utallige andre Blade, undertiden paany gengivet i Bladet selv. Andet Stof er Optryk fra gamle Aviser, som igen har faaet det fra Folket, muligvis ogsaa i nogle Tilfælde fra en eller anden gammel Bog. Men alt ialt kan man ved at følge et Par Dagblades Petitrubrikker i en Aarrække fremskaffe et udmærket Stof til at supplere den øvrige Samling med. Fra Bøger har jeg kun benyttet ganske lidt.

Anders Uhrskov.

Hillerød, Marts 1935.

I

MAND OG KONE

Mand og Kone begynder med at være Karl og Pige, men Forholdet mellem dem har ikke skabt meget Folkevid. Af det lidet, jeg kender, skal jeg anføre den nordsjællandske Remse, som tidt blev brugt:

Aa ja saamænd – Pigerne med –
faa er de,
smaa er de,
surt ser de,
sjælden ler de.
Skal man giftes,
ska' man tving' dem te'ed.

»Natten er vor egen,« siger de fynske Piger.

Og her er et Par jydsk Historier. En Karl og en Pige staar og taler sammen. Han: »Vil do kyss' mæ?« Hun: »Git!« – »Do vil ett?« – »Git igjen!« – »Do vil?« – »Hudden ku do da git de'?« –

En Karl er ude at køre. En Pige sidder ved Siden af ham. Hun siger: »A æ saa ræd! A æ saa ræd!« Han: »Hvad æ du ræd for?« – »A æ ræd, du vil kyss' mæ!« – »A kan ett kom ad for Tømmen.« – »Den kund' A jo hold' imens.« –

Om Kærligheden handler det jydsk Rim:

Kærlighed er ingen Vilje,
den falder paa et Læg saavel som paa en Lilje.

Paa Sjællandsk har jeg hørt det i følgende Form:

Kærlighed det er ingen Vilje,
den falder ligesaa godt paa en Lort som paa en Lilje.

Om jydsk Betænkksomhed handler følgende Historie:
En Mand fortalte, hvordan det gik til, at han blev gift:
»Hun var en Snes Aar, og A snakket med hende, men
hun vild' ett. Saa gik der en syv-otte Aar, og saa var
hun lige godt bleven te'red.«

Naar Harboøreboen bejler, siger han med høj Røst:
»Æ di Hjat som mi Hjat, saa krøjst i mi Haand – si djær,
si.« (Er dit Hjerte som mit Hjerte, saa tryk min Haand
– se dér, se). Men naar Havgassen længere mod Syd bej-
ler, spørger han kun: »Tøkkes du ett, te wo Ban (Børn)
sku wæ Søskind?«

Disse to Træk findes i *Jens Kamps »Danske Folke-
minder«* fra 1877, men for en Del Aar siden traf jeg en
Grosserer paa et halvt Hundrede Aar, som fra sin Føde-
egn, Thy, fortalte mig et Træk, der ganske svarer til
Harboøreboens Maade at bejle paa.

Naar to unge i Thy havde set paa hinanden i længere
Tid, blev Sagen afgjort ved, at han friede med følgende
Ord: »Folk sejjer, wi ska ha hinaan. Hwiš do wel som
A, saa krysses wi Haaend, og saa er wi enig om det.« –

Ved et Bryllup i Vestjylland sad Gæsterne i Kirken
og hørte andægtig paa Præstens Brudetale. Præsten frem-
hævede særlig Ordet: »Den, som faar en god Hustru,
faar en god Guds Gave.« I det samme bøjer Kromanden
sig over til sin Nabo og hvisker: »Men faar En en Dævl,
saa haaer En hind ou.« –

En ældre Karl var blevet viet til en moden Jomfru. De gik ned ad Kirkegulvet. Han havde Træben, og hun havde høje Træhæle under Skoene. Idet han svingede Træbenet omkring, skrabede det i Stengulvet og sagde: »A haa faatrøtt 'et! A haa faatrøtt 'et!« Men Brudens Træhæle svarede ligesaa rapt: »Hvad der er gjort, det er gjort! Hvad der er gjort, det er gjort!« –

En Præst skulde vie en Slagtersvend og hans Kæreste, og han spurgte da, som Ritualet bød: »Saa tilspørger jeg dig, Hans Emil Mogensen, om du vil have Pigen, Marie Mariane Jensen, som hos dig staar?« – »Jæ-jæ! Jæ-jæ!« svarede Slagtersvenden. Men Præsten kom til at le, saa han maatte gaa ind i Sakristiet og grine af, inden han kunde fortsætte Brudevielsen. –

Er det Folkevid, der handler om Karl og Pige smaat og tilfældigt, saa er der rigeligt at fortælle om Mand og Kone og Familjelivet i det hele.

Hvis man vil se, hvem der raader i Huset, skal man bare se efter Røgen. Hvor den trækker mod Vinden, dér raader Manden, og hvor den trækker med Vinden, dér raader Konen.

»Do maa saamænd godt ha' Ret, bitte Niels, men det er missen Løwn,« sagde Konen til sin Mand. Om Manden, der er under Tøffelen, er der mange Beretninger. Om en Landpost har jeg hørt, at han maatte gaa ud i Tørvehuset, naar han skulde nyse. (Nordsjæll.).

En gammel Præst skulde ud at rejse sammen med sin Kone. Da de kom til Stationen, sagde Forstanderen: »Naa, De har nok Hjerter Dame med i Dag, Hr. Pastor.« – »Sig hellere Klør Dame.« (Jyll.).

Et Par gamle Folk var oppe at skændes, d. v. s. det var da væsentligst Konen, der udtalte sig, og det skete

med følgende Ord: »Du er jo døv, du er gammel og grim og graa, og du kan int dø – Hovedet sku' skæres af dig!« (Nordsjæll.).

Naturligvis sker det ogsaa, at Manden tager Ordet. Da min Fader en Dag kom gaaende igennem Landsbyen, blev han kaldt ind for at mægle Forlig mellem et Par Gaardmandsfolk, hvor Bølgerne gik højt. Det var op paa Formiddagen, og Konen var ikke staaet op endnu, men laa og fik Kaffe paa Sengen, hvad der foranledigede Manden til at give hende følgende Salve: »Do er ringer' end en Sow – den ka' da sjel go te æ Trow.« –

En Mand, der hed Jørn, var noget flegmatisk, og Piben var aldrig af Munden paa ham. Engang da de skulde sejle til Jylland paa Husmandsrejse, blev Konen søsyg paa Vejen, hvad der medførte følgende Ordskifte. Hun: »Jeg tror, jeg dør, men du er jo lige glad.« Han: »Det tror jeg nok – bak, bak, bak, bak – heller ikke, du gør.« (Sjæll.).

Om Mand og Kvinde handler adskillige Ordsprog, hvoraf her skal anføres et Par.

»Mor betaler,« sagde Pigen til Kræmmeren, han havde solgt hende Klæde for et Kys for hver Alen.

I et forrygende Vejr: »Det er saamænd det nydeligste Vejr, nogen Mand kan trække sin Kone udenfor og banke hende i.«

»Lykken er bedre end Forstanden,« sagde Manden, da han slog en Sten efter Hunden og ramte sin Svigermor.

Dernæst fortsætter vi med Historierne.

En Enkemand, der havde mange Børn, giftede sig med en Enkekone, der ogsaa havde Børn, og sammen fik de en stor Børneflok. En Dag var der et forfærdeligt Spektakel, og Konen spurgte da, hvad der var i Vejen. »Jo-o,« sva-

rede Manden, »det er dine Børn og mine Børn, der slaas med vore Børn.« –

Der var engang en Mand, som havde saadan en hidsig Kone, og hun var en Dag blevet saa gal, at hun rendte ned til Stranden og vilde drukne sig. Men Manden han tog sin Violin og spillede og sang: »Min Kone hun vil sænke sig. Min Kone hun vil sænke sig.« Da Konen hørte Manden synge og spille, vilde hun ikke drukne sig alligevel, for det var kun, for at Manden skulde blive ked af det. Da hun gik hjem igen, tog Manden atter sin Violin og spillede og sang: »Min Kone har betænket sig. Min Kone har betænket sig.« (Fyn.) –

Oppe i Vendsyssel boede der for mange Aar siden en Mand, der hed Kræsten. Han havde en Kone, som var meget streng, og det havde efterhaanden taget saadan paa ham, at han sank ned i Knæene, for hvert Skridt han tog. En Dag var han ude at trække med en Vædder. Det gik langsomt, og han sank immeran i Knæene. Alt som de gik, følte Vædderen sig irriteret over Fligene af Kræstens stive Vadmelsfrakke, der stak bagud, og paa een Gang gav den et Spring fremad og gav ham et Stød i Enden, saa han sank i Knæ. Som han laa dér paa Vejen, drejede han Hovedet om mod Vædderen, saa lidt paa den og sagde: »Du skulde giftes.« –

Der levede for adskillige Aar siden i Velling Sogn to Mænd, ved Navn Per Gab og Mads Trin, de boede i Fattighuset og fik en Del Hjælp af Kommunen. Mads Trin var gift, og han var umaadelig bange for sin Kone, men det var vist ogsaa en skrap Madam. De to Mænd vilde altid drille hinanden, og det endte med, at de blev ret gale paa hinanden. Saaledes var det engang, de havde

været i Ringkjøbing og faaet rigeligt at drikke, at de straks paa Hjemvejen begyndte at drilles.

Per Gab begyndte at drille Mads Trin med, at han var bange for sin Kone. Det sagde Mads bestemt nej til. »Ja, da tror jeg ikke, du tør og pes i dine Bukser for hende.« – »Jov, det skal jeg love dig, at jeg gør,« og med de Ord lod han Vandet løbe. –

Som ung Kapellan i Vallekilde havde Pastor Hoff den ubehagelige Pligt med visse Mellemlum at skulle stifte Fred mellem to Ægtefæller, der vilde skilles.

Han var saa vant til deres Besøg i den Anledning, at han ligefrem undrede sig, da der engang hengik temmelig lang Tid, uden at han saa noget til dem.

Saa traf han Manden ude i Sognet. Hoff spurgte, hvordan det nu gik.

– »Jo Tak, nu gaar det bedre.« – »Naa, saa var det maaske det, jeg havde Held til at sige sidste Gang, som hjalp?« – »Nej, Hr. Pastor! Naar jeg skal sige det, som det var, saa resolverede jeg mig og gav hende et Par paa Kassen.« –

Paa Aalborgegnen var der for nogle Aar siden en Sognefoged, som havde en meget skrap Kone, hun vilde have sin Næse i alle de Sager, Manden skulde ordne. En Dag kom der imidlertid to Mænd for at bede Sognefogden mægle i en Uenighed, og Konen kom som sædvanlig for at give sit Besyv med.

Denne Gang syntes Sognefogden imidlertid, at det gik for vidt, og han rejste sig højtideligt op og sagde: »I Lovens Navn: Hold Kæft, Karoline!« Konen forsvandt skyndsomt. –

En ganske god Lære fik en Mand engang. Han havde brugt urimelig meget af sin Ugeløn til »Udgangstur«.

Det var derfor sløjt med Hustruens Husholdningspenge. Da Kammeraterne paa Arbejdspladsen sad sammen for at spise deres medbragte »Lommemad«, saa de den forsmættelige Ægteemand lukke sin Madpakke op, men hurtigt lukke den til igen.

De krævede en Forklaring, som de langt om længe fik. Madpakken bestod af nogle meget tykke Skiver Rugbrød med skrabet Fedt paa og Paalæg af – Ølkapsler!

Der blev saa stille. –

Før Genforeningen var paa et af Træerne ved Aabenraavej i Sønder Oftung anbragt et lille Skilt, som nu ikke er der mere. Et ældre Ægtepar sjokkede hver Mandag til Fods til Haderslev og hentede den ugentlige Proviant. Manden, som inde fra Købstaden og til Byens Udkant bar Pakkerne alene, havde lagt Mærke til, at det altid var et ganske bestemt Sted, at Konen ved Ordene: »Aa, la' mæ tej nowwe a æ Pakker, Fatter,« delte Byrden med ham, og han spekulerede længe paa Aarsagen. Engang spurgte han hende, hvorfor det altid var nøjagtigt det samme Sted, hun kom i Tanker om at lette ham for noget af Oppakningen, men hun vilde ikke ud med det. Næste Gang, de var »te Stejs«, opdagede han ved at passe paa hendes Øjne Skiltet oppe paa Træstammen med Indskriften: Skaan Dyrene! –

Maaske kan det oven paa denne Samling Beretninger om Forholdet mellem Mand og Kone være hensigtsmæssigt at anføre nogle Linier, som en brav nu afdød Mand med Navns Underskrift for nogle Aar siden skrev i en Artikel om »Du og De«.

»Personlig har jeg haft stor Glæde af at kunne benytte De over for min Hustru, og jeg vil bede andre Lidelsesfæller, som er havnet i den hellige Ægtestand, om at be-

nytte sig af min Viden paa dette Omraade, da jeg er sikker paa, at det i mange Tilfælde vil forkorte en Gardinprædiken ganske betydeligt.

Til daglig siger jeg *du* til min Hustru, hun er forøvrigt meget skikkelig, men ingen Engel, og jeg er ikke bedre, end at jeg undertiden gør mig fortjent til en lille Byge, men begynder denne at blive mig for slem, saa tiltaler jeg ganske roligt min Hustru med *De*, og efter faa Øjeblikkes Forløb har vi atter straalende Solskin.«

II

HUSBOND OG TYENDE

Om Husbond og Tyende er der mange Beretninger. Vi begynder med Herregaardene. Paa den nu udstykkede Herregaard Rask ved Horsens boede der for mange Aar siden en Herremand, der hed Christiansen, men i daglig Tale gik under Navnet *Herren paa Rask*. Engang var en af hans Daglejere, der var stærkt missionsk, blevet syg. Han laa i længere Tid, og en Dag besøgte Christiansen ham og spurgte da, hvordan han havde det. »Jo-w Tak, hidtil har Herren hjulpet,« svarede Daglejeren. »Det gør jeg sgu altid,« var Christiansens øjeblikkelige Svar. —

Per Bødker var noget jævnfærdig (langsom) af sig, og da han derfor ikke kunde føde Familien ved Bødkeriet alene, maatte han gaa paa Dagleje paa Herregaarden. Her blev han en Dag om Foraaret sendt i Marken for at harve tillige med de andre Daglejere, men det varede ikke længe, før Per kørte og listede ene for sig selv op og ned ad Agrene langt bag efter de andre.

Det saa imidlertid Forpagteren, og han satte Farten ordentlig op paa Skraa hen over Marken for at genstikke Per, og da han kom i Nærheden, satte han Stokken til Støtte omme bagi, tog sin mest bøse Mine paa og raabte: »Kan han ikke gaa lidt stærkere, Per Jensen?» Men Svaret faldt omgaaende: »Nej, Hr. Forpagter, saa træder jeg op i Harven.« –

Da en Karl paa Frenderupgaard i Odsherred en Dag gik til Herremanden for at faa fri, svarede Herremanden: »Ja, I var tilfreds, at det var Helligdag hveranden Dag, og der var en stor Bededag midt i Ugen.« –

Kosten var ikke altid lige god paa Herregaardene. Da Talen engang faldt paa de tommetykke Mellemmader, Folkene fik paa Sognets Herregaard, udbrød en betuttet Tilhører: »Ja, men Gud Faader fri wos – de faar jo Tarme som Skjortezærmer.« –

En tidligere Kokkepige paa en stor Gaard har meddelt mig, hvordan Karlene paa Gaarden sang:

»Vor Jomfru er en Raktermær,
hun laver Labskovs af Flæskesvær.
Vor Kokkepige hun er sød,
hun koger til os Risengrød.« (Sjæll).

Paa en stor Gaard fik Jomfruen (Kokkepigen) Procenter af Husholdningen, og hun var derfor interesseret i at spare paa Maden. En Dag fik de Pandekager, der var bagt i Tælle. De var helt hvide – de lignede Platter til at hænge paa Væggene. Dem tog saa Karlene og skar Huller i, skrev Øgenavne paa Jomfruen og hængte dem op paa Væggene. Det var Jomfruen meget utilfreds med, og hun klagede til Godsejeren. Han gik en Dag ned til Svi-nerøgteren, som de kaldte Tosse-Per, og spurgte ham, om han havde været med til det med Pandekagerne. Nej,

sagde Per, det havde han ikke, han gav Grisene dem, men de vilde heller ikke have dem. (Jyll.) –

Saa er der *Fruen og Husassistenten*. En Læge i Gram sagde i gamle Dage om sin Pige, at hun gik i Seng med Hønsene og stod op med Svinene, og saa var hun endda ikke fornøjet. –

Fru N. N. gav engang sin Pige Ordre til at skure Tørvekassen udvendig. Da det var gjort, fik hun Besked om ogsaa at skure den indvendig, hvorefter Pigen spurgte, om hun ikke ogsaa skulde skure Tørvene. (Jyll.). –

En ung Pige tjente hos en Landinspektør, hvis Frue var meget stolt. En Dag Landinspektøren ikke var hjemme, kom Pigen ind og meddelte Fruen, at der var en Mand, der vilde tale med Landinspektøren, hvorefter Fruen spurgte: »Er det en Bonde, eller er det en Herre?» (Sjæll.). –

Til Slut anfører jeg en københavnsk Husassistents Udtalelse: »Fruen skal ud og siger, jeg skal bringe hendes Hat . . . men nu ved jeg ikke, om det skal være Husarhuen, Kaffeposen eller den flade Øretæve.« –

Vi vender os atter til Landet. Om Maden handler et Utal af Historier. Der var en Gaard i Faaborg ved Varde, hvor Føden var lidt sløj. En Dag, da de sad og spiste Mellemmad ude i Marken, sagde Karlen: »Gud ha Lov, A haar faat mi Syn igjen. I Guer kund A ingen Gryn sie i mi Vælling. I Daw ka A sie Orre Kjerik igjemmel mi Melme.« –

Af denne Historie er der mange Varianter. En ikke stedsfæstet Historie er ganske som ovenstaaende, kun at det er Skrave Kirke, Karlen ser. En nordsjællandsk Form er følgende: En Bondekone var bekendt for sin Nærighed, hvad Maden angik. Da hun en Dag kom ud i Mar-

ken med Frokosten, siger Husmanden: »Nu tror jeg, jeg er kommet til mit Syn igen. I Gaar kunde jeg ikke se Smørret paa Brødet, i Dag kan jeg se Klokketaarnet gennem Osten.« –

En af mine Venner har fortalt mig følgende to Historier fra Midtsjælland. En Mand var meget talende. Naar der var en lille Smule i Vejen, brugte han en voldsom Mund. Hans Søn var af en hel anden Slags. Han sagde næsten ingenting. En Dag, da han og jeg kom gaaende hen ad Vejen, kom en Dreng kørende med et Læs Vikker. Oven paa Læsset laa Redskabstøj, Slaatøj, Fork og meré. Saa lige med et væltede Drengen med Læsset. Vi fik Drengen fisket op og alt dette her, og han havde ingen Skade taget. Saa fik Manden Vognen rejst, læssede Vikkerne paa, smed Redskabstøjet op paa Læsset, til sidst Drengen, og saa kørte han igen – altsammen, uden at Manden havde målt et Ord. »Du sagde ikke saa meget, som din Far vilde have sagt,« sagde jeg saa. »Naa-aa,« svarede Manden, »om ogsaa jeg havde sagt til Drengen, at han var et Fæ, han havde sg'unt troet det alligevel.« –

En Gaardmand havde fæstet to Dreng. Saa sagde Naboen til ham: »Hvad vil du med to Dreng? Du har jo kun Brug for een.« – »Jo – de æder bedre, naar de er to,« svarede Manden. –

Fra forskellige Egne paa Sjælland er følgende to Former af samme Motiv. Paa en Gaard sad de og spiste Grød af et Fad. Da Manden havde faaet spist den Grød paa sin Side, der var Sukker paa, fik han Øje paa en Klat Sukker, der laa paa modsat Side. »Dette Fad har kostet en Mark,« sagde Manden og drejede det en halv Omgang. »Det er det ogsaa nok værd,« svarede Karlen

og drejede det en halv Omgang til – og Sukkeret var atter foran hans Plads. –

Da Manden og Karlen havde sat sig til Middagsbordet, blev det sat et Fad Grød frem, men Smørhullet i Grøden var anbragt i den Side, der vendte ind mod Manden. Karlen skævede lidt efter Smørhullet, og saa siger han: »Hvis jeg havde en Kone, skulde hun være til at vende og dreje som dette Fad,« og i det samme drejede han Fadet, saa Smørhullet kom til at vende om mod ham. Manden kiggede jo lidt langt efter Smørret, men udbrød saa: »Aa, mindre kunde vel gøre det,« og i det samme drejede han Fadet lidt tilbage, saa de begge kunde naa at dyppe i Smørhullet. –

Om de to betydningsfulde Ting Arbejde og Mad handler følgende Historier. Oppe i Vendsyssel var der en Tømrermester, der havde sine Svende paa Kost. Nu var der en af dem, der smurte saa urimelig meget Smør paa Brødet. Det vilde Tømrermesteren gerne have ham vænnet af med paa en pæn Maade. »Smørret er dyrt,« sagde han. »Ja, men det er ogsaa godt,« svarede Svenden. Det hjalp altsaa ikke, men saa prøvede Mesteren til igen. »Nu koster det en Krone og tredive Ørel,« sagde han. »Ja, men det er det ogsaa værd,« svarede Svenden. Saa opgav Mesteren det. –

Hos en Enkefrue i Abild stod det skralt til. Kosten var tynd, og der skulde spares i alle Ender og Kanter. Folkene maatte ikke engang have Lys tændt, naar de spiste Nadver. Det var de kede af, thi der herskede ikke den største Renlighed i Huset.

Saa kom der engang en »Jyllænder« til at tjene paa Gaarden. Han sagde til de andre, at han nok skulde skaffe Lys. En Aften, som de sad ved Bordet og spiste

Brød, udbrød efter Aftale den anden Karl: »Nej, uha, hvad er det for noget blødt, Næsen støder imod?« – »Mærker du først det nu,« sagde Jyllænderen, »det er da Smør.« – »Uha . . . sidder I saadan og naser med Smørret,« sagde Konen, »saa maa vi da rigtignok have Lyset tændt.« – »Aa, nej, lad være, vi kan godt spise i Mørke,« sagde alle Folkene. Men siden den Aften spiste de Nadder ved Lys. –

En Karl blev i sin ny Plads vækket af sin Husbond med følgende Ord: »Nu maa du op. I Dag er det Mandag, i Overmorgen er det Onsdag, om tre Dage er Ugen gaaet, og vi har ikke faaet bestilt noget endnu.« –

Paa en mindre Gaard havde man faaet en ny Karl. Da han havde spist Frokost den første Dag, sagde Konen i Huset til ham: »For at du ikke skal blive forstyrret i Arbejdet, kan du jo spise Middagsmaden med det samme.« – »Ja Tak,« svarede Karlen. Da Middagsmaden var sat til Livs, spurgte Konen: »Tror du ikke, du kunde spare Tid, hvis du spiste Aftensmaden med det samme?« – »Ja, hvis du ønsker det, har jeg ikke noget imod det,« sagde den medgørlige Karl. Men da han var færdig med Aftensmaden og Konen opmuntrede ham med, at nu kunde han da arbejde som en Hest hele Dagen, sagde han tørt: »Dér, hvor jeg før har været, plejer Folkene at gaa i Seng, naar de har faaet Aftensmaden. Derfor vil jeg sige Godnat og Tak for Mad.« –

Paa en Gaard i Nærheden af Haderslev havde de den Skik, at Folkene til Morgenmad fik Boghvedegrød. Det kunde have været meget godt, hvis Grøden havde været varm, men den var altid kold. Forkarlen klagede derover een Gang og to Gange, men det blev stadig ikke anderledes. Efter at han havde nydt den kolde Grød tredie

Morgen, lagde han sig i Sengen. Lidt efter kom Bonden og vilde tale med ham, men Karlen kunde han ikke finde. Han gik saa ind til sin Kone og spurgte, om Karlen ikke havde faaet Morgengrøden, det kunde Konen ikke nægte. Saa gav de sig i Færd med at lede efter Karlen. Konen fandt ham i Karlekammeret, hvor han laa i sin Seng. Hun spurgte, om han var syg. »Nej, de e Æ it,« svarede Karlen, »men Æ var nøj te og i Seng for og varm e Grøe.« –

»Er der nogen, der skal have mere Mad?« spurgte Husbonden. »Ja, Tak!« kom det lavmælt fra Tjenestdrengen. »Sig nej, saa man kan høre det, Dreng!« –

En Bondemand kommer kørende hen ad Vejen og indhenter en Dreng med en Bylt paa Nakken. Manden holder stille og tager ham op at køre og spørger, hvor han skal hen.

»A ska' hjem, A æ rendt af mi Tjenest,« var Svaret. »Saa-aa, hvordan ka' det da væ'?« – »Jow,« forklarede Drengen, »det wa' Kosten, der wa saa møj simpel. Føst saa fek vi en Kaastkal', den skre' endda nier, saa en Ti' deratter ga' hun wos Kød a' en sjeldø Foer – det od vi osse. Men saa den anden Daw, da døe vor gammel Aw-tætskoven, o A bløw saa send' te æ Kjømmand etter en Skip Salt; saa vidst A Beskejjen, o saa rend A mi Vej.« –

For et Par Aar siden tjente jeg, fortæller en ung Mand, i en By mellem Randers og Hadsund, som hed Raaby. Dér boede en Slagter, som fortalte mig følgende: Da min Broder engang tjente som Hyrdedreng paa en Gaard her i Byen, skulde de en Dag have Sødsuppe til Middag. Konen dér i Gaarden var kendt for at være meget knap med Maden, og som hun nu stod dér og øste op til Folkene, rejste Drengen sig pludselig med alle Tegn paa For-

færdelse og begyndte at trække Trøjen af. »Hvad gaar der af dig, Dreng?« spurgte Konen. Drengen svarede, idet han vedblev at have Øjnene fæstet stift ned i Terrinen: »Aa, jeg saa en Rosin i Suppen, og nu vil jeg skynde mig ned efter den.« –

Der var engang en Gaard i Jylland, hvor Folkene levede noget tarveligt, saa hændte det en Dag, at Karlen blev sendt ud i Marken til noget Arbejde, og han havde faaet en Madpakke med, men saa medens han gik derude, vilde han se, hvad der var i Pakken, og han saa da, at det var noget tørt Brød og en Sild. Saa tog Karlen fire Pinde og stak ned i Jorden, derefter tog han Silden og lagde den oven paa Pindene. Da Gaardmanden hen paa Dagen vilde ud at se til Karlen, saa han Silden, der sad paa de fire Pinde, og spurgte da, hvad det skulde betyde. Dertil sagde Karlen forbavset: »Naa, er den ikke kommet længere? Jeg har ellers sendt den hjem efter noget Margarine til Brødet.« –

En Gaardmand og hans Karl var engang ude at meje Rug. Pludselig kom der en Flok Stære flyvende. »Næ, sikken en stor Flok Størke!« raabte Karlen. »Størke,« sagde Manden, »det er da Stære.« – »Ja, jeg siger nu, det er Størke,« sagde Karlen, »og hvis du ikke siger, det er Størke, rejser jeg med det samme.« Manden kunde jo ikke godt undvære Karlen midt i Høsten, han gik derfor ind paa Spøgen og svarede: »Ja, ja, saa er de i hvert Fald meget smaa.« – »Ja,« sagde Karlen, »men Størke er det i hvert Fald.« Karlen blev paa Gaarden Vinteren med, og saa en Dag de skulde have Frokost, kom der et Fad Kartoffler ind paa Bordet, og Manden sagde til Karlen: »Naa, der har vi et godt Fad Flæsk, nu kan vi jo spise Brød til.« – »Flæsk,« sagde Karlen, »det er da Kar-

tofler.« – »Ja, men jeg siger nu, det er Flæsk,« sagde Manden, »og hvis du ikke siger, det er Flæsk, kan du rejse med det samme.« Det var jo ikke let for Karlen at faa Plads lige midt om Vinteren, og han sagde derfor: »Ja, det kan godt være, at det er Flæsk, men saa er det i hvert Fald meget magert.« – »Ja, men Flæsk det er det nu,« sagde Manden. (Sjæll.) –

En mindre Ejendomsbesidder i Egnen Vest for Horsens forhandlede for nogen Tid siden i sit Hjem med nogle Haandværkere om forskellige Reparationer, der skulde udføres.

Maren, Hustruen, var dog ikke særlig glad ved i 3–4 Dage at faa fremmede Kostgængere og klagede sig lidt over, hvorledes hun om Morgenens ikke alene skulde faa malket, men ogsaa faa ordentlig Davre paa Bordet. Naar der var fremmede Folk, skulde det jo helst være lidt bedre end til Hverdags. For at trøste hende lidt erklærede derfor en Murer, at det skulde hun saamænd ikke bryde sig om. De kunde saa godt klare sig med samme Traktement, som hun og hendes Mand fik.

»De æ da saa møj godt,« udbrød Maren glædesstraalende, »A foe en Kaap koft Vand, aa Peje tae sæ en fresk Skroo, aa det goe vi po te Meje.«

Om Haandværkerne gik ind paa at nøjes med det Traktement, melder Historien ikke noget om. –

En Mand havde for Skik at holde Andagt om Morgen. En Dag han skulde ud at rejse, sagde han til Forkarlen, om han ikke kunde holde Andagt. Jo, det kunde han da godt, og det gjorde han med følgende Ord:

»I Jesu Navn gaar vi til Bord –
o, Herre Gud saa lidt vi foer.« (Jyll.) –

Det var i Brenderup Præstegaard Skik at lade Drengen bede Bordbøn. Drengen syntes ikke rigtig om den Bestilling og klagede sig til Karlen. Karlen lærte ham da, at han skulde sige:

»Dagene er lange
Træskoene er tunge,
Maalene er faa,
Mellemmaderne er smaa,
Pølser og Ost hænger højt i Rande,
Mælken gaar væk i Stripper og Spande,
Øllet gaar væk i Potter og Krus,
Ak! her er et elendigt Hus.«

Fra den Dag blev Drengen ikke mere sat til at bede Bordbøn. (Fyn). —

Til sidst et Par Historier af en lidt anden Art. En gammel Arbejdsmand fra Ringgive kørte engang til Filskov for sin Husbond. Han havde sin Husbonds Dreng, der var lidt næsvis og rask paa det, med. Arbejdsmanden var slem til at drikke og havde derfor en stor rød Næse. Da de havde kørt et Stykke, vilde Drengen vide, hvad Klokken var blevet. Han slog da Arbejdsmanden over Næsen med en Finger og sagde: »Hvad er Klokken gamle?« — »Nu slov en jen,« sagde Manden, idet han gav Drengen en Lussing, »og hvis te du jen Gang til røre ved æ Perpendikkel, saa slaar en to.« —

En Pige, der havde tjent 5 Aar i København, kom med Damperen hjem til sin lille Fødeø, flot udhalet »Dame« helt igennem — troede hun. Ved Anløbsbroen henvendte hun sig til en gammel Mand og spurgte paa det allerfineste Københavnsk om Vej til Peter Jensens Enke.

Den gamle vendte sindigt Skraaen og svarede stilfærdigt: »Du ka' sæt' dæ paa den Sten der, bette Mari. Naar du saa bli'r sulten, saa finder du nok hjem til din Mor!«

Marie spurgte ikke flere. Nu kunde hun godt finde Vej hjem til sin Mor.

III

BØRN OG SKOLE

Om Børns Misforstaaelser er der mange Historier. En lille Purk kom ind i en Chokoladebutik og skulde have *for 5 Øre Krisestiller*. Det kunde jo i og for sig lyde meget aktuelt. Det var *Lakritspastiller*, han mente. –

En Dreng kom til Købmanden og skulde have et lille Stykke Ost. »Hvilken Slags?« spurgte Købmanden. »Ja, det skulde være noget med *Vrikkelam*.« Købmanden maatte grunde lidt, før han blev klar over, at *Roquefort* var blevet til *Rokkefaar* og dette igen til *Vrikkelam*. –

For nogle Aar siden var to smaa Drengene fra Oplandet kommet en Tur til Holstebro, hvor de standsede foran den ny Skole og interesseret betragtede Haven med de hvide Emaljeskilte foran Planterne. Efter nogen Snakken frem og tilbage blev de enige om, at det maatte være – en Hundekirkegaard. –

Da en Vej, der støder op til min Have, for nogle Aar siden blev grundforbedret, holdt der et Stykke hende en Stentromle med tre Heste for. To Smaapurke gik ovre paa en Græsmark og drøftede denne mærkelige Indretning, og den ene kom til følgende Resultat: »Det er en Selvbinder – eller ogsaa er det en Traktor.« –

Paa en Landsbygade i Jylland gik uden for mine Forældres Hus to Drengene og diskuterede, hvad den største By i Danmark hed. Den ene hævdede, at det var Hjørring, mens den anden paastod, det var Skanderborg. –

En Præst kom forbi en lille Dreng, der forsøgte at sige noget, men Præsten forstod det ikke. »Hvad er det, Drengen siger?« spurgte Præsten Moderen. »Aa, han vil sejj Fanden gaalme, men han kan ett før'et ud!« var Svaret. —

Fra Embedsmandskredse stammer følgende tre Historier. Et yngre Ægtepar skulde med deres lille Pige rejse fra København til Viborg for at holde Jul i et Embedsmandshjem dér. Da de er naaet op Nord for Aarhus, taler de om, at de skal skifte i Langa. Lidt efter udbryder den lille Pige: »Mor, maa jeg ikke nok beholde Chemisen paa?« —

En ældre Dame fortæller Bibelhistorie for sine Børnebørn, den lille Pige spørger: »Bedstemor, har alle Guds Engle hvide Klæder?« — »Ja, min Pige.« — Den lille eftertænksomt: »Sikken en Vask, Fru Gud maa have!« —

En lille Pige sidder i en Sporvogn sammen med sin Mor. Hun sidder og taler højt om de andre Passagerer, Moderen siger til hende, at det maa hun ikke — det maa vente, til de kommer hjem. Lidt efter udbryder den lille, idet hun peger paa en Dames Hat: »Mor, den Hat dér skal vi tale om, naar vi kommer hjem.« —

Siden vi er ved Sporvognene, hvor der er foregaaet mange Ting, tager vi endnu en Historie med. En lille, meget spørgelysten Pige sidder over for en Mand, der ser gnaven og utilnærmelig ud. Hun vil gerne vide Grunden til hans Utilpashed, hvad der giver Anledning til følgende Spørgsmaal og Svar: »Er du syg?« — »Nej.« — »Er du sulten?« — »Nej.« — »Skal du tisse?« — Manden steg ud ved næste Stoppested. —

At Børn kan faa Skriftsprog, Salmever med mere galt i Halsen, er der mange Eksempler paa. Her er nogle

Stykker. Paa Komtesse Moltkes Skole i København skal et Barn have gengivet et Skriftsprog saaledes: »Du skal elske Herren din Gud af din ganske Sjæl og dit ganske Sind og din Næstes Hustru som dig selv.« –

»Præsterne blev staaende med Arken midt ude i Flo-
den, indtil alt Israels Folket var gaaet midt over.« (Jon-
strup). –

»David førte et tysk og fugtigt Levned . . .«(kysk og
tugtigt.) –

Op mod Jul sad en lille Pige og sang Julesalmer i vil-
den Sky. Da hun var færdig med »Dejlig er den Himmel
blaa«, sang hun følgende Vers endnu en Gang:

»Naar den Stjerne lys og blid
sig lod se ved Midnatstid,
var det Sagn fra gamle Dage,
at en Konge uden Mave
skulde fødes paa vor Jord.«

»Hvorfor synger du det Vers to Gange?« spurgte Mo-
deren. »Jo, jeg synes, det er saa morsomt med ham »Kon-
gen uden Mave«.« –

At Børn i Sange og Salmer erstatter Ord, de ikke for-
staar, med kendte Udtryk, er der mange Eksempler paa.
Jeg anfører »Paradisets Wienerbrød« for »Paradisets Vin
og Brød«.

»Damen gaar med raske Fjed,
Damens Børn maa ile.«

(»Dagen gaar med raske Fjed« osv.)

»Vort Fødeland var altid rigt
paa raske løbske Heste.«

(»raske Orlogshelte«) sang i sin Tid Drengene i en Skole
paa Langeland. –

Paa Spørgsmaalet, hvilken Salme hun bedst kunde

lide, svarede en lille Pige: »Den om Æblerne.« – »Hvilken mener du?« – »Jo, den, hvor der staar: »Der sad en Engel paa Gravensten«. (»Gravens Sten.«) –

En lille Dreng sang med frejdig Røst: »Julebudding til dem, der bygge . . .« (»Julebudet.«) –

Mere bevidst tror jeg nok følgende er:

»Vi er ikke skabte til Skolegang og Tærsk,
men Jordbær og Fløde det tjener os bedst.«

(»Vi er ikke skabte til Højhed og Blæst. Ved Jorden at blive det tjener os bedst.«) –

En lille Pige, der havde hørt om Fadervor i Skolen, kunde ikke forstaa, hvorfor man skulde forlade sine Kyllinger. Hvis hun havde Kyllinger, vilde hun da ikke gaa fra dem. Det var Bønnen: ». . . som vi forlader vore *Skyldnere*«, der var blevet misforstaaet.

Af lignende Aarsag maa det være, naar Børnene siger *Deciliterne* i Stedet for *Israeliterne*. –

Børns store Umiddelbarhed viser sig bl. a. i deres ejendommelige Maade at drage Slutninger paa og deres originale Udtryk.

En lille Dreng, der en Aften med Fuldmaane var ude at spadserere med sin Moder, udbød pludselig: »A trowwer, der er kommen en nøj Batteri i æ Maaen, sin den lyser saa godt.« –

Her skal anføres to Former af en Historie om jydsk Forslagenhed:

To jyske Smaapurke væddede en Gang om, hvem der kunde nævne det største Tal. Den ene lavede et – efter hans Formening i alt Fald – meget stort Tal, som han remsede op. Men den anden sejrede, thi han sagde bare: »Aa jen tel« –

Da der for nogen Tid siden var Klapjagt i Egnen ved Svollibjerg i Sønder Omme Kommune, var Amtmand, Kammerherre Valløe fra Vejle en af Jagtens Deltagere.

Klapperne var nogle af Egnens Dreng, som med Liv og Lyst deltog i Arbejdet. Kammerherren, der er en stor Børneven og sætter Pris paa kvikke Svar, gav sig i Samtale med de raske Dreng og sagde bl. a.: »Naa, Dreng, kan I besvare mig et Par Spørgsmaal?« – Ja, ja, det mente de da nok. – »Hvad er det saa for et Land, der har alting?« – Ja, det kunde de nu ikke besvare, skønt de lagde Hovederne godt i Blød. – »Det er Island,« sagde Kammerherren. (Der findes om bekendt et Alting). – »Kan I saa sige mig,« fortsatte Amtmanden, »hvornaar bliver en Hest et andet Dyr?« – »Naar den bliver lam,« svarede en af Drengene ufortøvet. – »Hvornaar er saa en Hest nærmest Himlen?« spurgte Kammerherren igen. – »Naar den er sky,« svarede samme Dreng. – »Det var godt svaret,« sagde Kammerherren. – »Han æ og æ Dejns Søn,« svarede en af de andre Dreng. De glemmer sikkert ikke i Hast Amtmanden. –

Herefter følger saa en Række Skolehistorier af forskellig Art.

I en fynsk Landsbyskole har Læreren i Religionstimen fortalt om Vorherres Almagt. Paa Hjemvejen fra Skolen er to Smaadrenge endnu optaget af Emnet. »Tror du,« spørger den ene, »at Vorherre virkelig kan flytte Vejr-møllen deroppe herved i Lavningen?« – »Ka' og ka',« svarede den anden eftertænksomt. »Det ku' han vel nok, men han er da'tte pjanket.« –

En Lærer var slem til at slaa i Katederet, naar han fortalte for Børnene. En Dag satte Drengene en Naal fast i en Revne, saa den stod med Spidsen opad. Læreren

begyndte med at eksaminere: »Hvem har skabt Himlen og Jorden?« Intet Svar. »Det har« – og saa slog han i Bordet – »det har de Satans Drengene gjort.« –

Henne ved Brørup var der en Biskole, hvor en lille Lærer, der var meget fattig i Aanden, sad og levede af en lille bitte Indtægt. Præsten hed Tolstrup, og han var en stor Spøgefugl. I de tre Onsdage i Fasten var det Skik, at Børnene stod paa Kirkegulvet og blev katekiseret i Lidelseshistorien. Saa en Onsdag siger Præsten til Læreren: »I Dag kommer De til at katekisere.« Læreren begyndte at ryste, men han maatte jo til det. »Pilatus, lille Børn, Pilatus – ved I, hvem Pilatus var? – – Pilatus – Pilatus – det var en Foged – en Foged ligesom en Herredsfoged . . .« »En Aand, lille Børn, en Aand, – ved I hvad en Aand er? En Aand, lille Børn, en Aand, det er nowe lissom a Vejje – det flywe med Hø og Papir.« – Men da afbrød Præsten: »Tak, nu tror jeg, jeg fortsætter.« –

En forlængst afdød jydsk Biskop havde stor Interesse for at eksaminere i Dansk, naar han var paa Visitats i Skolerne. Herom fortælles følgende Historier. Bispens Kæphest var de indvirkende og uindvirkende Udsagnsord. Eksaminationen i disse formede sig et Sted saaledes: »Sig mig engang, min Dreng, siger du: Far lægger Kartoffler eller: Far ligger Kartoffler.« – »A sejer, han sætter Kartoffler.« – »Hm, hm, hm. – Siger du: Hønen lægger Æg eller: Hønen ligger Æg?« – »A sejer, den gjør Ek.« – »Nej se,« udbrød Bispens. »Naa, ja, det gør du maaske ogsaa. Men naar du om Aftenen gaar i Seng, siger du saa, at du lægger dig, eller siger du, at du ligger dig?« – »A sejer ingen aa æ Diel,« svarede Drengen, »for a sejer, A putter mig.«

Saa gik Bispen over til et andet Emne. —

Et andet Sted var det Forskellen paa Stavningen af *Dugen* og *Duggen*, der var Tale om. »Sig mig engang, min lille Pige, hvad er det første, din Moder gør om Morgen-
nen, naar hun er staaet op?« Han ventede Svaret: »Hun breder Dugen,« men i Stedet for raabte Pigen med alle Tegn paa Forfærdelse: »Det vil A'tt sejj!« Det første, Moderen gjorde om Morgen-
nen, var at slaa Potten ud. —

Præsten i en vestjydsks Landsbyskole spørger: »Sig mig, min Dreng, hvad er din Fader?« Drengen: »Han er pukkelrygget!« — Præsten: »Naa ja, men det kan han da ikke leve af.« — Drengen: »Nej, men æ Dokter sejer, te han kan heller ett dø aaet!« — Præsten: »Hvor stor er din Faders Gaard?« — Drengen: »Han ka lige vænd' derind' mæ æ Vuvn, nær æ Stjært æ taven av!« — Præsten: »Nej, det var ikke saadan, jeg mente. Hvor mange Køer kan din Fader holde?« — Drengen: »Han ka hold' dem hvær jæn, saa nær som i Besvej, for da haar han nok aa gør mæ den rø'!« Saa opgav Præsten. —

Gamle Lektor Hansen hørte altid i Lektierne ordret efter Bogen. »Hvad var det, Gustav Vasa fik paa Benene i Dalarne?« — ? — »Det skal jeg sige jer, Dreng, 50.000 Mand fik han paa Benene.« —

Nogle Børn sad engang ved en Muddergrøft og byggede forskellige Ting af det Pløre, de hentede op dernede fra. Da der var gaaet en lille Tid, kom Præsten forbi. Da han havde staaet lidt og set paa dem, spurgte han, hvad det var, de byggede, og de svarede da, at det dér var Kirken og det dér Præstegaarden. »Ja, men hvor har I saa Præsten henne?« spurgte han. Dertil svarede Børnene: »Ham vilde vi ogsaa have lavet, men vi havde ikke mere Skidt!« —

En Familie drøftede, hvad der skulde ske, hvis de vandt den store Gevinst i Lotteriet. »Ja, saa vil vi have en Char-a-banc med to raske Heste for,« sagde Manden, »og saa vil vi køre i Skoven og more os.« »Saa vil jeg sidde paa Bukken,« sagde Peter. – »Nej, du skal sidde bagi,« svarede Faderen. – »Nej, jeg vil sidde paa Bukken, Fader!« – »Snik, Snak, Dreng, du skal sidde omme ved din Moder!« – »Ja, men jeg vil nu sidde paa Bukken – det kan ikke nytte, Fader!« – »Vil du ned af Bukken, Dreng!« og saa fik Peter en ordentlig en paa Øret. –

Der var i et Selskab Tale om, hvorvidt det var skadeligt at drille Børn. En Gaardmand, der hed Didrik og var gammel Ungkarl, gav ogsaa sit Besyv med: »Børn skal drilles – A æ sjel bløwwen drild.« Hvorefter en af de andre Mænd spurgte: »Tøkkes du nu, du er saa wal-lykket, Didrik?«

IV

LIV OG DØD

»Lad os snakke, mens vi lever. Naar vi dør, kan vi gerne komme til at ligge ved Siden af en, der ingenting siger,« hedder det i Ordsproget. –

En af mine Venner var inde hos en Mand, der var syg. »Jeg synes ikke, han ser saa daarlig ud,« sagde min Ven, men dertil svarede Konen: »Det har ikke noget at sige. Da hans Søster var død og laa i Kisten, var hun lige saa rødkindet som han.« (Nordsj.) –

En anden af mine Venner spurgte en Kone, hvordan det var med Manden, og fik følgende Svar: »Aa, han er snart ikke bedre værd end smide paa Møddingen.« (Nordsj.) –

En Landmand havde købt et Hus i Helsing. Om Hensigten med dette Hus fortalte han en Dag, mens Konen hørte paa det, en Mand, der var i Besøg: »Jo, naar en af os dør, saa flytter jeg til Helsing.« (Nordsj.) –

En Mand var i Havsnød, og for at faa Vorherre til at frelse sig vilde han give et Løfte. Det gjaldt om, mente han, at give Afkald paa noget, han rigtig godt kunde lide, og nu kunde han saa umaadelig godt lide Pølse. Han lovede derfor Vorherre, at hvis han hjalp ham i Land, skulde han aldrig mere spise Pølse. Efterhaanden nærmede han sig Land, Faren blev mindre og mindre, og samtidig søgte han at begrænse sit Løftes Rækkevidde. Hvis han nu alligevel spiste Pølse, saa vilde han i alt Fald lade være at spise Pølseskind. Men han kunde ogsaa godt lide Pølseskind, og da han saa endelig følte fast Grund under Fødderne, indskrænkede han Løftet yderligere, idet han sagde: »Æder jeg Pølse og Pølseskind – jeg æder dog aldrig Pøsepind!« –

Mellem en Landkrabbe og en Sømand udspandt der sig følgende Samtale:

Landkrabben: »Hvor døde Deres Fader?« – Sømanden: »Han døde paa Søen.« – »Hvor døde Deres Farfar?« – »Han døde ogsaa paa Søen.« – »Hvis jeg var i Deres Sted, saa vilde jeg aldrig vove at tage til Søs.« – »Hvor døde Deres Fader da?« – »Han døde i sin Seng.« – »Og hvor døde Deres Farfar?« – Han døde ogsaa i sin Seng.« – »Hvis jeg var i Deres Sted, saa vilde jeg aldrig vove at gaa i Seng.« –

To fattige Fiskere fra Harboøre drog engang ud paa Fiskeri. Deres Baad var lille og skrøbelig, og lidt efter begyndte det at blæse op. Snart efter var det et forry-

gende Vejr, og navnlig den ene af dem var meget ængstelig og bad i sin Nød til Vorherre: »Aa Wohar aa ald hans Apostler, hjælp wos o æ Land! Mo A kom løwind i Land den jæn Gaang, saa laaver A, te A vel gi taaw stur Waagslys te Hæbøer Kjærk.« Den anden Fisker lo og sagde: »Din Stemper, du haa knap en Paat aa kog dæ en Skjefuld Grød i, hu vild du fo Vaagslys fræ te Hæbøer Kjærk?« Men den første svarede: »Tøjs, tøjs! Læ wos snak for æ Mand, te vi er wal o æ Land.« –

Læsøboernes Aftenbøn lød i gamle Dage – efter hvad Vendelboerne fortæller – saaledes: »Aa Gu bejr et fo den stakkels Sømand! – Guj gi, hvis ha ska straj, han saa mo straj pe wos! Ja, Wohær gi wos en gue Strajing enden i Maan.« –

To gamle Mænd sad i Nordbanetoget. Saa sagde den ene: »Nu ska vi snart dye.« – Den anden: »Vi er mange om det.« – Den første: »Jeg er da sgu ligeglad.« (Nordsj.)

En gammel Mand var blevet syg, og saa skulde han da have Doktor, hvad han ellers ikke var vant til. Manden spurgte saa Doktoren, hvordan Udsigterne var, han vilde gerne have ren Besked, og saa svarede Doktoren: »Ja, De har ikke lang Tid tilbage.« – »Det gør heller ikke noget, jeg har smurt Støvlerne,« svarede den gamle. (Sjæll.)

En gammel Mand ligger for Døden og faar at vide, at en af hans gode Venner ligeledes er ved at rejse af, som man ofte siger, ja maaske næppe lever Natten over. Manden udbryder da: »Stræb jer over og sig til ham, at han skal tøve paa Tullebølle Kro, til jeg kommer.« (Fortalt i Snøde Sogn 1888). (Langel.) –

En Kone i Gram laa for Døden. De blev da enige om, at der burde sendes Bud efter deres Præst, men han var ikke hjemme. Saa sagde de til den syge, om de ikke

skulde spænde for og hente Præsten i Tol. »Næ-j,« sagde hun, »det er da ett værd, lad mig saa hellere staa min egen *Asart*.« –

Der gik for mange Aar siden to Mænd og stak Tørv i en Mose. Den ene var da saa uheldig at falde i en Tørvegrav og var lige ved at drukne. Den anden saa roligt paa ham, mens han læspede: »Fik du vaade Fødder, Rasmus?« (Jyll.) –

Der var i Aulum en Mand, der vilde drukne sig selv, men saa sagde en Teglstryger til ham: »Do ka' li' prøv' o drown dæ sjæl. Do vil blyv trokken op igjen o fo den miest væltendes Gjaw Hugh, do nownti' haa faat i di Daw.« – Manden druknede sig ikke. –

Store Trine var en kendt Sladderkælling, men hun havde et meget gudfrygtigt Væsen. En Dag traf hun Søren Slagter, og hun fortalte da, at hun havde været saa møj syk, og hun havde da troet, at Vorherre vilde have løst op for hende denne Gang. »Dø?« sagde Søren Slagter, »du kan s'gu ett dø, Vorherre vil ett have dig, og Fanden tør ett.« Det Svar gik Store Trine hjem og græd over i to Dage – sagde hun da selv. –

En Mand besøger en syg Nabo og siger i Samtalens Løb: »Nær du nu dør – hvis du dør – o do saa kommer op i æ Himmel – hvis du kommer der – vil du saa ett hels mi Kuen – hvis hun er der.« –

Oppe i Vendsyssel var der en Kone, der laa syg, og hun kom jo da ikke op igen. En Nabokone var en Dag henne at se til hende, og hun sagde da: »Naar du nu dør og kommer op i æ Himmel, saa maa du jo hilse min Mand, der døde for et Par Aar siden, og du maa jo da ogsaa hilse min Moster, der døde i Sommer.« Det svarede den syge Kone ikke noget til, men da den fremmede var

gaaet, sagde hun: »Hun skal da int tro, te A vil ligg' o piske rundt atter hend' Familie derop'!« –

Gamle Wolle ligger paa sit Dødsleje, og Præsten spørger ham, om han nu ogsaa har tilgivet alle sine Uvenner. »Jow, de' haar A,« svarer Wolle, »saa nær som ham Mads Iversen.« – »Men hvad har da Mads gjort?« spørger Præsten. Jo, Mads har da snydt Wolle saa skammeligt i en Hestehandel, saa det kan ikke tilgives. Præsten bliver forarget og taler vidt og bredt om, at hvis han fastholder sin Uforsonlighed i dette ene Tilfælde, er al Tilgivelse i de andre Tilfælde spildt Ulejlighed. Wolle ligger lidt og tygger paa det. Omsider siger han langsomt og stødvist: »Jow, A ska tilgi ham . . . De vil sej . . . hvis A dør . . . Men hvis A løwwer, saa ska de' blyw ved de gammel.« –

En gammel Ungkarl var opdraget hos en ugift Farbroder i Sønderjylland og havde da ogsaa faaet Gaarden. Nu var den gamle død, og Brodersønnen havde gjort alt muligt for at berede ham en pæn Begravelse. Efter at den afdøde var lagt i Kiste, var et Par Gæster med oppe at se ham, og Brodersønnen bemærkede da: »Som han nu ligger der, stær han mæ i trej Hunner Mark.« –

Paa en jydsk Kirkegaard var der paa en nylig afdød Mands Grav blevet rejst en stor Granitsten. Det var første Gang, der var rejst en Natursten dér paa Egnen. En Søndag var nogle af Kirkegængerne henne at se Stenen, og da de stod og beundrede dens Størrelse, udbrød en Husmand, der stod med Piben i Munden: »Ja, den ska Fandme nok hold' ham nie.« –

I Ringkjøbing var der tre Brødre, en, der var meget velhavende, en anden, der var ret velhavende, og en tredie, der ingenting havde. Den første var Købmand og

sørgede for den sidste, men da den fattige Broder var død og skulde begraves, mødte den velhavende Broder i grønne Bukser. »Jeg synes nu ellers,« sagde den anden Broder bagefter til ham, »at du gerne kunde have taget et Par sorte Bukser paa.« – »Aa, hvad,« svarede Købmanden, »nu har jeg sørget for ham, mens han var levende, saa kan I andre sørge over ham, nu han er død.« –

En Mand ude vestfra var ikke meget kissel af sig. Engang var hans Kone meget syg, ja, det var da lige paa det sidste med hende en Morgen. Saa sagde Manden til de andre: »Nu kan I komme ind og faa jer' Dowwer, ilaw hun ligger og dør aa.« – Da hun var død, blev han hurtigt gift igen, det skete iøvrigt et Par Gange, og Manden tog disse Ting med stor Ro: »Det gjør ett nowed, der kommer en swot Kiste ud, naar der kommer en rød ind.« (En rød Kiste, en Dragkiste.) –

Mads og Stine hed et Par ældre Folk, som ved yderste Flid og Sparsommelighed havde arbejdet sig op fra meget smaa Kaar til nu at eje et lille pænt, jordløst Hus, de var ret velhavende, hvad de dog ikke gav Udseende af. Da det nærmede sig Tiden, de kunde holde Guldbryllup, sagde Stine altid: »Bare Lars kan leve, for jeg kan sagtens.« Og de levede begge og fejrede Guldbryllup. Kort Tid efter denne sjældne Fest blev Lars syg, men et Held var det da, at en Nabokone kort Tid før var død af samme Sygdom og havde levnet lidt Medicin, som Stine gik over og tiggede. »Saa sparer vi da det,« mente Stine. En Dag fik Lars Lyst til Kyllingesteg, men Stine blev ganske forfærdet over dette Forlangende og sagde: »Er du da tosset, Lars, der er kun lige dem, vi skal bruge til din Begravelse, og du dør saamænd alligevel.« Og det gjorde Lars ogsaa, saa det havde været Spildeværk. En

Dag skændtes de om, hvordan de skulde faa Kisten ud og ind, det var jo smaat med Pladsen, men Stine sagde saa til sidst: »Vorherre er nok saa god og lade dig dø først i Ugen, og saa sætter vi dig op i Kirken.« Efter dette Svar sov Lars ind i Døden. (Fyn.) –

Der var en Mand, som en Nat drømte, at han og hans Nabo ad en høj Stige var paa Vej op til Sankt Peter for at prøve, om de kunde komme ind i Himmerig. Da de begyndte Vandrigen, fik de hver et Stykke Kridt, hvormed de skulde slaa en Kridtstreg for hver Løgn, de havde sagt. Da den sidste af Mændene var kommet halvvejs til Porten, traf han den første, som var paa Vej tilbage, og den sidste spurgte da, hvordan det var gaaet hos Sankt Peter, den første svarede: »Jeg har ikke været der endnu, jeg skal blot tilbage efter et nyt Stykke Kridt.«

Af denne Historie findes der mange Varianter, hvor den, der skal ned at hente mere Kridt, snart beklæder en Livsstilling, snart en anden. –

En sandfærdig Historie har min Bedstemor fortalt mig, skriver en af mine gamle Elever. Det er om en Mand fra Sommerstedegnen, han sagde altid, naar der døde en: »Nu er der gaaet en i Stykker igen.« Og der var mange, der syntes meget ilde om denne Udtalelse. Da hændte det under Høstarbejdet, at denne Mand faldt ned fra Kornlæsset, blev slæbt med af Hestene, saa han gik i Stykker og døde. (Sønderjyll.) –

V

SYGDOM – LÆGE – APOTEK

En Aften sad jeg paa en Restauration i København og spiste lidt Aftensmad. Bag mig sad to Damer og talte om

Tobakken og dens Virkninger. »Det er usundt at ryge,« bemærkede den ene. »Aa – for hvem der kan taale det, tror jeg ikke, det gør noget,« svarede den anden. –

En af mine Venner fortæller følgende: To unge Piger drøftede Tobakkens Skadelighed, den ene forsvarede Tobakken, den anden angreb den. »Min Far har altid røget meget, og han er dog snart halvfjerds Aar,« sagde den ene. »Ja, men hvis han ikke havde røget, saa havde han sikkert været firs,« var den andens rappe Svar. –

I Thy er der kun tre Slags Sygdomme: *Kuld'*, *Klemm'* og *Knald*. – *Kuld'* er det, der sidder i Brystet, *Klemm'* det, der sidder i Maven, og *Knald* det, der sidder i Ryggen. (Hekseskud, Gigt.) –

En Kone var ved Læge. »De har Gigt,« erklærede han. »Ih, da Gud ha Lov, det var ett Jegt,« svarede Konen. (Jyll.) –

Om Ordet *gaen* (fynsk Form for gaaet) fortælles en Historie, der tillægges den afdøde Dialektforsker Magister P. K. Thorsen, og som tydeligt viser, at det aldeles ikke er nødvendigt at rejse udenlands for at møde Folk, man ikke kan forstaa, dem kan man møde i Middelfart. Her fremstillede sig nemlig paa Session en ung Karl, hvis Overkrop til Lægens Undren viste sig at være at betydelig mørkere Lød end Underkroppen. Paa Lægens Spørgsmål derom svarede Karlen: »Jeg' har gaen i Mosi,« hvilket af de høje Autoriteter blev forstaaet som Navnet paa en mærkelig Sygdom, »Ganimosi«! –

For mange Aar siden blev Lægen kaldt til en syg i en afsides liggende Egn ovre i Jylland. Da han efter Undersøgelsen skulde udfærdige en Recept, fandtes der intet Skrivemateriale, hverken Papir eller Blæk. Kun et Stykke Kridt fandtes i Huset.

Lægen var dog raadsnar, løftede en Halvdør af og skrev paa den med Kridt de Medikamenter, der skulde benyttes, og med den gled Vognen forspændt et Par Stude sindigt til Apoteket, hvor Medicinen udleveredes efter den ejendommelige Recept. –

En Læge fortæller følgende Tildragelse: Jeg var ude paa en Gaard for at se til Gaardejeren, der havde faaet Haanden klemmt i en Kværn, og idet jeg gik igennem Køkkenet, saa jeg Konen sidde og give Bryst til en Dreng, der var mindst tre Aar gammel. Jeg lod en Bemærkning falde om det underlige heri og sagde vistnok: »Det er dog for galt, at saadan en stor Dreng faar Bryst endnu.« Hvem skildrer imidlertid min Forbavselse, da Drengen langsomt vender Hovedet om mod mig, ser et Øjeblik paa mig og siger: »Gaar der no'ed fra dæ?« –

Der var i gamle Dage en meget stor Forskel paa det Sprog, Præster, Læger o. l. anvendte, og det, den jævne Befolkning, der dengang med Rette kunde kaldes Almue, betjente sig af. En gammel Kone i Aale var syg, og Lægen var kommet. Lærer A. J. Dahl var ogsaa til Stede, maaske for at være Tolk – der blev i alt Fald Brug for ham paa det Omraade. Lægen begyndte at spørge Konen ud: »Har De været for Dem selv?« – »Hwa haar A?« Han gentog Spørgsmaalet, men Konen fattede ikke Meningen. Han begyndte paa en frisk: »Har De haft Afføring?« – »Hwa?« – »Har De haft Afføring?« – Nej, det forstod Konen heller ikke. Da greb Dahl ind: »Kan du skide?« – Og Svaret faldt prompte: »Ja, gu kan A skid', nær A foer noget af skide af.« –

En Læge var hos en gammel Kone, der boede ved sin Datter og Svigersøn. Den gamle Kone klagede sig stærkt og sagde til Doktoren, om han dog ikke kunde give hen-

de noget, saa hun kunde slippe herfra, for det var ikke til at holde ud, og hun vilde da helst dø. »Jo,« sagde Lægen, »det kunde jeg jo let, men det er strengt taget ikke min Opgave.« – Naa, saa talte de sammen, han undersøgte hende, og lidt senere tog han bort efter at have talt lidt med Datteren. Ikke saa snart var han ude af Døren, før den gamle spurgte: »Naa, hvad sagde han – ku' je' leve?« (Nordsj.) –

En Kone blev farlig syg. Der blev tilkaldt en Læge, som udspurgte og undersøgte hende. Bagefter ytrede han Frygt for ikke at faa sit Honorar. »Ja, Hr. Doktor,« sagde Ægtemanden, »jeg har her 50 Kroner, som De skal faa, enten De helbreder hende, eller De slaar hende ihjel.« Den syge døde. Nogen Tid efter kom Lægen for at hente sine Penge. »Hr. Doktor,« sagde den sørgende Ægteemand, »jeg er rede til at holde mit Løfte. Men tillad mig først at gøre Dem et Par Spørgsmaal: Har De slaaet min Kone ihjel?« – »Hvad mener De? Nej, naturligvis ikke.« – »Saa meget desto bedre. Har De helbredet hende?« – »Nej, desværre.« – »Nuvel. Siden De indrømmer, at De hverken har helbredet hende eller slaaet hende ihjel, saa har De ifølge Overenskomsten ikke noget at fordre.« –

Lægen og Dyrlægen i en lille By diskuterede, hvis Ger-ning der var den vanskeligste. Dyrlægen holdt paa sin, fordi Dyrene ikke kunde sige, hvor det gjorde ondt, medens Lægen hævdede, at dette ikke havde det mindste at gøre med Diagnosen. Faa Dage efter blev Dyrlægen syg og lod Doktoren kalde. »Hvor gør det ondt?« spurgte denne straks. – »Bøh!« lød det fra Dyrlægen. – »Godt,« sagde Lægen, henvendt til en af de tilstedevæ-

rende. »Nu prøver vi denne Mikstur, og har den saa ikke hjulpet inden tre Dage, slaar vi ham ned!« –

En Mand sad engang og talte med en god Ven, som var Læge, og siger saa pludselig til ham: »Saa snart jeg bliver syg eller føler mig daarlig tilpas, gaar jeg straks til Lægen og lader mig undersøge af ham, for han skal da ogsaa leve. Naar han saa har undersøgt mig, plejer han gerne at skrive en Recept paa en Medicin, som jeg kan faa paa Apoteket. Derefter gaar jeg straks hen til Apotekeren og faar den omtalte Medicin, for Apotekeren skal jo ogsaa leve.« Lægen, der med stor Interesse havde hørt paa Manden, mente, at det var fornuftigt og pænt gjort af ham, at han saadan tænkte paa sine Medmennesker, hvorefter Manden fortsatte: »Men naar jeg saa vel er kommen hjem med Medicinen, lukker jeg et Vindue op til Baggaarden og hælder al den gode Medicin ud i Rendestenen, for jeg skal sige Dem, jeg vil ogsaa leve.« (Loll.) –

Der fortælles følgende lille Træk om Prof. Frantz Howitz' Form for Godgørenhed mod Patienter, der trængte til Hjælp. Nogle kvindelige Slægtninge havde bedt ham operere en ældre Kvinde, et trofast Husinventar, hvis Kræfter nu var i stærk Tilbagegang.

Da Fruen i Huset, ledsaget af en kvindelig Bekendt, i Droske kom for at hente Patienten fra Hospitalet, kom hun ned til Drosken med en lille Æske i Haanden. Paa Spørgsmaalet, hvad hun havde i den, svarede hun, at det var Piller, som Professoren havde sagt, hun skulde tage, naar hun trængte til dem.

»Men har han da ikke sagt, hvor mange Gange om Dagen?« spurgte den ene af Damerne. – »Næ, Professoren havde blot sagt: saa tit jeg trænger til en!« svarede

den gamle. Forundret over denne mærkelige Ordination tog Damerne Æsken for at undersøge dens Indhold nærmere. Inden i den laa fem blanke Guld-Tyvekroner. –

I en By i Jylland levede for nogle Aar siden en Jordemoder af den gamle Skole. Hun var ikke pæn, men havde et godt Hjerte, og hun kunde læse Teksten, naar det behøvedes. En af de mest trofaste i hendes Klientel var Skrædderen Johan Petersen eller rettere sagt Skrædderens Kone. Da Jordemoderen en Dag blev kaldt til Petersen for at hjælpe Familiens tolvte Pode til Verden, vendte hun sig efter endt Arbejde til Skrædderen og sagde: »Saa, Johan Petersen, nu maa du tænke paa din Kone! Lad det nu være forbi med dette og glød dig over de Børn, I nu er blevet velsignet med.« – »Men,« svarede Skrædderen, »der staar jo i Skriften: Formerer Eder og opfylder Jorden!« – »Ja, det er ganske rigtigt,« svarede Jordemoderen, »men jeg har aldrig set, at der staar, at Johan Petersen skal besørge det alene!« –

Dr. N. er Koleriker og kræver strengt logiske Svar af sine Patienter. For nylig blev en ældre Kone indlagt paa Sygehuset. »Hvor gammel er De?« – »Lad mig se – til Oktober bliver jeg . . .« – »Jeg spurgte, hvor gammel De er,« brusede Lægen op. »Her paa Stedet ved man ikke, hvor gammel man *bliver*.« –

En gammel Mand blev indlagt paa et Sygehus og skulde som Følge heraf i Bad. Det havde han ikke været i mange Aar, der maatte derfor flere Hold Vand til, og han maatte skrubbes ordentlig igennem. Da Sygeplejerskerne havde haft ham i syv Hold Vand, kom de til en Uldtrøje. –

En ung Sygeplejerske opdagede paa et Sygehus, at en gammel Mand, som netop var opereret, laa og røg paa

en stor Pibe, som en Ven havde smuglet ind til ham. »Det maa De virkelig ikke,« udbrød hun, »De kan jo ligge og blive nikotinforgiftet.« – Senere paa Dagen beklagede Manden sig til Overlægen med de Ord: »Og saa kommer hun her, *det lille Myr*, og siger, jeg kan blive *nikodemusforgiftet*.« – »Det lille Myr« og »nikodemusforgiftet« var i lang Tid staaende Udtryk paa Sygehuset. –

Paa Gentofte Sygehus sagde Lægen til den gamle Mand, der fik Massage: »Naa, hvordan gaar det, Olsen.« – »Jo, jeg har det saa godt, det kan ikke opskrives, om det ikke var for denne Ømhed med Massøsen.« – »Naa, hvad er det, Olsen?« – »Jo, hun er ikke bly.« – »Saa?« – »Jo, hun er saa sjalu, saa sjalu (ivrig.)!« –

»Hvordan har du det i Dag?« spurgte Sygeplejersken Karlen. »Jo Tak, jeg har det da ligesom lidt bedre. Jeg fik da listet fjorten Pandekager ned til Middag.« –

Frederik var kommet paa Hospitalet og havde lige gennemgaaet en Operation. Da han nu vaagnede op efter Bedøvelsen, bemærkede han til sin Sidekammerat: »Jeg er saa glad over, at det er overstaaet.« – »O,« udbrød Patienten, »da jeg blev opereret, glemte Doktoren en Saks inden i mig, saa Operationen maatte gentages.« Patienten paa venstre Side bemærkede, at han var blevet syet sammen med en Pakke Sygevat i Maven, saa det hele maatte gøres om igen. Just som de var færdige med at tale om dette, viste Doktoren sig i Døren og spurgte: »Har nogen set min Hat?« Da var det, Frederik besvimele. –

En Kone var blevet opereret hos Professor Rovsing. »Hvor meget bliver saa det?« spurgte Manden, der var kommet for at betale. »Ja, det ved jeg saamænd ikke –

vi kan jo sige 75,« svarede Professoren. »Aa, De maa da hellere beholde det hele,« svarede Manden og rakte ham en Krone. Historien fortælles ogsaa om Professor Schal-demose. —

En Kone, hvis Mand var blevet opereret, spurgte Professoren, hvordan det gik. »Jo,« svarede han, »hvis alt forløber normalt, og der ikke støder noget til, vil vi sikkert naa et Resultat.« Konen gik trøstet bort. —

Medicinnavne bliver hyppigt misforstaaet, og der kommer mærkelige Ting ud af det. *Mixtura Simplex* bliver *Min gamle Skindpels*, *Salicylsalve* til *Afdøde Kyeds Salve*. Paa et Apotek paa Nørrebro blev der stadig forlangt *Carlsbergsalt* for *Karlsbadertsalt*. En Kone kom ind paa et Apotek og bad om »syv Meter Gagebind«. Det var *Gazebind*, hun mente. Paa et Apotek i Aarhus kom engang en Mand ind: »A vild' gjaen bede om et Haneben.« Farmaceuten: »Det har vi ikke — det skulde vel ikke være Gazebind (Gaseben)?« — »Jow, A kun da huske, det var et Handyr.« — En Mand forlangte *Rumpelys* for *Glycerinstikpiller*. Af andre Misforstaaelser kan nævnes: *Kaninpiller* for *Kininpiller*, *Kamelte* for *Kamillete*, *Luk-kun-til-Balsam* for *Locatellebalsam*, *Universitetsbalsam* for *Universalbalsam*, hvilket endog er blevet til *Onde Aands Finansbalsam*, *Griffelmikstur* for *Griffitsmikstur* osv. —

Paa Apoteket modtager man ogsaa mange mærkelige Sedler mellem Aar og Dag, f. Eks. følgende: 10 Øre Hølt. — Det var Hyldete, der mentes. —

Naturligvis kan Farmaceuterne ogsaa være udsatte for bevidste Drillerier. Om en saadan Affære og dens Følger har jeg hørt følgende Historie: Paa et københavnsk Apotek var der en meget høj Farmaceut. I en Butik lige

overfor, hvor nogle unge, livlige Damer var Ekspeditricer, blev der ansat en ny Bydreng. En af Damerne bad ham da gaa over i Apoteket og købe for 25 Øre »lange Farmaceuter«. Det gjorde han. Tilfældet vilde, at den høje Farmaceut kom til at ekspedere ham. Han gav ham en Pose med Svovllever og Citronsyre, hvorpaa han hældte lidt Sprit: »Værsgo, min Dreng, Femogtyveøren maa du selv beholde, men gør mig den Tjeneste, naar du kommer ind i Butikken, saadan rent tilfældigt at tabe dette.« Det lovede Drengen, og han tabte ogsaa Posen paa Gulvet, da han kom ind i Butikken, men Blandingen udviklede en ganske modbydelig Stank – som fra Latrin – og noget efter kom Forretningens Leder over og spurgte, om de ikke kunde give hende noget, der kunde tage den Stank bort, for Kunderne klagede over den. »De kan bare sende »Farmaceuten« bort, saa skal Stanken nok forsvinde,« var den højes lakoniske Svar. Fortælleren har senere brugt det samme Middel et Par Gange i tilsvarende Tilfælde. –

Et slaaende Eksempel paa Anekdoternes Vandring har jeg oplevet under denne Bogs Trykning. I min Barndom fortalte en Købmand i Vejle mig følgende Historie: En Dreng kom en Dag sent paa Eftermiddagen ind paa et Apotek med en Recept. Da han havde faaet, hvad han skulde have, sagde Farmaceuten, at det kostede to Kroner. Drengen smed en stor Mønt paa Skranken og forsvandt. Da Farmaceuten saa nøjere til, viste det sig, at Mønten var en Femøre i Stedet for en Tokrone. Han var lige parat til at springe efter Drengen, da Provisoren bemærkede: »Aa skidt, vi tjener da de fire Øre!«

Nu fyrretyve Aar efter, i Maj 1935, læser jeg i en Avis følgende: En Dreng kom en Dag ind paa et Apotek

og købte Medicin for 60 Øre. Da han skulde betale, lagde han 5 Øre paa Disken og stak af. Farmaceuten vilde skynde sig efter ham, men blev stoppet af Apotekeren, som sagde: »Lad ham bare gaa, vi tjener endda 3 Øre.«

Denne Historie staar at læse i »Kalundborg Folkeblad« for 16. Maj 1935 – efter det norske Blad »Tidens Tegn«! –

En lille Pige kom ind paa Apoteket og forlangte Fosformos til Krager. »Du kommer til at bede en voksen komme efter det, for der skal skrives Giftattest!« blev der svaret. En halv Time efter kom den samme lille Pige tilbage og afleverede en Seddel, hvorpaa der stod: »Hermed bevidnes, at Aksel Olsen og Hustru, Line, er gift. Ærbødigt Anton Jensen, Nabo.« –

En Mand var inde paa et Apotek, og da han havde faaet, hvad han skulde have, sagde han: »Manne Tak!« – »Jeg ber,« svarede Farmaceuten. – »Hwa?« – »Jeg ber!« – »Hwa er'et, De gjør?« – »Jeg ber Fanden galme!« – »Naa – ja, saa vil A ett forstyrre Dem.«

VI

RELIGION – PRÆSTER – DEGNE

Min Fader, der var blind fra Barndommen af, havde paa Det kgl. Blindeinstitut lært Rebslageriet og drev i sit Fødesogn, Tørring, i en Aarrække dette Haandværk sammen med sin lille Landejendom. Engang han var i Vejle, var han inde og hilse paa en Kollega. Der havde netop været en Metodistbazar i Byen, og Rebslageren havde til Bazaren foræret to Sengebaand. »For det siger

jeg altid til mine Børn, Relion, det kan man ikke faa for meget af . . . det siger jeg altid til mine Børn, at Relion det kan man ikke faa for meget af . . .« –

En Mand havde i Kirken hørt, at naar bare man troede paa en Ting, saa skete det ogsaa. Det vilde han da saa prøve en Dag, han tog sin Økse og kastede i en Bæk, idet han sagde: »A trowwer! A trowwer!« Men Øksen sank, og i det samme udbrød Manden: »Twild' A ett nok o'et!« –

En Mand, der i gamle Dage levede i Tolsager, Asnæs Sogn, var noget overspændt. Han havde bl. a. den Mening, at hvad man troede paa, det skete. En Dag forsøgte han at gaa paa Gadekæret, hvad der efter hans Mening maatte kunne lade sig gøre, naar blot han troede paa det, men han plumpede jo i. En anden Dag vilde han have sin Hammer til at svømme, men den gik til Bunds. »Ja, jeg tvivlede nok om det!« udbrød han saa.

Samme Mand troede ogsaa, at naar man hængte en Kurv uden for Døren om Aftenen, saa kom Englene og fyldte det i den om Natten, som man bad om. Han forsøgte det, og den første Gang var der ogsaa baade Smør og Brød i Kurven om Morgenens. Men den næste Gang var den fuld af Hestepærer. –

I min Barndom kom der ofte i mit Hjem en Mandsling, der var fra Mors og hed Lille Ole. Han var kristelig vakt og en stærk folkelig oplyst og interesseret Mand. Han var i det hele en særpræget Personlighed og stak ikke sin Mening under Stolen. Lille Ole vandrede Landet rundt og virkede som en Art grundtvigsk Lægprædikant. Det var altid en festlig Oplevelse, naar han kom i Besøg, og Venner samledes. Engang kom en Missionsmand hen til Lille Ole og spurgte: »Elsker du Jesus?« – »Der

er ett noget at praal aa!« svarede Lille Ole, hvorefter Missionsmanden listede af. –

»Disse godtroende Grundvigionere med himmelblaa Øjne og Sølvpil i Haaret . . .« plejede en københavnsk Docent og Lærer i Religion at sige, naar han i sin Undervisning kom til at omtale Grundtvigionerne. –

Ordsprog om Præst og Degn.

»Man faar sige, hvad man kan hitte paa,« sagde Præsten, han skulde prædike.

»Den Salme kan vi alle,« sagde Degnen, han var alene i Kirken.

»Børn, her hjælper hverken Syngen eller Beden, her maa Gødning til,« sagde Præsten til sine Sognebeboere; de kom forbi en Ager med ringe Afgrøde.

»Straf skal der til,« sagde Skolelæreren, han spiste Børnenes Mad.

»Her gælder ingen Rang,« sagde Præsten, han laa ved Siden af sin Karl, da de var væltet i Grøften.

»Der skal noget for noget,« sagde Saksild Præst til sine Konfirmander, »I fra Dyngby har betænkt mig tit og vel, I skal staa øverst.«

»Det er saligt at give hellere end at tage,« sagde Præsten, han gav Degnen en paa Øret.

»Det gi'r til Posen,« sagde Farsø Degn, han fik to Mark i Offer ved et Barsel. –

»Nu kunde en Pibe Tobak være godt,« sagde Manden, han vaagnede i Kirken. –

Det er bedre at sidde i æ Kroer og tænke o æ Kirk', end sidde i æ Kirk' og tænke o æ Kroer. (Sønderjyll.)

Naar man spørger En om noget, han har sagt een Gang, kunde Svaret lyde: »A stammer ett – A er ett

Præst.« Eller: »A sejjer ett min Uer tow Gong', A er ett præstlærd.« (Jyll.) –

Den Pige maa være slemt forlegen, som gifter sig med en Degn.

En Præst vilde have Fanden til at sige Amen, men Fanden sagde i Stedet for Jamen. Præsten prøvede flere Gange, men Fanden sagde stadig Jamen. –

En Pastor Tørslev havde Ligtaler til 5, 10, 15 og 20 Kroner. »Den til fem er der ikke meget ved,« sagde han, »den til ti Kroner kan bruges, den til femten er meget god, men den til tyve er ekstra god.« –

»Det gaar an,« sagde Spandet Præst, da de bar ham til Kroen. Ovenstaaende er et Mundheld, der ikke er helt ualmindeligt i Vestjylland. Anledningen til dets Fremkomst skal være følgende: Præsten i Spandet var af Biskoppen forbudt at gaa til Kroen. Bønderne vilde imidlertid nødigt savne ham dér, og de tilbød da at bære ham derhen paa en Baare. »Det gaar an!« sagde Præsten, thi nu *gik* han jo ikke til Kros. –

I Harboøre var de i tidligere Tider meget slemme til at drikke, ikke mindst var Præsterne det. Det fortælles, at en Præst engang havde drukket fjorten Mand under Bordet, og fra den Tid stammer Ordsproget: »Hvem gav den Omgang?« sagde Manden, han vaagnede i Kirken. –

I Harboøre var der engang en Præst, hans Yndlingsbeskæftigelse var at spille Kort med sig selv. Naar den højre Haand vandt, vankede der en Snaps, vandt derimod den venstre Haand, maatte han lade sig nøje med en Pibe Tobak. –

Smeden og Biskoppen. Engang da der var Præstemangel i Landet, var der i et Sogn en Smed, som fik Præstembedet. Naar han om Søndagen talte i Kirken, sagde

han kun: »Jeg siger, som min Formand sagde, og jeg gør, som min Formand gjorde.« Menigheden blev snart utilfreds med den Præst og klagede til Biskoppen, der saa sendte Bud til Smeden, om han vilde komme ind til ham, han vilde nu overhøre ham for at se, hvor meget Kundskab han var i Besiddelse af.

En Morgen sagde Smeden til sin Karl, om han vilde save nogle Brædder ud i Stykker, der kunde ligne Bøger, og saa fylde tre Sække, som han kunde læsse paa Vognen, de skulde ind til Byen, hvor Biskoppen boede. Paa Vejen derind kom de forbi en Fold, hvori der gik nogle Kreaturer, og da det var meget varmt den Dag, stak Dyrene Halen til Vejrs og stak i fuldt Løb. Smeden spurgte saa Karlen: »Hvad kalder man det for?« – »Det kalder man for Studebisseanto,« svarede Karlen. Smeden der syntes, at det var et godt gammelt Ord, siger til Karlen, at det Navn vilde han huske paa.

Et andet Sted, hvor de kom forbi, var der nogle Ænder, der snadrede i en Dam. Smeden spurgte igen Karlen: »Hvad kalder man det for?« Karlen svarede: »Det kalder man Andesnadreivanto.« Smeden syntes ogsaa, at det var et godt gammelt Ord, og erklærede, at han vilde huske paa det. Som de nu kørte videre, kom de forbi en Bondegaard, hvor Møddingen vendte ud til Vejen, og paa den gik der en Krage og hakkede. Smeden spurgte endnu en Gang Karlen: »Hvad kalder man nu dette for?« – »Det hedder Kokakkeako,« svarede han. Imidlertid var de saa naaet ind til Byen, hvor Biskoppen boede. Smeden sagde saa til Karlen, at naar han kørte op foran Hoveddøren, skulde han slaa et vældigt Smæld med Pисken, saa Biskoppen kunde høre, de ikke var bange af dem. Det gik nu altsammen efter Bestemmelsen,

Biskoppen kom ud og tog vel imod dem. Da Karlen havde sat Hestene ind i Stalden og var kommen ind i Stuen, sagde Biskoppen til Smeden: »Vi skulde vel saa begynde at overhøre Dem.« Smeden sagde da til Karlen, om han vilde gaa ud i Vognen og tage en Sæk af Studebissesanto, en Sæk af Andesnadreivanto og en Sæk af Kokakkeako.

Da Biskoppen hørte det, blev han meget forbavset, han troede ikke, at Smeden var saa klog, og at han havde saa mange Bøger, at han kunde fylde tre Sække, og Navnene paa Bøgerne, som Smeden havde nævnt til Karlen, havde Biskoppen aldrig hørt, saa han blev helt bange for Smeden. Der blev ikke snakket mere om, at Smeden skulde overhøres den Dag, og da det blev Aften, kørte Smeden hjem igen.

Næste Søndag, han talte i Kirken, sagde han som han plejede: »Jeg siger, som min Formand sagde, og jeg gør, som min Formand gjorde, vil Menigheden høre mere, maa I komme igen næste Søndag.«

Dette gik en Tid, men saa klagede Menigheden igen til Biskoppen, han erklærede, at nu vilde han selv komme ud i Kirken og høre Smeden prædike. En Lørdag Aften ankom han saa til Præstegaarden, hvor han skulde blive Natten over, om Søndagen vilde han op i Kirken og høre Smedens Prædiken. I Anledning af Biskoppens Komme havde Smeden købt rigeligt ind baade af Mad og Drikke, og de drak godt begge to. Ud paa Aftenen lod Smeden sig falde om i Sofaen, han forestillede nu, at han var drukket under Bordet. Da Biskoppen saa det, begyndte han at holde af Smedens Kone, men det sad Smeden i Sofaen og saa.

Om Søndagen talte Smeden, saa hele Kirken rystede, og da Biskoppen af hans Tale kunde forstaa, at han sig-

tede til ham om, at han havde pjanket med Smedens Kone, rejste han sig op og sagde: »Hvis I klager paa den Mand, fortjener I ingen Præst; der findes ikke i mange Miles Omkreds en Mand, der kan tale som han.« Efter den Tid fik Smeden Fred for Menigheden, og han vedblev at være Præst indtil sin Død. –

Hos *Præsten i Ramløse* havde man i gammel Tid den Skik, at de jordløse Husmænd, der ikke svarede Tiende, i Høstens Tid gjorde en Dags Arbejde uden andet Vederlag end Kosten. Disse Høstdage var ikke særlig populære, saa det kan ikke paastaas, at Folk ligefrem sled sig fordærvet, naar de arbejdede for Præsten. Til Gengæld passede Præsten paa, at Tiden ikke helt blev sløset bort, og han var derfor gerne ude ved Høstfolkene det meste af Dagen. En Dag, da der blev mejet Rug, var der en af de bageste, en Hugger fra Annisse, Per hed han, der rigtig gik og pjækkede den, idet han kun tog nogle bitte smaa Hug. Det smalle Skaar undgik ikke Præstens Opmærksomhed, og han stillede derfor med myndig Røst det Spørgsmaal: »Hvorfor tager du saa lille et Skaar, Per?« Men Per svarede rapt igen: »Det mageligste er det bedste, Hr. Pastor.« Saa blev der ikke talt mere om det, men da det blev Middag, og Folkene kom ind til Bordet, traf det sig saa uheldigt, at Per ingen Ske fik og derfor ikke kunde deltage i Maaltidet. Da man var kommet godt i Gang med Spisningen, gik Præsten gennem Stuen, han standser ud for Per Hugger og siger: »Hvorfor spiser du ikke, Per?« – »Jeg har ingen Ske,« svarede han lavmælt. »Ja, ja, det mageligste er det bedste,« siger Præsten og gaar igen. Der kom stadig ingen Ske til Per, og han matte derfor laane sig frem, da de andre var færdige. (Nordsj.) –

En Præst og en Degn kom en Søndag kørende hjem fra Anneks sognet; da fik Præsten Øje paa nogle fede Stude, som gik og græssede lige op til Vejen, og han sagde til Degnen: »Ser du de rare Stude, der gaar dér? Synes du ikke, at vi skulde stjæle en i Nat? Nogen Fare er der ikke ved det, for os er der ingen, som vil mistænke.« Det vilde Degnen gerne, og om Natten lykkedes det dem at stjæle den største og fedeste Stud.

Da de nu havde slagtet den, delte de den lige imellem sig, og det gik altsammen meget godt, indtil de kom til Skindet, for det vilde de begge have. Præsten sagde, at han skulde have det, for det var ham, der havde faaet Ideen, og Degnen vilde have det, fordi han havde hjulpet Præsten. Da de havde trættes noget om det, foreslog Præsten, at de skulde trækkes om det, og i det samme greb han fat i Ørerne, saa at Degnen maatte nøjes med Halen, og da den var noget fedtet, gled den ud af Hænderne paa ham, og han faldt bagover, men Præsten fik Skindet.

Nogen Tid derefter kom Bispen paa Besøg, og han roste det gode Forhold, der var mellem Præst og Degn. »Ja,« sagde Degnen, »vi har kun været Uvenner een Gang, og det var, da vi havde stjaalet Pe' Monsens Stud; dengang gik det ogsaa meget godt, indtil vi skulde dele den, for da vilde vi begge have Skindet, og saa trak vi om det, men jeg fik kun fat i Halen, og da den var fedtet, faldt jeg bagover.« Præsten, der hele Tiden havde været noget urolig, blev nu for Alvor bange og trykkede i Smug en Pung i Haanden paa Degnen, hvorefter denne uanfægtet fortsatte: »— og vaagnede.« —

I Gravlev, som ligger midt imellem Aalborg og Hobro, boede der i fordums Tider en Præst og en Degn. En

Dag de to gejstlige Mænd kørte til Gudstjeneste sammen, saa de, idet de passerede det Sted, hvor Gravlev og Oplev Enge grænser sammen, en dejlig fed graabroget Bede gaa og græsse. De blev enige om, at naar Degnen havde sunget det første Par Salmer, skulde han gaa ned i Engen og sikre sig Beden, og saa vilde de tage den med hjem paa Tilbagevejen. Som sagt, saa gjort. Degnen gik, og Præsten prædikede. Det blev hen imod Prædikenens Slutning, og Præsten tænkte: »Mon ikke snart Degnen kommer?« Men ak, Degnen kom ikke. Præsten skarrede lidt i sin Prædiken og trak den ud, saa godt han formaaede. Da endelig kom Degnen. Præsten gik straks ned fra Prædikestolen og begyndte at messe, og Degnen svarede. Messen lød saaledes. Præsten: »Hvor har du været saa længe?« Degnen: »I Gravlev og Oplev Enge.« Præsten: »Fik du fat i den graaragede Bede?« Degnen: »Gjorde jeg ikke Pokker! Jeg fik nogen over Nakken med en Rage.« –

Der fortælles om en Præst, at han holdt meget paa sin Stands Forrettigheder, og hans Karl blev efterhaanden rigtig godt klar over, hvad han havde at rette sig efter, saaledes var Præstens Plads altid til højre. En Dag de havde været ude at køre, gik det saa uheldigt, at de væltede lige i Møddingen, da de drejede ind i Gaarden. Pludselig opdager Karlen til sin Skræk, at han er kommet til at ligge paa højre Side af Præsten, og udbryder forfærdet: »Nu kom jeg til at ligge paa højre Side af Vor Far,« men Præsten beroligede ham »Det gør ingenting, bette Jens, her gælder der ingen Standsforskel.« (Sml. Ordsproget S. 58.) –

Vi befinder os i en lille Landsbykirke i Vestjylland. Præsten er færdig med Prædiken, og der skal være Bar-

nedaab. Konen, der bærer Barnet, træder frem paa Kirkegulvet, og Præsten spørger som sædvanlig: »Er Barnet hjemmedøbt?« Konen er baade lidt tungnem og tunghør, og højt og tydeligt siger hun: »Hva!« Atter gentager Præsten lidt højere det samme Spørgsmaal, og atter besvarer Konen det med et lydeligt: »Hva«. Nu bliver Præsten utaalmodig og raaber med Tordenrøst: »Er Barnet hjemmedøbt?« Da syntes der pludselig at gaa et Lys op for Konen, og omgaaende kommer Svaret: »Ja, vel er det gennemblødt, det regnede, da vi kørte herop.« –

En Mand drømte, at Præsten var død, og at han selv døde kort Tid efter. Da han skulde op i Himlen, fik han et Stykke Kridt, og saa skulde han gaa op ad en Stige. For hver Synd, han havde begaaet, skulde han sætte et Kryds. Da han var kommen et Stykke op, mødte han Præsten, der kom farende nedefter. »Hvor skal du hen?« spurgte han. »Jeg skal ned og hente mere Kridt,« svarede Præsten. (Jyll.) (Sml. Side 47.) –

Smeden i en lille By blev en Gang meget syg, saa syg, at der var Fare for hans Liv. Da det saa værst ud, blev der sendt Bud efter Præsten, for at han skulde komme og berette Smeden. Det vilde han imidlertid ikke, fordi Smeden var meget ugudelig og aldrig kom i Kirke.

Smeden blev en Tid efter rask igen, og da han en Dag stod i Smedien og arbejdede, kom Præsten forbi. Han gav sig i Snak med Smeden, og i Samtalens Løb fortalte Smeden, at han havde haft saadan nogle mærkelige Drømme, da han var syg. »Engang drømte jeg, at jeg var død,« sagde Smeden, »og jeg kom op til Himlen og bankede paa. Simon Peter kom og lukkede op, men inden han vilde lukke mig ind, vilde han have at vide, om jeg var berettiget, før jeg døde, for ellers kunde jeg ikke kom-

me ind i Himlen. Det blev jeg jo meget ked af, og jeg spurgte ham derfor, om jeg ikke kunde blive berettet i Himlen?» »Nej, det kan du desværre ikke,« sagde Simon Peter, »for her er ikke kommen nogen Præster endnu.«

En Tid efter kom Smeden i Retten for at vidne i en Sag. Da han havde gjort det, gav Herredsfogeden sig i Snak med ham og fik ham til at fortælle den Historie om Præsten, som han havde hørt, at Smeden havde lavet. Den morede han sig meget over: »Men hvad gjorde De saa, da De ikke kunde komme ind i Himlen?» spurgte Herredsfogeden, »Ja-a,« sagde Smeden, »et Sted skulde jeg jo være, og saa gik jeg ned til Helvede og bankede paa, men det var der ingen, der hørte, for der var et forfærdeligt Spektakel indenfor. Omsider blev jeg ked af at staa derude, og jeg lukkede derfor selv op og gik ind. Der var en forskrækkelig Hede, og det vrimlede med smaa, sorte Djævle, som for rundt imellem hverandre og sloges og skreg, saa jeg ikke engang kunde høre, hvad jeg selv sagde, da jeg spurgte om, hvor jeg skulde være. Jeg gik saa hen og satte mig paa en Stol, som stod lidt fra Døren, men aldrig saa snart havde jeg sat mig, før en lille sort Djævel kom farende, gav mig et Spark og sagde: »Vil du komme væk, dit Bæst, her skal Herredsfogeden sidde.« –

En Præst ovre i Jylland boede et temmelig langt Stykke fra Kirken, og derfor kørte han til Kirken om Søndagen, paa Vejen derhen kunde han sidde og forberede sig paa sin Prædiken.

En Søndag var Degnen kommen op at køre med Præsten, men Præsten kunde ikke faa Ro til at forberede sig paa sin Prædiken, for Degnen blev ved at snakke. Til sidst blev Præsten irriteret og sagde: »Jeg havde saadan

en mærkelig Drøm i Nat. Jeg drømte, at jeg var død og kom op i Himlen, og St. Peter skulde vise mig mit Værelse. Vi kom forbi mange Værelser, og i et af dem var der et forfærdeligt Spektakel, saa spurgte jeg St. Peter, hvad der var derinde. »Det er Degnenes Værelse,« sagde han.

Saa sad Degnen lidt og tyggede paa, hvad Præsten havde fortalt ham, lidt efter sagde han: »Jeg havde ogsaa en mærkelig Drøm i Nat, jeg drømte, at jeg ogsaa var kommen op i Himlen, og St. Peter skulde netop vise mig mit Værelse. Paa Vejen derhen kom vi forbi et Værelse, hvor der var saa stille, saa spurgte jeg St. Peter, hvad der var derinde. »Det er Præsternes Værelse,« sagde han. »Ja, men hvordan kan det være, at der er saa stille?« – »Jo,« sagde han, »for der er ingen kommen endnu.« –

En gammel Kone boede ude paa Landet i et lille Hus sammen med sin eneste Ko og en lille Kalv. Hun var en meget flittig Kirkegænger og var af den Slags, som kom i ordentlig Tid. En Søndag som hun stod og var færdig til at gaa i Kirke, kom der to Herrer ind til hende og vilde købe hendes Kalv. Hun blev meget fornærmet over, at de saadan handlede om Søndagen, og gav dem Afslag paa ethvert Bud paa Kalven. Endelig gik de to Herrer, og Konen skyndte sig til Kirke, men var blevet meget forsinket af Kreaturhandlerne.

Da hun kom ind i Kirken, havde Præsten begyndt at prædike, og hun listede sig stille hen paa en Bænk. Præsten var ved at prædike om Johannes og Peter, og den første Sætning, Konen opfattede, var følgende: »Hvem var saa disse to?« Konen, som troede, det var hende, Præsten talte til, udbrød: »Det var inth an to nisvis Ko-prangere, som vil ha tjøbt mi Kal'.« Saa siger Præsten:

»Det var to af Herrens Disciple!« – »Aah!« udbryder den rædselsslagne Kone og sukker, »ha A tint det, vild' A glaale ha let dem faa mi Kal' gratis!« (Vendsyssel.) –

En Præst havde den grimme Vane at spytte, naar han talte. Det kunde ogsaa hænde, at han spyttede fra Prædikestolen, og en Søndag da han prædikede om de to store Bud i Loven, spyttede han ned fra Prædikestolen og traf en gammel Mand, som sad nede under Prædikestolen, lige midt paa hans skaldede Isse. Umiddelbart efter at Præsten havde spyttet, sagde han: »Dette er det første og store Bud i Loven, og det andet er lige som dette –« – »Ja, saa vil A ha mi Lue o',« sagde Manden. –

En Præst, der var meget glemsom, glemte tit at sige Amen i Kirken, naar han skulde. Han fik da boret et Hul i Loftet over Prædikestolen og fik saa en Dreng til at sætte sig oppe paa Loftet over Prædikestolen med en Pose Ærter. Han skulde saa lade en Ært falde ned i Hovedet paa Præsten, hver Gang han skulde sige Amen. Det gik ogsaa godt en Tid, men en Søndag gik det galt. Pludselig begyndte Ærterne at falde ned i Hovedet paa Præsten midt under Prædikenen, og han gav sig derfor til at sige Amen lige saa stærkt, han kunde, men blev pludselig afbrudt af Drengen, der sagde: »Der er gaaet Hul o æ Pues, Hr. Pastor.« (Jyll.) –

En Søndag da Præsten i en lille Landsby skulde prædike i Kirken, havde han ingen Lyst til det, men bad Degnen gøre det for ham. Ja, det vilde Degnen gerne, men han vidste ikke, hvornaar han skulde sige Amen. Det fandt de dog snart Raad for, de borede et Hul i Loftet over Prædikestolen, og saa lagde Præsten sig oppe paa Loftet med en Pose Ærter, som han en for en skulde

lade falde ned paa Degnen, hver Gang han skulde sige Amen.

Til at begynde med gik det meget godt, men saa gik der Hul i Posen, uden at Præsten mærkede det, og Ærterne begyndte at løbe ned paa Degnen, der blev ved med at sige Amen, Amen, Amen i en Uendelighed. (Sjæll.) –

En Præst har sendt sin Karl til Byen for at købe Kød hos Slagteren, som hed Jonas. Medens Karlen nu var i Byen, gik Præsten til Kirken for at prædike. Han talte om Jonas i Hvalfiskens Bug, og han siger da: »Hvad sagde saa Jonas?« Hertil svarer Karlen, der imedens er kommet ind i Kirken: »Ha sa, te æ Præst e' ku fo mie Kjød, fa det sidst var betaal.« –

Der fortælles om en Mand, der hed Jens Peter, at han var blevet Uvenner med Præsten. Det hændte en Søndag Formiddag, at Præsten prædikede, og Jens Peter var kommet til Kirke. Præsten gik i sin Prædiken ud fra Lignelsen »Jesus bespiser 5000 Mand i Ørkenen.« Da han var kommet noget hen i den, sagde han fejl, idet han sagde, at Jesus bespiste 12 Mand med 5000 Stykker Brød og 2 smaa Fisk. Da nu Jens Peter hørte det, rejste han sig op fra Bænken, idet han sagde: »De ku Æ sku osse ha gjov.« Om Eftermiddagen holdt Præsten en Prædiken i en anden Kirke, og det gik hverken værre eller bedre, end at Jens Peter ogsaa var dér. Det opdagede Præsten og gik ud fra samme Lignelse, men denne Gang sagde han det rigtigt og sagde til Jens Peter: »Kunde du have gjort det?« Jens Peter svarede ham og sagde: »De' ku Æ godt, hvis Æ had hat æ Levninger fra i Formiddags.« (Thy). –

En Præst oppe i Jylland var missionsk, men havde til-

lige megen Sans for det komiske. En Søndag da han stod paa Prædikestolen, var hans Degn lovlig træt efter et Gilde Aftenen i Forvejen, og han var derfor efterhaanden slumret ind. Præsten saa det, blev vred og tænkte, at han skulde nok faa ham vaagen. Han hævede sin Stemme og raabte, saa det genlød under Hvælvingerne. Men det hjalp ikke. Degnen sov lige godt. Saa sænkede Præsten Stemmen næsten til en Hvysken, for om det ikke kunde hjælpe. Men det nyttede heller ikke. Saa fattede han en Plan, hvorved han rigtig kunde straffe Degnen. Han vilde skynde sig at slutte af, gaa ned af Prædikestolen, og naar Degnen ikke var parat, saa selv begynde paa Salmen. Som tænkt, saa gjort. Han fik sagt Amen og gik ned af Stolen. Men paa et af de nederste Trin laa den Blikæske, hvori han havde sin Krave, og i sin Iver kom han til at sparke til den, saa den rullede ned og derefter trillede ned midt ad Kirkegulve, hvor den til sidst gik op, og de to Halvdelen faldt under megen Larm til hver sin Side. Men under alt det vaagnede Degnen, sprang op og satte i med kraftig Røst: »Midt iblandt os er Guds Rige . . .« Men derved kom Præsten til at le saadan, at han nær ikke havde kunnet fuldføre Gudstjenesten. —

Afdøde Pastor Ifversen, Bregninge, har fortalt følgende Historie: Det var en Søndag Formiddag ovre i Vestjylland i et stærkt indremissionsk Kirkesogn. Den unge Præst stod paa Prædikestolen og prædikede over Dagens Tekst. Solen skinnede gennem Kirkeruderne, og alle hørte andægtigt til. Lige over for Prædikestolen var en Kirkerude, hvorigennem Præsten kunde se ud paa Kirkegaarden. Paa et græsbevokset Gærde sad Gamle Stine, holdende sin Malkeged i et Stykke Reb, medens den græssede. Det var varmt, Stine blev efterhaanden søvnig og

begyndte at nikke mere og mere. Geden holdt pludselig op med at grasse, saa et Øjeblik eftertænksomt paa Stines overhaandtagende Nikken, som den opfattede som et Forsøg paa at stange; den krummede sin Hals, rettede paa Forbenene og lavede sig til at stange igen.

Denne højst komiske Situation kunde den unge Præst ikke undgaa at bemærke, og han kom derved tilsyneladende ganske umotiveret til at le under Talen. Efter Kirketiden blev dette ivrigt diskuteret af de forargede Sognebørn, og Forargelsen udviklede sig senere saa stærkt, at den unge Præst maatte søge bort fra sit Kald. –

Om Præsters Gentagelser gaar der mange Historier. Her er et Par fra Sønderjylland. En Præst staar paa Prædikestolen: »Apostlen Paulus hilser eder . . . Apostlen Paulus hilser eder . . .« Efter at dette er gentaget en fire, fem Gange, siger en Mand: »Værsaagod og hils igen, for nu gaar A.« –

En anden Præst talte ogsaa om Paulus, der jo ikke hørte til de tolv Apostle: »Hvor skal vi sætte ham . . . Hvor skal vi anbringe ham . . .?« Saa svarer en Mand: »De kan sætte ham her, for nu gaar jeg.« –

Af en jydsk Præsts Prædiken: »Der var stor Ge-læde i Jerusalem, og der var stor Ge-læde i Bethlehem. Og hvorfor var der Ge-læde i Jerusalem, og hvorfor var der Ge-læde i Bethlehem? Jo, der var Ge-læde i Jerusalem, fordi de var ge-lade i Jerusalem, og der var Ge-læde i Bethlehem, fordi de var ge-lade i Bethlehem. –

Af en Ligtale: Somme Mennesker dør før Jul, andre Mennesker dør efter Jul. Somme Mennesker dør før Nytaar, andre Mennesker dør efter Nytaar. Denne Mand døde *mellem* Jul og Nytaar. –

Præsten holder Ligtale: ». . . og som Salmisten siger:

»Beredt til Døden altid vær,
den kommer, naar du mindst den tænker nær.« –

En Provst havde været en Rejse i det hellige Land, og naar han i sine Prædikener omtalte dette Land, anvendte han sædvanlig Ordene: »I Palæstina, hvor jeg selv har været . . .« Denne Vending bed sig især godt fast i Tilhørernes Hukommelse. –

En Præst stod paa Prædikestolen og prædikede: »Ja, kære kristne Venner. I er jo alle store Syndere – og selv jeg er ikke ganske uden Fejl.« –

En Præst gik om Lørdagen hen til en Herremand og laante et Par Hundrede Kroner af ham. Det var ikke, fordi han skulde bruge dem, men han kunde bedre prædike, naar der var noget i Tegnebogen. Der var ligesom mere Klang i det, naar han slog sig paa Brystet. Om Mandagen betalte han Pengene tilbage igen. –

En Mand havde siddet og sovet under Prædiken, og da Præsten skulde til at lyse Velsignelsen, og Menigheden rejste sig op, vaagnede Manden, skyndte sig at rejse sig op og udbrød: »A siger osse Tak for Kaffe!« –

En Mand var faldet i Søvn i Kirken, og netop som Præsten sluttede sin Prædiken, vaagnede han og sagde: »Hvem spiller ud?« –

I en Landsbykirke var der en Sommersøndag blevet saa varmt, at Degnen sad og faldt i Søvn under Prædiken. Imidlertid var Degnens Ged, der stod tøjret tæt ved Kirken, kommet løs og havde forvildet sig ind i Kirken, hvor den gav sig til at bræge. Derved vaagnede Degnen, og han troede, at det var Præsten, der var ved at messe. Han rejste sig derfor op og gav sig til at synge: »Og med din Aand.« –

I en lille Landsby kunde Præsten og Degnen aldrig

forliges. De drillede hinanden, naar de kunde komme til det. Degnen, der vidste, at Præsten kun havde Underbukser paa under Præstekjolen om Sommeren, naar det var varmt, hæfter en Søndag Præstekjolen op med en Knappenaal, da han skulde hjælpe Præsten Messehagelen paa. Præsten mærkede ikke noget, før han vendte Ryggen til Menigheden, og Folk begyndte at le af ham. Da han gerne vilde vide, hvad Menigheden lo af, men ikke saa godt kunde komme til at spørge ad, messede han til Degnen: »Hvordan ser jeg ud bagpaa?» – »Ele-en-dig!« sang Degnen i Stedet for at svare med: »Amen.« –

Et Sted var der en Præst og en Degn, som ikke kunde forliges. Da Degnen en Søndag stod oppe ved Alteret og gav Præsten Messehagelen paa, hviskede han ham i Øret: »Nu ligner De snart en broget Stud, Hr. Pastor!« –

En Præst i Vendsyssel var meget daarligt lidt af sin Menighed, og der var sjælden mere end en halv Snes Mennesker i Kirke om Søndagen. Nu en Søndag kom han efter, at han vilde vise sin Menighed, han var Præst for en Ting. Han bekendtgjorde, at han den følgende Søndag vilde faa den Helligaand til at dale ned i Kirken i Form af en hvid Due. Alle Folk blev meget optaget af denne Begivenhed, som skulde finde Sted den næste Søndag.

Præsten havde nu faaet sin Hyrdedreng til at sidde oppe paa Loftet i Kirken, han skulde kaste en Due ned af en Luge, men ikke før Præsten havde sagt tre Gange: »Den Helligaand dale ned som en Due!« Saa først skulde Drengen kaste Duen ned.

Søndagen kom, og Kirken var fyldt med Mennesker. Præsten traadte op paa Prædikestolen og sagde med megen Værdighed tre Gange: »Den Helligaand dale ned som en Due!« Men der kom ingen Due, Præsten blev nu

meget nervøs og raabte, saa højt han kunde: »Den Hel-
ligaand dale ned som en Due!« Nu kom Drengens Hoved
til Syne i Lugen. Han sagde meget uskyldig: »Katti haar
taaed den!« –

En af Præstens Køer er bleven syg, og der blev, efter
at Præsten en Tid havde strittet imod, sendt Bud efter
»kloge Maren«, og hun kom. Men nu kunde Præsten nok
lide at vide, hvorledes Maren helbreder Koen, og han
stiller sig derfor op bag Stalddøren. Maren gaar op til
Koen og siger med mumlende Stemme: »Her stor A o løs'
øwwer æ Præstes Køer; gjør'et ett godt, saa gjør'et da
heller ett ondt.« Da hun gaar ud af Stalddøren, giver
Præsten hende en over Bagen med en Kæp, idet han si-
ger: »Der har du den, og gør det ikke ondt, saa gør det
da heller ikke godt.« –

En Præst var engang henne at se til en Husmandskone.
Konen var meget ked af, at hendes Gris var syg, og hun
vilde gerne have Præsten med ud at se paa den, men han
paastod, at han ingen Forstand havde paa den Slags.
Hun blev dog ved saa længe, at han føjede hende. Han
saa paa den syge Gris en Stund og sagde saa: »Dør den,
saa dør den; men kommer den sig, saa kommer den sig!«
– »Amen!« sagde Konen. Grisen kom sig.

En Tid efter blev Præsten syg, han havde en Byld i
Halsen og var meget daarlig. Husmandskonen gik saa
op for at se til ham. Hun saa lidt paa Præsten og sagde:
»Dør han, saa dør han, men kommer han sig, saa kom-
mer han sig!«

Præsten kom herover saadan til at le, at der gik Hul
paa Bylden, og han kom sig. –

Præsten spadserede i sin Have, og Arbejdsmand Peter
Hansen gik og gravede. Pludselig holdt han inde med

Arbejdet og stod og saa tankefuld ud. Saa siger Præsten: »Hvad tænker Peter Hansen paa?« »Ikke paa noget,« svarede han. Præsten gik en lille Runde og kom tilbage. »Jeg synes godt, Peter Hansen kunde sige mig, hvad han tænkte paa.« – »Naa ja, naar Pastoren endelig vil vide det, saa spekkelerer jeg paa, hvordan det sidste Menne-ske skal blive begravet.« – »Det skal Peter Hansen ikke tænke paa, det besørger Englene,« svarede Præsten. »Hm, kan de bruge Skovl og Spade?« sagde Peter Hansen. Saa gik Præsten. (Nordsj.) –

Følgende Historie skal være passeret paa Holbækegen-nen. Husmand Niels Petersen havde i mange Aar arbejdet i Præstegaarden. Præsten fik Skyld for at være noget knap med Kost og Dagløn, men var ellers meget rar. En Dag mødtes Niels Petersen med Stedets Slagter, Peter Jørgensen, der lige havde fuldført Slagtingen af Præstens Julegris. Niels var nysgerrig efter at vide, hvor meget Slagteren havde kunnet tjene ved det Stykke Arbejde og spurgte derom.

»Jeg fik, hvad jeg forlangte,« lød Svaret, »og saa fik jeg endda Lov at tage Hovedet og Ben med hjem!« – »Det var meget« – Niels var stærkt overrasket – »dér plejer man dog ellers ikke at faa mere end højst nødvendigt.« – Efter en lille Pavse kom Opklaringen: »Naturligvis mit eget Hoved og mine egne Ben.« –

En Præst fra Langeland skulde i Følge Kaldsbrevet have »nogle faa Favne Brænde« fra Godset. Man gav ham 4 Favne og syntes, det var flot. Men Præsten sagde: »Faa er mere end fire!« – »Hvor meget da?« – »Mindst 8!« – »Hvordan beviser De det, Deres Velærværdighed?« – »Det staar i Skriften.« – »Nej, hør nu – hvor staar det?« – »Læs Peters Brev 3,20!« – »Hvad staar saa dér?«

– »Dér staar, at Arken byggedes, »i hvilken faa, nemlig 8, Sjæle blev frelste«.« – Saa fik Præsten de 8 Favne. Historien skal være sand! –

En anden Historie om faa, »nemlig otte« er følgende. En Præst oppe i Himmerland havde kun ringe Kirkegang. Naar han om Søndagen kom fra Kirke, sagde han: »I Dag var der to flere end nogle faa,« eller: »I Dag var der een færre end nogle faa.« »Nogle faa« var efter Bibelens Ord otte, thi det hedder, at i Noahs Ark blev nogle faa, nemlig otte, frelste. –

For mange Aar tilbage boede paa Sydfyn en gammel Præst, som var en god Selskabsmand, og af den Aarsag kom han meget ud til Festligheder paa Omegnens større Gaarde. Han kørte altid i en gammel lukket Vogn, og hans Avlskarl, Anders, kørte for ham. Inde i Vognen fandtes en Luge, som Præsten gerne aabnede for at passiare med sin Kusk. En Aften kørte Præsten hjem fra et Julegilde, det var blevet sent og meget mørkt. »Kan du se, Anders?« spurgte Præsten, da de var kommet ud paa Landevejen. »Jov, de kaae nok gaa, jeg kaae nok se Veji,« svarede Anders paa sit klingende Fynsk. »Ja, kør saa i Guds Navn, Anders,« sagde Præsten, og de kørte videre. Da de havde kørt en Tid, syntes Præsten, at Mørket blev tættere. »Du kan da vel se, Anders?« raabte han ængstelig. »Jo, jeg kaae lige skimte Toppi 'a Pilene og Rompi paa Hestene,« svarede Anders. »Ja, kør saa blot videre, vi staar i Guds Haand, Anders,« sagde Præsten. Lidt efter kom de ind i en Skov, hvor der blev bælgmørkt. »Kan du se her, Anders?« spurgte Præsten endnu mere ængstelig. »Nej, naa kaae jeg daane mig aller se en Bette.« – »Hvad gør du saa, Menneske? Tænk dog paa Grøfterne.« – »Ja, naa stiller jeg saa det hele i Vorherres

Haaij,« svarede Anders med salvelsesfuld Røst. »Holdt, Anders, lad mig komme ud!« raabte Præsten. Anders lo smørret og standsede Hestene. —

Ganske den samme Historie, men i en langt mere knap Form, har jeg hørt fra Jylland.

I det vestlige Del af Sønderjylland var en Præst ude at køre en Aften, da det var meget mørkt. Da de havde kørt lidt, spurgte Præsten: »Hvordan gaar det, Mads, kan du se?« — »A stoler o mi Ywn,« svarede Mads. Det blev mørkere og mørkere, og lidt efter spurgte Præsten paany: »Hvordan gaar det, Mads, kan du se?« — »A stoler o æ Hæst',« var Svaret. De kørte igen et Stykke, og det blev stadig mørkere. Atter spurgte Præsten: »Hvordan gaar det, Mads, kan du se?« — »A stoler o Vorherrel!« svarede Mads. »Holdt, jeg vil af!« raabte Præsten. —

En Præst paa Vesteregnet havde en Gang en Karl, der hed Anders. Karlen var saa slem til at sige »Ja, det er A osse.« En Dag var han blevet fuld, og saa mødte han Præsten paa Vejen, Præsten sagde da: »Naa, man er nok bleven fuld, Anders.« — »Ja, det er A osse, Hr. Pastor!« —

Magister Frantz Kyhn, der var Præst i Blidstrup Sogn fra 1688 til 1721, var en Dag blevet indbudt af Kong Frederik den Fjerde til en stor Klapjagt, nærmest fordi Kongen, der vidste, at Præsten aldrig havde haft et Gevær i sin Haand, vilde have ham til Nar. Da Præsten fortalte Kongen, at han ikke kunde bruge et Gevær, truede Kongen ham med sin højeste Unaade, hvis han ikke skød noget — men føjede forøvrigt til, at han maatte have Lov at beholde alt, hvad han skød. Kyhn gik sørgende og grublende hjem, men pludselig lysnede hans Ansigt — han havde faaet en Idé. Den fastsatte Dag mødte Præsten hos Jagtselskabet med en gammel rusten Bøs-

se i Haanden og blev naturligvis derfor grundigt udleet. Selskabet spredtes omkring i Skoven for atter at samles hos Kongen med hver sin Bunke Vildt foran sig. Kyhn havde ingen saadan Bunke, og en Hofmand, Kongen havde sat til at holde Øje med Præsten, fortalte da, at denne havde udvist den mest forunderlige Opførsel – han havde ladet alt Vildt passere uskadt forbi, men havde derimod skudt paa en hel Del af de tykkeste og største Egetræer, der var i Skoven. Kongen saa forbavset paa Kyhn, men denne mindede om Kongens Løfte, at Præsten maatte have alt, hvad han skød – og han føjede til: »Da jeg har en gammel faldefærdig Præstegaard derhjemme og ikke har Raad til at bygge en ny paa Grund af det dyre Tømmer, kom Eders Majestæts Løfte mig meget tilpas!« Kongen maatte le og gav Befaling til, at de af Kyhn mærkede Træer skulde omhugges og bringes til hans Hjem. –

Provst Haahr i Vejen var blevet Forligskommissær. Saa kom der en Dag en Husmand oppe fra Estrup Skov, det var langvejs. Han kom med en Sag, der skulde for Forligskommissionen. Han vilde komme med Sagen mundtlig, men saa siger Provsten: »Det skal indgives skriftlig.« – »Naa, skal'et de'!« Saa gik han hjem, det var over en Mil. Dagen efter kom han med et stort Ark Papir og gav Provsten det og sagde, at nu var det her. Provsten faar sine Briller paa og begynder at se paa Papiret, saa sagde han: »Jeg kan ikke læse dette!« Manden: »Stav, Hr. Provst!« – »Ja, men jeg kender ikke de Bogstaver.« Manden: »Ja, det gjør A for den Homo heller ett!« Han kunde nemlig ikke skrive, men havde blot kradset noget op paa Papiret. –

Følgende to Historier om Præsten Hans Svejstrup har

min Mor fortalt mig. Mens Svejstrup var Præst i København, var han engang henne hos en gammel Kone i Rødding for at tale med hende, og han kom da til at sige: »Naar du nu blot havde en Trow',« og hertil svarede hun: »A haar ingen Trow, A bærer æ Aask ud i min Forkle.« –

Hans Svejstrup, der var blevet udvist fra Sønderjylland og dernæst blev Præst i Vejen, var meget god af sig. Han kom altid til dem, der trængte. Havde han noget, saa gjorde han godt med det. Han kunde ikke sige nej, naar nogen bad ham om noget. Nu havde Svejstrup en gammel Hest, der hed Pejje, og en Dag kom saa en gammel Husmand, der aldrig gik i Kirke, hen til ham, om han da ikke kunde laane Pejje paa Søndag Formiddag og køre et Læs Tørv hjem med. »Jo-w,« svarede Svejstrup, »Pejje gaar jo ett i Kirke, og det gør du jo heller ett, saa maa I heller følges ad ud efter deher Tørv.« –

Som yngre Præst havde senere Biskop Skat Rørdam Embede paa Landet, han drev selv Landbruget, og nu skete det, at hans gamle Karl blev syg. Karlen mente, at det var noget Djævelskab, der sad i Kroppen og arbejdede. Da Præstefruen kom ned for at se til ham, foreslog hun, at han fik en god Romtoddy, men det vilde Karlen ikke høre Tale om, for det var forbudt i Bibelen, sagde han. Nu blev Præsten interesseret og gik ned til Karlen for at høre denne Paastand nærmere begrundet. »Jo,« sagde Karlen, »der staar i Skriften: Giver ikke Djævelen Rum!« (Sjæll.) –

Afdøde Biskop Olesen i Ribe var meget vittig. En Dag, mens Olesen endnu kun var Præst, ringede en Mand, der havde faaet fejl Nummer, til ham og spurgte,

om han ikke kunde komme hen og vaske en Vogn. Nej, det kunde Olesen ikke saa godt, for han skulde netop hen i Kirken at vie et Par. »Er det da ikke Chauffør Olesen?« spurgte Stemmen. »Nej, det er *Pasteur Olesen*,« var Svaret. —

Et Sted var Olesen og andre Gæster inde at faa Kaffe. Da den var paa Bordet, beklagede Konen sig: »Jeg tror ikke, Kaffen er god.« — »Ja, her hjælper hverken Tro eller Kærlighed,« svarede Olesen, »her hjælper kun *Bønner!*« —

En Dag for nogle Aar siden, da der var Grisemarked paa Ribe Torv, kom Biskop Olesen bondeklædt og i Træsko gaaende hen over Torvepladsen, hvor en Grisehandler just svingede fire Grise op af en Kasse for at bære dem hen til sin Vogn i en Hotelpart. Men Grisene var rent ustyrlige, og da Handelsmanden fik Øje paa den jævne Bondemand, der ikke saa ud til at have travlt, raabte han: »Kan du lige tage de to her i Benene hen i Porten.« — »Jow,« svarede Bondemanden, »det skal A gen'.« Grisene kom snart i Havn, og Handelsmanden trak Pengepungen op. »Du skal have en Drikkeskilling, for du har vel sagtens ikke saa mange Penge, siden du sjover rundt her.« — »Nej Tak,« svarede Bondemanden, »A har nok.« — »Hvad lever du da af?« fortsatte Handelsmanden. »Ja, A præker i Domkirken imellem og es (ellers) vier A og begraver Folk, eftersom det træffer sig,« svarede Bondemanden. —

En Præst holdt Afskedsprædiken, og for at frembringe den nødvendige Rørelse i Stemmen løftede han af og til det ene Ben og rystede det, hvorved Ordene fik en stærkt bævende Klang. »Nu da jeg, kære Venner (ryster med Benet), skal forlade dette Sted og denne Menighed, som

jeg elsker (ryster atter) saa højt –,« Kvinderne begynder at græde; »U-hu-u- -« – »saa kaster jeg Blikket tilbage over de mange Aar, jeg har virket her iblandt jer, og tænker paa alle de venlige Øjne (ryster), jeg har mødt her i Guds Hus og omkring i Hjemmene (ryster), og da maa mit Hjerte bevæges (ryster stærkt) ved Tanken om al den Kærlighed (ryster atter), som Menigheden har vist mig,« – »U-hu-u- -« – »og naar jeg saa tænker paa de mange alvorlige Stunder, jeg har oplevet med eder, ved Bryllup, Barnedaab, Begravelse og Konfirmation – (ryster vedholdende), – saa bevæges mit Hjerte allerdybest (ryster).« – »U-hu-hu-hu-u-u.« –

Et Sted var der en Menighed, som syntes godt om sin Præst, og man besluttede da at forære ham en Vogn, men saa syntes Folk, at det var saa kønt, om de selv trak denne Vogn op i Præstegaarden. Præsten skulde ogsaa være med, og det blev saa bestemt, at han skulde holde i Stangen, mens alle de andre skød bagpaa. Det gik ogsaa godt et Stykke, men da det et Sted blev op ad Bakke, syntes Præsten, at det efterhaanden blev noget strængt at trække, og til sidst maatte han lade Vognen gaa i Staa, og da han vendte sig om for at se efter de andre, viste det sig, at de havde sat sig op at køre, og han havde trukket dem alle. –

En Fiskekrejler kom en Dag ind til en Provst et Sted oppe ved Limfjorden, men da Provsten havde hørt Pri-serne, var han utilfreds. Fiskene var for dyre, sagde han, han vilde for Fremtiden have dem direkte fra Salgsstedet, det var meningsløst med al den Melleghandler-avance.

»Sandt nok,« svarede Krejleren, »hvis vi kunde faa

Guds Ord direkte fra æ Himmels, saa var det ogsaa meget billigere.« –

I en By i Midtsjælland boede en Præst og en Skrædder. Skrædderen var ikke rigtig tilfreds med, at Præsten kun havde Brug for ham, naar det drejede sig om lidt Reparationsarbejde og andre Smaating, og en Dag sagde han det til ham. »Nej,« svarede Præsten, »naar jeg vil have et nyt Sæt Tøj, tager jeg til København – dér kan de lave det.«

Et Par Maaneder efter mødtes de igen, og Præsten lod falde en Bemærkning om, at han ikke havde set Skrædderen i den senere Tid. »Nej,« svarede Skrædderen, »naar jeg vil høre en god Prædiken, tager jeg til København, dér kan man høre den.« –

I Ølgod og Strellev var der engang en Provst. Naar han skulde til Annekset Strellev, kom han altid for sent, men en Søndag, da han skulde noget andet bagefter, kom han til Tiden. Der var jo ingen kommen, og han maatte vente lidt, inden der kom Folk, saa han kunde begynde. Det var han meget utilfreds med, og bagefter tog han Menigheden i Skole uden for Kirken: »Sig mig engang: Hvem skal vente, Præsten eller Menigheden?« – »Ja-a,« svarede en af Mændene, »det skal jo den, der kommer først!« –

Følgende Historie har min Mor fortalt mig, hun havde den fra Lille Ole. En Mand paa Harboøre havde ved en Stranding hentet sig en Kasse Korender. Da han Søndagen efter var i Kirke, prædikede Præsten over Brevet til de Korinther, og Manden blev meget betænkelig, for nu vidste Præsten altsaa Besked om de Korender. Dagen efter gik han hen til Præsten. Da de havde snakket lidt, kom Manden frem med sit egentlige Ærinde: »Ja, det

var jo saa deher Korender —?» Det varede ikke længe, før Præsten forstod, hvad der var Tale om, og det var jo en gal Historie, men Manden kunde nok faa Tilgivelse for sin Synd, naar han delte Korenderne i tre Dele og gav Trediedelen til de fattige og Trediedelen til sin Sjælesørger, mens han selv beholdt den sidste Trediedel. Da Manden var kommet hjem, delte han, som Præsten havde sagt, Korenderne i tre Dele, og saa sagde han: »Den ene Trediedel skal A siel have, den anden Trediedel skal de fattige i Harboøre have, men hvem er vel mere fattig end mig siel?» og saa strøg han den Trediedel til sig. »Den sidste Trediedel skal min Sjælesørger have, men hvem er vel min Sjælesørger uden mig siel?» Og saa strøg han ogsaa den sidste Trediedel til sig. —

Borgmester Kaper skulde engang indlede en Diskussion i Studenterforeningen og fortalte da følgende Historie, som han havde fra Pastor Steen, der engang var gaaet en Haandværker stærkt paa Klingen for hans daarlige Levned. Da Tordentalen var forbi, sagde Pastoren formildende, at nu var Manden vel ikke vred over, at han havde talt ham saa haardeligen til. — »Ak nej,« svarede Haandværkeren, »det er jo *Deres* Profession, Hr. Pastor.« —

Præsten i Thorsted talte til sin Menighed saaledes: »Gud ved alle Ting. I ved noget, som jeg ikke ved, men Gud ved det altsammen. I ved ikke, at jeg staar her paa Prædikestolen med de bare Ben i Støvlerne, men det ved jeg. Om I vil give mig Uld til et Par Strømper, det er noget, I ved, men ikke jeg, Gud ved, om I vill!» —

Biskop Gad kom paa Visitats hos Præsten J. C. Lindberg i Tingsted. Han bad Præsten, om han maatte læse hans Udkast til Prædikenen. »Jeg bruger aldrig noget

Udkast, Deres Højærværdighed.« – »Men, kære Lindberg, hvad vil De da tale om?« – »Hvis Deres Højærværdighed vil tillade, saa agter jeg at tale over Dagens Evangelium, – den rige og den fattige Mand!« – Biskoppen fulgte saa med til Kirke, Lindberg stod paa Prædikestolen og skildrede, hvor ilde det gik den rige Mand efter Døden. »Venner,« sagde han, »tro nu ikke, at den rige Mand kom i Helvede, fordi han klædte sig i fint Linned og dyre Klæder. Det gør jo Hans Højærværdighed Biskoppen ogsaa, og vi vil dog ikke tro, han kommer i Helvede. I maa heller ikke tro, at den rige Mand kom i Helvede, fordi han elskede god Mad og derefter en Pibe Tobak og en gemytlig L'hombre. Det gør Biskoppen jo ogsaa, men I vil dog aldrig sige, at Hans Højærværdighed af den Grund kommer i Helvede . . .« – Det fortælles, at Biskop Gad aldrig siden kom paa Visitats i Tingsted. –

For nogle Aar siden, da det at have Radio var en Sjældenhed, var det i et Sogn i Jylland jævnlig Tilfældet, at nogle Mænd fra Byen samledes i Kroen Søndag Formiddag for at høre Gudstjeneste i Radioen, samtidig med at de nød en lille Genstand. En Søndag da Gudstjenesten var begyndt, og Folk sad andægtige og hørte efter, kom der endnu et Par Mænd ind og satte sig. Straks gik Kromanden hen til Lemmen ud til Køkkenet og hvi-skede: »En Salmebog til og tow halve Kaffer.« –

I en Kirke er der Konfirmation, og Præsten spørger da en Dreng: »Kan du sige mig, hvornaar Vorherre vandrede paa Jorden?« Drengen svarer ikke, men nede i Kirken rejser der sig en Kone op og siger: »Hvordan skal den stakkels Dreng da vide det, vi buer hel ude o æ Hede, og de foett æ Avis hver Daw.« –

En ung Pige fortæller i en Stil om »Minder fra min Skoletid« følgende: Da vi paa Konfirmationsdagen stod paa Kirkegulvet, og Pastor Kaj Munk gik og spurgte os ud, kom han ogsaa til Spørgsmaalet om Aarets tre store Højtider, hvorpaa en af Drengene svarede: »Jul, Paaske og Ulfborg Marked.« »Hvad sagde Pastor Munk til det?« spurgte jeg senere Pigen. »Han griend'!« –

En Præst rettede ved en Konfirmation det Spørgsmaal til en af sine Konfirmander: »Hvad vilde du gøre, hvis du kom paa gale Veje?« – »A vild' vend' om o gaa til Ravning,« sagde Drengen. –

Nogle Dreng i en vestjydsk Skole klistrede en Gang to Blade i Bibelhistorien sammen, saaledes at Læreren, da han næste Dag læste op for Børnene om Noah og hans Sønner, kom til at læse: »Og Lamek tog sig en Hustru, hun var,« – han bladede om til næste Side, »hun var,« – han bladede tilbage i Bogen for at se, om han ikke havde taget to Blade, og han prøvede, om han ikke kunde blæse Bladene fra hinanden, men da det ikke vilde lykkes, læste han videre: »Og Lamek tog sig en Hustru, hun var tre Hundrede Alen lang, halvtredsindstyve Alen bred og tredive Alen høj. Ja, Børn, naar det staar i Bibelen, saa maa det jo være sandt, og det er et Bevis paa, hvilken frygtelig Skabning Kvinden alle Dage har været.« –

Ved en Eksamen i en lille Børneskole spurgte Præsten Børnene, da de blev hørt i Bibelhistorie om Profeten Elias: »Hvad gjorde Elias saa, da han havde sagt Farvel til Elisa og kørte op til Himmelen i Ildvognen med Ildhestene for?« Et Øjeblik var der Tavshed, men saa rakte en lille Dreng Haanden i Vejret og sagde: »A ved det.« – »Naa, hvad gjorde han saa, min lille

Ven?» sagde Præsten. »Han bræn si Røw,« sagde Dren-
gen. —

I en Landsby var der engang under en Gudstjeneste
en Degn, der var begyndt at synge »Et Barn er født i
Bethlehem« paa en ny Melodi. En Kone, der sad lige
bag ved ham, sang den paa den gamle, og det irriterede
ham, og han vendte sig om og sang: »Det er en forkert
:;: Melodunt du bruger. :;:«

Men Konen var ikke tabt bag af en Vogn, hun bøjede
sig frem mod Degnen og sang »A har vaen i æ Sogn i :;:
manne Aar :;: A ved nok, vun æ Melodunt den gaar.
Halleluja, Halleluja.« —

Der var engang en Kone, der sang meget højt og falskt
i Kirken. Præsten, som ikke syntes, det lød saa godt, gik
hen og bad hende knap synge saa højt. Hun sang saa:

»Hold Kæft, dit gamle, sorte Faar,
nu har jeg været i Sognet i tyve Aar,
saa jeg ved nok, hvordan Melodunten gaar,
Halleluja, vor Gud er stor!« —

Hver Gang Konen gaar i Kirke og hører Degnen syn-
ge, græder hun, og da hun bliver spurgt hvorfor, svarer
hun: »Det var i Fjor, da vi saaede Hvede, da satte A min
sorte Kalv ud at fede,« og den Kalv døde jo, »og hver
Gang A hører, æ Degn han kvæder, saa minder det mæ
om den sorte Kalv, der bræder.« (Sml. S. 79.) —

I gamle Dage var det ved store Gilder Skik, at Præ-
sten skulde partere Anden, de skulde spise. Engang var
han under dette Arbejde saa uheldig, at Anden smuttede
af Fadet og ned under Bordet. Degnen, som ogsaa var
med til Gildet, sagde da, henvendt til Præsten: »De skal
ikke være bange, Hr. Pastor, jeg har en Fod paa den!« —

En Præst og en Degn og et Par andre Mænd sad en

Lørdag Aften og spillede Kort. De tre Mænd spurgte da Præsten, om han næste Dag i sin Prædiken kunde nævne de fire Kortkulører, uden at Folk opdagede det. Det mente Præsten nok, han kunde, og Dagen efter kom de tre Mænd i Kirke for at høre paa Prædikenen. Da Præsten var kommet et Stykke, ind i sin Prædiken, sagde han: »Hvis nu Djævelen kom ind af disse *Ruder* og slog sine *Kløer* i eders *Hjerter*, saa vilde I vist raabe: »*Spar* mig, *Spar* mig!« Paa denne Maade opfyldte Præsten sit Løfte, uden at Menigheden lagde Mærke til det. –

En Lærer var ikke ret stiv i at sætte Kommaer, og derfor forklarede han da ogsaa Børnene, at det var lige meget med de Kommaer, det var saadan en nymodens Opfindelse, som Folk havde fundet paa. Samme Lærer stod ikke i det bedste Forhold til sin overordnede, Præsten, og han sagde ligefrem om ham, at han var et *Asen*. En Dag indfandt Præsten sig i Skolen og bad om at maatte tage en Dansktime. Han begyndte at gennemgaa Kommaer, som var ret vigtige for Forstaaelsen. »Ser I nu, kære Børn, nu skriver jeg her noget op, og saa sætter jeg Komma efter, siger . . .« og saa skrev han: *Degnen siger, Præsten er et Asen* – »sig mig nu, kære Børn, hvem er det saa, der er et Asen?« – »Det er Præsten!« raabte Børnene i Kor. »Rigtigt, men saa stryger vi det Komma og sætter to andre i Stedet« – og saa stod der: *Degnen, siger Præsten, er et Asen* – »hvem er det saa, der er et Asen?« – »Det er Degnen!« raabte Børnene. »Rigtigt! I dette Tilfælde er det Degnen, der er et Asen. Deraf ser I, kære Børn, at det ikke er ganske ligegyldigt, hvordan Kommaerne bliver sat.« –

Et Sted var der for mange Aar siden en Lærer, som var Grundviganer, mens Præsten var højkirkelig. Det

kneb stærkt for dem at komme ud af det med hinanden, og navnlig brød Degnen sig ikke om Præstens Prædikener. Det hændte derfor ofte, at han, naar Præsten gik paa Prædikestolen, forlod Kirken og først kom igen, naar Prædikenen var ved at være forbi. Da Præsten en Dag bebrejdede ham dette, svarede Degnen, at han maatte jo holde Loven, og der stod i Christian den Femtes danske Lov, at Degnen under Prædiken skulde gaa tre Gange rundt om Kirken for at se, om der var Ildebrand. —

Da en Degn en Søndag skulde give Korsvar, kom han til at se op mod Hvælvningerne i Kirken og opdagede dér et Hul, han ikke før havde set. Da Præsten messede: »Herren være med eder!« svarede Degnen — stadig med Blikket fæstet mod Hvælvingerne —: »Aa, sikken et Hul!« —

Det Sprog, Præster og Lærere i ældre Tid betjente sig af, naar de henvendte sig til hinanden eller til Menigheden, var ret forskelligt fra Nutidens. En Søndag efter Gudstjenesten henvendte saaledes en Lærer sig til Præsten med følgende Ord: »Om Gud og Deres Velærværdighed vil, saa vilde jeg gerne til København paa Søndag og i den Anledning være fri for Kirken.« (Nordsj.) —

I en Købstad i Midtsjælland bekendtgjorde Præsten fra Prædikestolen følgende: »Paa Søndag er vor kære Kantor, Holm, forhindret i at være til Stede her i Kirken, i Stedet for vil vor kære Lærer, Lund, som har en fager og klinger Stemme, lede Kirkesangen.« —

En nordsjællandsk Lærer havde Provstevisitats. Læreren var ikke særlig stiv i Papirerne, men han havde en sjælden Evne til altid at komme ned paa Benene.

Provsten bad ham katekisere om Retfærdiggørelsen

ved Troen. Læreren bladede frem og tilbage i Katekismen: – Retfærdiggørelsen – Retfærdiggørelsen – men han kunde ikke finde noget om det. Saa begyndte han da at tale med Børnene om noget, der muligt kunde være noget i Retning af det rigtige, men pludselig afbrød han, lagde Bogen op paa Katederet foran Provsten og sagde: »Det vil vi overlade til Provsten, Børn, for det kan Deres Højærværdighed gøre meget bedre end jeg!« Provsten følte sig beæret, tog fat, og han kunde ogsaa gøre det bedre end Læreren. –

VII

ETATER OG MYNDIGHEDER

Vi har gengivet en Række Træk om Præster, Degne, Læger og flere. Herefter følger nogle Historier fra Etaternes, Retsvæsenets og andre Myndigheders Omraade.

En Mand kom ind paa en Landstation for at købe en Avis. »Det har vi ikke, men De maa se alle vore aabne Brevkort!« var Svaret. –

To Mænd fra Fyn aftalte engang et Væddemaal om, hvorvidt den ene kunde sende et Brev til en nærmere betegnet Person uden at skrive Navn og Adresse. Væddemaalet gjaldt hundrede Kroner. Den Mand, der skulde afsende Brevet, skrev følgende Udskrift: »Til Præsten uden Strømper i Byen uden Jord.« Postvæsenet forstod imidlertid den mærkelige Udskrift, thi Brevet kom i den rette Haand, nemlig til Pastor Barfoed i Jordløse. Af-senderen vandt saaledes de hundrede Kroner. –

En Assistent paa Hillerød Telegrafstation modtog en-

gang for mange Aar siden et Telegram, som det var ham umuligt at tyde. Det lød saaledes: »Linien fra Slaapaa-toski til Kapskældudski er afbrudt!« Han maatte hente en Kollega med mere Konduite, og han opdagede, at det var Bydrengen, der havde ligget under Bordet og sat en lokal Ledning i Forbindelse med Telegrafapparatet. –

Paa en lille Telegrafstation kommer Inspektøren uventet paa Kontrol. Bedst som han staar og taler med en af Telegrafisterne, kalder Telegrafen, og Telegrafisten gaar hen for at passe sin Pligt. Telegrammet var imidlertid afsendt fra Nabostationen, der meldte: »Pas paa! Inspektøren kommer! Han stikker sin Næse i alting!« Inspektøren kan imidlertid af Apparatets Slag tyde Telegrammet; smilende skubber han Telegrafisten bort og telegraferer tilbage: »For sent! Har allerede stukket den i!« –

Det var et Sted ude paa Landet, hvor der lige var bleven ansat en ældre – iøvrigt meget nysgerrig – Dame som Bestyrerinde paa den derværende Telefoncentral. En af Abonnenterne havde en Aften en Samtale med den nærmeste Købstad, og da Forbindelsen var meget utydelig, ringede han umiddelbart efter sin Nabo op og sagde: »Undskyld, jeg ringer, men jeg vilde blot høre, om det var min Telefon, der var noget i Vejen med, for jeg havde en Forbindelse før, og da var det saa utydeligt.« – »Nej,« bemærkede Naboen, »det er saamænd ikke andet end hende nede paa Centralen, der sidder og lytter.« Saa talte de lidt om andre Ting, men da Manden havde ringet af, blev han omgaaende ringet op af Centralbestyrerinden, der meget indigneret bemærkede: »Undskyld, Hr., men jeg vil bare gøre Dem opmærksom paa, at jeg lytter aldrig.« –

I Generaldirektoratet for De danske Statsbaner skulde engang en af Personalet ind som Soldat. Han kunde daarlig undvære sin Gage og lod derfor være med at melde Fraværelse. Han lod blot sin Hat hænge i Gangen og kom en Gang hver Maaned og hævdede sin Gage. Der var ingen, der opdagede, at denne Mand var inde som Soldat. –

Denne Hændelse foregik før Knutzens Tid. Om de Forandringer, der indtraadte, da han kom til, fortælles der forskellige Historier. Her er en af dem.

Paa et af Statsbanernes store Administrationskontorer kom for kort Tid siden en lille, beskeden Herre ind og bad om at faa Chefen i Tale. Han fik det Svar, at Chefen ikke vilde forstyrres, men han kunde komme igen om en halv Time. Da han kom igen, oplystes det, at Chefen spiste Frokost. Han maatte komme igen om en Time. Da han kom igen efter en Times Forløb, spiste Chefen stadigvæk Frokost og vilde ikke forstyrres. Han kunde komme igen om en ny Time. Den lille taalmodige Mand forsvandt og viste sig atter efter nye 60 Minutters Forløb. Hans Ihærdighed blev da belønnet med følgende Besked: »Chefen er gaaet og kommer ikke mere i Dag.« – »Saa vil jeg gerne tale med den næstøverste,« sagde Manden blidt og tilføjede: »Mit Navn er Generaldirektør Knutzen . . .«

Denne Oplysning virkede som en Bombe i et tætbeholdet Kineserkvarter, og der udfoldede sig i den følgende Time en usædvanlig Travlhed i det paagældende Kontor. Den næste Dag var 42 af Ekstramandskabet forflyttet, og: Kontorchefen træffes 10–3 var forandret til: 9–4. I en lille Tale oplyste Generaldirektøren venligst det forsamlede Personale om, at hvis Kontortiden

ikke slaar til, har vi jo Lov til at forlænge den til 5 eller 6. Det er dog hidtil lykkedes at blive færdigt til Kl. 4. –

Det var vist, fordi Stationsforstanderen var kommet lidt for tidligt op, at han var gnaven, da Jens en Morgen løste Billet til S . . . . Da Jens havde bestilt Billetten, føjede han opmuntrende til: »Det er dejligt Vejrs i Dag!« – »Hvad rager det mig,« snerrede Embedsmanden paa den anden Side Billethullet. »Nej, saamænd, aah nej!« I det samme kom Hans, der ogsaa skulde med Toget og var Jens' gode Ven, og da Jens fik at vide, at Hans ogsaa skulde til S., havde han i samme Nu sin Plan færdig. Han afhændede sin Billet til Hans og stillede et Øjeblik efter for anden Gang – og med sit mest uskyldige Ansigt paa – ved Billethullet: »Mo A be om en Billet til S.« – »De har jo faaet een Billet til S.,« svarede Manden indenfor. »Hvad rager det Dem!« – Saa blev der ikke sagt mere. –

Stationsforstanderen i Vejen beklagede sig engang til Højskoleforstander Jacob Appel, han var nemlig blevet noget betænkelig ved Livet; det var mere byrdefuldt, end han hidtil havde troet. Han havde altid før regnet med, at man kun kunde dø een Gang, men nu havde han læst, at det kunde ske flere Gange. »Saah?« sagde Appel. Jo-o, han havde i en Rejseskildring fra Indien, læst om nogle Slinger, som var meget giftige, og det hed om dem, at Folk døde *ofte* af deres Bid. –

For mange Aar siden var der en Stationsforstander i Lillerød, som særlig interesserede sig for, hvor meget en Mand kunde bestille om Dagen. En Dag kom han hen til Gamle Søren, som sad og slog Sten. »God Dag. Hvor længe er Søren om at slaa en Favn Sten?« – »Jæ slaar en Favn Sten om Da'en, Hr. Forstander.« Det var da godt

gjort, mente Forstanderen, og det mente Søren ogsaa. Den næste Dag kom Forstanderen hen til Per, der ogsaa sad og slog Sten. »God Dag. Hvor længe er Per om at slaa en Favn Sten?« – »Ja, naar jeg rigtig hænger godt i, saa kan jeg slaa en Favn Sten paa en Uge, Hr. Forstander.« – »Paa en Uge! Det var noget længe at være om det. Jeg talte med Søren i Gaar, og han sagde, at han slog en Favn om Dagen.« – »Ja, ded sa'e han maaske nok, men ded er ente saadan at forstaa, som Hr. Forstander tror. Søren mener, at han slaar Stenene om Dagen, han slaar ente nogen om Natten.« – »Naa, saadan at forstaa,« sagde Forstanderen, synlig forbløffet, og forsvandt i største Hast. –

Om Justitsraad Warthoe (1821–1917), der i mange Aar var Fuldmægtig paa Herredskontoret i Brædstrup og var en Mand af den gamle Skole, gaar der mange Historier. En af mine Slægtninge har fortalt følgende: Warthoe var jo en flinke Mand, men de skulde jo være belavet paa og faa æ Bælle skjældt ud først. Engang skulde en Mand i Forhør i Brædstrup. Det var brændt for ham, og de var jo lidt i Mening om, at han selv havde gjort det. Han skulde til Brædstrup i Forhør, og han havde da faaet en anden Mand med sig til at hjælpe sig lidt til Rette. Paa Vejen derover mødte de Warthoe, som skulde ud i Embedsforretninger. De snakkede til ham, og han standsede jo da ogsaa. De snakkede jo om dette Forhør, og Warthoe sagde da: »Har De først sagt nej, skal De« – som han kunde bande – »blive ved med at sige nej. I Dag kan det sagtens gaa, for da er det kun en Pjalt Skrивerdreng, der skal holde Forhør!« –

Gaardejer Jens Hansen i Aale købte i 1878 Petersbjerg af Jørgen Jensen, der hørte til de gudelig vakte. For at

spare paa Stempelmærkerne opgav man der i Egnen i de Tider altid for lav Købesum ved en Ejendomsandel. »Hvad har Gaarden kostet?« spurgte Warthoe, da de var i Brædstrup for at faa skrevet Skøde. »Ja, den har kostet 42.000,« svarede Jørgen Jensen, »men vi vil ikke sætte den saa højt, vi vil kun sætte den til 28.000.« Her- til svarede Warthoe: »Ja, Du er jo en kristelig Mand, Jørgen Jensen, og vil Du gaa til Helvede for de tyve Kroners Skyld, saa har jeg Fanden pineme ikke noget imod det!« –

Warthoe var en stor Selskabsmand, og da han engang var til et Gilde og netop skulde til at danse med Jorde- moderen, slog han ud med Haanden og sagde: »Plads for de eksaminerede!« –

Gendarmerne skulde bl. a. føre Tilsyn med de farende Svende og se deres Vandrebog eller andre Papirer efter. En Dag kom en Bonde gaaende paa Vejen mellem Lunderskov og Vejen, pludselig gaar han fra Vejen og ind bag nogle Buske. En nidkær Gendarm, som saa det, troede straks, at det var en farende Svend, som vilde skjule sig for Lovens Haandhævere. Han red straks hen til Manden og spurgte, om han havde nogle Papirer hos sig. Hertil bemærkede Bondemanden blot: »Nej, A bruger en Tot Græs!« –

Her er endnu et Par Historier om Gendarmerne. Der var engang en Mand, som hed Søren Hampen, han havde en vældig Lyst til at drille Gendarmerne. Engang kom han til dem og sagde: »Der sidder en Mand ude i min Have og laver Spektakel hver Nat, er det lovligt?« Nej, det var det rigtignok ikke. »Vil I saa ikke komme hen og sige det til ham?« sagde Søren. »Han kommer omkring ved Firetiden hver Nat; naar I saa er der ved den

Tid, saa kan I nok fange ham.« Gendarmerne gik ogsaa derhen den paafølgende Nat. De sad og ventede med Længsel efter Urostifteren. Da Klokken blev halvfire, sagde Søren: »Nu skal han nok snart komme.« Det varede heller ikke ret længe, inden der var noget, der puslede ude i Haven. »Kuk-kuk, Kuk-kuk,« sagde det. »Dér er han, dér er han!« sagde Søren, »fang ham nu.« Men Gendarmerne skulde ikke have noget fanget, de gik vrede og flove deres Vej. —

En anden Gang stod Søren inde hos en Købmand; der var ogsaa et Par Gendarmere til Stede. Da Søren skulde til at betale de Varer, han havde faaet, sagde han: »Jeg har ingen Penge, inden jeg faar nogen lavet.« — »Laver du selv Penge? Ved du ikke, at det er ulovligt?« sagde Gendarmerne til Søren, og de vilde da have at vide, hvor han lavede dem. »Følg med mig ud paa Heden, saa skal I faa det at se. Jeg har Værktøjet derude,« sagde Søren. Gendarmerne fulgte ogsaa med. Da de kom derud, begyndte Søren at rykke Revlengeris op og bandt en Lihm' (Kost) af dem. »Saadan en Lihm koster 25 Øre. Paa den Maade laver jeg Penge,« sagde han. Dermed havde Søren igen narret dem. —

Engang Søren gik hjem fra Byen med en Graamand (en stor Brændevinsflaske) paa Ryggen, faldt han i Grøften og slog Graamanden i Stykker, Søren saa lidt paa den og dækkede den dernæst omhyggelig til med sin Frakke. Han gik saa hen til Gendarmerne og sagde til dem, at han var kommet galt afsted, han havde slaaet en Mand ihjel ude paa Vejen. Gendarmerne fulgte straks med ham derud. Da de kom til Stedet, sagde Søren: »Dér ligger han under min Frakke, det sølle jen.« Gendarmerne løftede varsomt Frakken op, men blev ikke lidt

forundrede, da de saa, at det var en Graamand, der laa i Grøften. Søren skyndte sig leende bort. –

Det fortælles, at der for mange Aar siden boede en Hestehandler i Holbæk, som hed Chr. Hansen, han havde været en rigtig Spasmager. Han var engang kommet i Retten, fordi han havde sagt Æsel til en Sognefoged. Da de stod for Retten, sagde Dommeren til ham: »Man maa ikke sige Æsel til en Sognefoged.« – »Maa man da sige Sognefoged til en Æsel?« »Ja, det er der ingen, der kan gøre Dem noget for,« sagde Dommeren. Saa gik Chr. Hansen hen til Sognefogden og sagde: »Saa vil jeg sige Farvel, Hr. Sognefoged.« –

En Mand skulde køre for en Herredsfoged og hans Søn fra Ringe og til en Landsby, der laa et Par Mil derfra. Herredsfogden og hans Søn vidste ikke Vejen, men Manden fandt godt ud af det. Mens de kørte, sad Herredsfogdens Søn og snakkede meget op, han var i det hele noget stor paa det over for Manden. »Ja, vi er saa tre vise her paa Vognen,« bemærkede endelig Manden. »Hvordan det?« spurgte Herredsfogden. »Jo-o, Herredsfogden er jo retvis, jeg er vejvis, og Deres Søn han er den Onde galme næsvis.« –

En Sognefoged og en Herredsfoged skulde mødes et Sted i Anledning af en retslig Forretning. Sognefogden kom imidlertid lidt for sent, og Herredsfogden var vred. »Sig mig engang, Sognefoged Sørensen, hvem af os to skal vente paa den anden?« – »Ja, det kommer jo an paa, Hr. Herredsfoged, hvem af os der kommer først. Hvis jeg kommer først, skal jeg jo vente paa Dem, og hvis De kommer først, bliver De nødt til at vente paa mig!« –

En Mand med en stor Kurv under hver Arm kom gaa-

ende hen ad et Fortov i Aarhus. Saa kom en Politibetjent hen til ham: »Hvad bilder De Dem ind, Mand, De spærrer jo fuldstændig Trafikken!« – »Aa, A ska blot li hæe hen . . .« – »Ja, hvad Fanden bryder jeg mig om, hvor De skal hen?« – »Nej, det wa osse de', A tøtt!« –

I gamle Dage da en Mand fra Odsherred var i København, stillede han sig et Sted op ad en Mur og ladede sit Vand. Da kom en Politibetjent og sagde: »Det maa De ikke! Det er 12 Skilling i Mulkt!« – »Naa ja,« sagde Manden, »her er en Mark.« Men den kunde Politibetjenten ikke give tilbage paa. »Aa, det er ogsaa lige meget,« sagde Manden, »jeg slog ogsaa en lille Skid, saa kan den gaa med i Købet.« –

For mange Aar siden antraf to Politibetjente paa Rathsacksvej (Frederiksberg) en fuld Mand, som de nødvendigtvis maatte tage sig af. De trak ham imidlertid først hen paa Gl. Kongevej og anholdt ham dér – ingen af dem kunde nemlig stave til Rathsacksvej!« –

En Uldhandler gik en Dag rundt i en større Stationsby med Uldpakken paa Nakken, da han opdagede, at han blev »skygget« af en Betjent. Uldhandleren, der er en stor Spasmager, fik nu en glimrende Idé: Han fyldte næste Dag sin Pakke med gamle skidne Kulsække og traskede ud ad Vejen, og ganske rigtigt: Betjenten cyklede bagefter, standsede ham og sagde: »Maa jeg se det, De har dér i Pakken?« og det fik han Lov til. Betjenten rodede omkring i »Uldpakken«, blev vred og sagde: »Vil De holde mig for Nar? For De vil da ikke bilde mig ind, at De skal ud at handle med dette her?« – »Ih nej, Hr. Betjent! Jeg skal ud at købe Kartoffler, og derfor har jeg Sækkene med,« sagde Handelsmanden – og saa var den klaret. –

En Cyklist havde i en Landsby kørt en Gaas over. Ejeren saa det og kom straks styrtende og forlangte tre Kroner i Skadeserstatning. Men Cyklisten vilde kun give to og saa lade Ejeren beholde Gaasen. Da de ikke kunde blive enige, gik de til Politiet. Da Politimanden havde hørt Sagens Sammenhæng, rystede han paa Hovedet og begyndte saa: »Altsaa De, Holm, forlanger tre Kroner og vil af med Gaasen, og De, Jørgensen, vil give to Kroner og overlade Holm Gaasen. Ingen af jer vil altsaa have Gaasen. Men nu skal vi se: Giv De mig de to Kroner og Gaasen.« Det forlangte blev rakt den strenge Dommer, der nu viste sig som en snedig Salomon. Han tog en Krone op af Lommen, lagde den til de to, han havde faaet af Cyklisten, og gav dem til Holm. Stridens Genstand, den overkørte Gaas, beholdt han selv, og de to stridende Parter havde begge faaet deres Vilje. –

Om Professorer og Eksamen paa Universitetet er der mange Historier. Vi maa nøjes med et Par.

Om Professor Lauritz Birck fortælles der følgende: Birck var i længere Tid stadig kommet for sent til alle sine Forelæsninger for de statsvidenskabelig studerende, og en skønne Dag besluttede et Flertal af de studerende at forlade Forelæsningssalen som Demonstration. Da Professoren endelig kom, sad der kun nogle faa »trofaste« tilbage i Salen. Birck kastede et hastigt Blik over de tomme Stole. Situationen gik op for ham, og idet han med et Smæk satte Hatten paa Hovedet igen, forlod han Salen med denne Replik: »Tror I, jeg vil arbejde med Skruebrækkere . . .« –

En Student, hvis Fader kendte Professoren, var oppe til Eksamen. Studenten var ikke altfor godt funderet, og da han skulde op, begyndte han med at sige: »Jeg skulde

hilse fra min Fader!« Eksaminationen gik sin Gang, og da Censuren var foregaaet, og Professoren kom ud for at meddele, at Studenten var dumpet, sluttede han med Ordene: »Hils igen!« –

Da en ung Mand for mange Aar siden var oppe til Eksamen i Fysik, blev han spurgt, hvad Nordlys var. »Det har jeg desværre glemt!« svarede Eksaminanden. »Det var meget kedeligt,« bemærkede Eksaminator, »for der er hidtil ingen, der har vidst det.« –

Ved Lærereksamen var en Elev oppe i Kristian den Anden. Han kunde ikke ret meget og maatte stadig »pumpes«. »Naa, saa drog Kristian den Anden til . . . naa?« – »Til Stockholm.« – »Ja, rigtig, og dér foretog han det . . . naa . . . det stockholmske . . . naa, De ved det jo godt!« – »Det stockholmske Blodbad.« – »Rigtig, og hvad gjorde Kongen derefter? . . . Derefter drog han . . . naa . . . hjem til . . .?« – »Hjem til Fjerritslev!« brød det ud af den unge Mand. Da brast Censor, Forstander H. Rosendal, saadan i Latter, at Eksaminationen maatte afbrydes. –

Da Biskop Monrad visiterede i en Skole paa Lolland, kom han til en meget dygtig Havemand, Bispen var ude at se Haven og roste den gode Orden. »Ja,« svarede Læreren, »det er jo meget godt, men det kunde være meget bedre – den Skole den sinker saa skammelig.« Den samme Historie fortælles ogsaa om Professor N. A. Larsen og en nordsjællandsk Lærer. –

En fattig Student spadserede en Dag paa Gaden. Han var meget tarveligt klædt paa, og hans Frakke var ikke helt fri for at være lidt hullet. Da mødte han en fin Mand, som standsede ham og sagde: »Visdommen titter

ud af Deres Frakke, Hr. Student.« – »Ja, Herre, og Dumheden titter ind,« svarede Studenten og gik videre. –

En gammel Mand fortæller: Mens min Bror Peter tjente hos Dyrlægen, kunde han aldrig faa dennes lille hvide Hest striglet ren og pæn nok til Ejeren; hver Morgen naar Dyrlægen skulde ud at ride, skældte han ham ud. Men en Morgen tænkte Peter alligevel, at det skulde være Løgn, han striglede Hesten fuldstændig ren og flot, saa bukkede han sig ned og tog den paa Ryggen og bar den over til Trappen, hvor Dyrlægen stod maalløs af Forbavselse. Siden sagde han aldrig noget til Peter. –

Vi staar her over for et typisk Vandresagn, som skal gengives i en anden Form.

I Anledning af en Randers-Skipper J. P. Nielsens Død opfriskes følgende Historie om hans Fader, der var kendt for sine kolossale Kræfter, og som, da han laa inde som Dragon, satte Befalingsmændene i maalløs Forbavselse. Det var ved en Heste-Parade, at Nielsen to Gange var blevet jaget tilbage til Stalden med sin Hest, fordi der sad Snavs paa dens Hove. Han var vred, fordi han mente, at Hesten havde faaet Snavset paa sig undervejs, og tænkte, at den Tort skulde ikke overgaa ham oftere. Han gjorde Hesten fint i Stand, og da han tredie Gang skulde møde med den, tog han den simpelthen paa Nakken og bar den ud til de bestyrkede Befalingsmænd. Om der nu var noget i Vejen med den? Men der var ikke mere at rette hos Nielsen ved den Parade. –

Den samme Historie findes ogsaa i Nordsjælland (gengivet i min Bog »Kulsvierbogen« S. 75) og fortælles dér om en Mand ved Navn Ole Magnussen i Meløse. –

I min Hjemegn boede der i min Barndom en Mand, der hed Lille Ywwer. Der var de to meget usædvanlige

Ting ved ham, at han var skilt fra sin Kone, og at han kunde forudsige, hvem af to Ægtefolk der vilde dø først. Lille Ywwer var Stenpikker, og jeg kender ham kun som en flittig Mand. De sagde, at han drak lidt nu og da, og det fik jeg bekræftet, en Dag jeg traf ham i Selskab med forskellige ligesindede. Da havde han faaet lidt i Hovedet og udtalte med inderlig Overbevisning: »En skal drikke, for hvis En ett drikker, saa bliver En tør indvendig – og saa dør En.« –

Lille Ywwer var engang kommet paa Kant med Sogneraadet, han havde – som han en Dag beskrev det for min Fader – sagt de høje Herrer ren Besked, og hans Tiltale endte med de Ord: »– for I skal ett trow, te A vil sto med min Hat i min Haand og min Finger i min Røw for jer!« –

En lun Landsbysmed kom ind paa Kreditforenings Kontor for at betale Renter. Assistenten spurgte, om han havde Sedlen med. »Jo, hejsen ka' A vel ett faa mi' Renter betalt?« svarede Smeden, tog Tegnebogen frem og lagde Tikronesedlen paa Disken. »Jeg mener, har De Kvittering?« – »Nej, den faar A vel ett, førend A har betalt æ Renter.« – »Jeg mener,« raabte Assistenten, »om De har den gamle med?« – »Nej, hende lod A blyw hjemme, fo' vi ka' ett saadden løv' begge tow paa jen Tid.« Assistenten stampede i Gulvet: »Jeg mener den gamle Kvittering.« – »Naa, den gamle Kvittering, jow, den staar A jo med her!« Lattersalve over hele Konto-ret. Kun Smeden bevarede Koldblodigheden. –

VIII

FRA SOLDATERLIVET

Det synes, som Soldaterlivet er i Besiddelse af en egen digterisk Evne. Hvad enten det drejer sig om de meniges Samtale eller Befalingsmændenes Tiltale, sker den meget ofte i Billedtale. Man synes tilsyneladende metodisk at undgaa at nævne Tingenes og Personernes rigtige Navne. Paa den Maade opstaar Slangsproget og de ret langstrakte, ingenlunde uvittige Tirader – undertiden hele smaa »Prosadigte« – hvormed Befalingsmændene tiltaler de menige.

I det følgende gengiver jeg en Række Soldaterudtryk. At mange af dem er velkendte, ligger i Sagens Natur. At blive indkaldt: Han skal »i Trøjen«, »ind i Kludene«, »trække i Kongens Klæder«, »ind at være et Nummer«, »ind at springe Soldat«.

Soldaterlivet: *Slavelivet*. – Kaptajnen: *Skipperen*. – Premierløjtnant: *Primus*. – Sekundløjtnant: *Sekundpeter*. – Stabssergent eller Stabsofficiant: *Staben*. – Dyrlæggen: *Dyrdoktoren*. – Telegrafisten: *Gnisten*. – Signalmandskabet: *Flagmændene*. – Rekrutter: *Krutterne, Mændene, Basserne, Folkene*. – Infanterister: *Fodtudsler, Fodlapper, Fodmænd, Knoldesparkere*. – Ingeniører: *Arbejdsmænd*. – Landstormsmænd: *Højskoleeleverne*. – Husarer: *Blaamænd, Krykhusarer*. – Kystartillerister: *Kystbasser*. – Konstabler: *Kanonryttere*. – Arbejdssoldater: *Arbejdsknuder, Arbejdskuler, Amerikanere, amerikanske Artillerister*. – Sygepasser: *Ligbærer, Byldesuger, Plastersmører*. – Foderkarlen: *Foderlavs*.

Paa Dommedag skal alle tidligere Soldater vandre for

sig selv. Først kommer Artilleristen, allersidst Fodtuderne.

Oppasser: *Køkkenskriveren, Pottesvingeren*. – Kap-
tajnens Oppasser: *Skipperdrengen*. Oppasseren skal for
at være reglementeret paaklædt have en »Samfundshjæl-
per« paa sig. – Hovedet: *Snotskrinet*, »at dreje Snotskri-
net saa hurtigt, at Bussemændene flyver op paa tredie
Sidemands Bryst.« – Tykhovedet: *at have Fuldmaane-
ansigt*. – Ansigt: *Geffjæs*. – Haaret: *Manken*. – Munden:
Ædespalten, Klaptræet. – Aaben Mund: *om Huden er
for kort?* – At lukke Munden: *at klappe Ædespalten i*. –
Næse: *Snydeskæftet, Snotten*. – Rød Næse: *Lanterne*. –
Fødderne: *Pudsekasserne, Fodpanelerne*, at samle Pudse-
kasserne, at faa mere Luft under Fodpanelerne. – Hæn-
derne: *Handskemagerskilte*. – Fingrene: *Gulerødderne*,
at strække Gulerødderne. – Benene: *Kraaserne*, at stræk-
ke Kraaserne. – Snavsede Fødder: at have Stanglakrits
mellem Tærne. – At gaa: at trave paa de flade. – At
staa op (af Sengen): at komme paa Højkant. – Morgen:
Morgenkvisten. – Gaa i Seng: ligge vandret. – En, der er
ubarberet: *Grisehovedet*, om De har spist Sildeben, da
de nu er ved at krybe ud over hele Gefjæset. – Bajonet-
ten: *Smørstikkeren, Brødkniven, Neglerenser, Tand-
stikkeren*. – Sabelen: *Slagsværdet*. – Tornysteren: *Skrin-
et, Klædeskabet, Pukkelen, Lirekassen, Stærekassen*. –
Tøjkasse: *Ligkiste*. – Geværet: *Skyderen, Skydetræet,
Kanonen, Muskedonneren*. – Rust paa Geværet: Geværet
har røde Hunde. – Livrem: *Buggjord*. – Halsbind: *Hals-
klud*. – Støvler: *Gagakker, Brandspande, Plader, Baade*.
– Hjelmen: *Grydelaaget, Vandfadet, Bækkenet*. – Brød-
pose, Livrem, Patrontaske m. m. betegnes som *Seletøj*. –

Daarlig Geværbæring: om De tror, De er ude som

Søndagsjægere eller Krybskytter; om De tror, det er et Kasteskift, De bærer paa. – Høj Hest: *Luftskibet*. – Fordvogn: *Negercykle, Rokke-fort, kinesisk Jernseng*. – Et motortrukket Batteri: *en bedre Vognmandsford*. – Udrykning med motortrukket Batteri: *Skovtur*. – 9 cm's Haubitsere: *Grisene*. – 9 cm's Batteri: *Grisebatteriet*. – Anstrengende Øvelse: *Stroppetur*, at blive vækket, at blive loppet op, at faa den dovne Sved ud. – Skyttetjeneste: at falde paa Maven. – Fodeksercits: *Fodklap, Fodsmask*. – Geværgreb: hamre paa Skyderen. En mindre Ting (f. Eks. Nøgle): *Dulervejs*. – Rundenommer: *Klemmer, Klodser, Skorper*. – For tykke Rundtenommer: om det er Hestens Fødselsdag? – Brændevin: *Pigtraad, Halsolie, Dinglevand, Vinkelvand*. – Bajer: *Høkerdreng*. – Boller i Selleri: *Boller i skarp Trav*. – Leverpostej: *knu- ste Elevartordreng, nedstyrtede Flyvere, Roskilde Landevej*. – Sild paa Maden: *Lig paa Maden*. – Sildealat: *hakke- de Postbude*. – Konserves: *henkøgt Indianerrøv*. – Marketenderiet: *Makketutten, Tutten, Snasken, Biksen*. – Marketenderiets Indehaver: *Tuttefar (mor), Kong Tut*. – Garnisonssygehuset: *Grødslottet, K. G. S.: Kongelig Garnisons Sygehus udlægges: kgl. Grød-Slot*. –

At være vigtig: at spille Kong Hans, spille Kong Gu- lerod, at prinse den. – Ud at more sig; ud at svinge med Ørerne. – Komme for sent hjem: brænde den a'. – Krybe over Plankeværket: at planke den. – Noteret: knaldet. – Ikke noteret: at klare Frisag, at klare den, at redde sig gennem Skærsilden. – At blive skældt ud: at blive skældt Krukken fuld, at faa en Møgballe, et Møgfald, at faa sig en Opstrammer, der faldt Brænde ned, at have været under Koncentrationsskydning (naar flere Befalingsmænd har skældt samme Person ud). –

Arrest: *Spjældet, Biksen, Brummen, i Skyggen i Ensomhed, Bøtten, Kasjotten, Hullet.* – W.C. med Plads til flere: *et Familielokum.* – at være lidt forstyrret: om De har faaet Benzindampe paa Hjernen? om De har slugt en Hestepære? – Hastigt: faa Fut i Fejemøjet. – Naar der sker noget særligt: det er noget med Ramasjang i, der er Brand – eller Brok – i den. – At spille Kort: blade i Holmblads Salmebog. – Soldaterbogen: Soldatens Bibel.

Soldatens Kæreste hedder *Maren.* Er Maren frugtsommelig, har hun »slugt en Fodbold«, der er »Stær i Kassen« eller »Gevinst i Lotteriet.« –

Om Ridning og Cykling bruges Udtrykket, »at sidde som en Klat Smør paa en varm Kartoffel.« – Støv under Sengen: Ugler under Sengen. –

Her er et Udvalg af Skældsord: aandelig smalsporet, arvelig belastet med Sindssyge, aandsforsnottet, Bondekarl, Bondeknold, Bondetamp, Møjbonde, Bundskrue, Bøllefrø, Bøllespire, Dromedar, Drønnert, personificeret Dumhed, Eddertudse, født Idiot, født doven osv., burde hjemsendes og fødes om, Flodhest, forstyrret Individ, Grødhoved, grimme Karl, Grønskolling, Hallunk, Havnebis, Hvalp, Jokkehoved, Kamelunge, Knude, Kraftidiot, Krudtkarl, Kvabtorsk, Kødbjerg, Kødhovede, saadan en Ost, Slapsvans, Snorketræ, Stabejs, søvrig Karl, Udhaler, aandelig Undermaaler, Vadefugl, Vigtigpeter, Væggelus, Æsel, Østers osv. osv.

Her følger dernæst en Samling Tiltaleformer i mere sammenhængende Skikkelse:

Naar en er i Knibe: Naa, nu er den grulig gal, det lille Hus (o: W. C.) brænder, og Krogen sidder paa udvendig. –

Hvad er Soldatens første Pligt?*) At skaffe sig en Madkærest. – At gøre sig Livet behageligt. – Hvad er Soldatens første Pligt om Morgen? Det er at have alting pudset om Aftenen.

Tiltalesformer: »Saadan en skinhellig, grundtvigiansk Røvpisker, tror han osv.« – »Saadan en stor og doven, tyk og fed, forædt og ækel, modbydelig og grim og dum . . . .« – »Lad være at gaa dér og se ned i Jorden, dér kan I sgu tidsnok komme; se hellere op mod Himlen, dér kommer I sgu alligevel aldrig.« – Der laa en cand. theol. og en Seminarist ved samme Underafdeling. Naar Premierløjtnanten i Tjenesteforhold skulde skælde ud, begyndte han gerne saaledes: »Præst i Helvede og Degn for Satan og alle I andre . . . .« – Underofficeren skælder en Soldat ud: »De skulde slaas oven i Hovedet, saa De blev saa flad, at en Myg maatte ligge paa Knæ for at kunne suge Deres Hjerteblod.« –

Henrik Cavling kom som 14^{1/2} aarig om Bord som frivillig Lærling paa en Orlogsmænd. Om Morgen Kl. 5 hvinede Baadsmændsfløjten, og det lød: »Rejs ud af Køjerne!« De styrtede alle ned paa Gulvet for at gøre det hastigst mulige Toilette og pakke Køjeklæderne. Nogle blev bagefter og til Straf noteret og idømt »Kwarantene«, d.v.s. nægte Landlov. Men det hændte, at en havde overhørt det hele og slumrede blidt videre. – Saa kunde Baadsmænden faa et Tilfælde af Galgenhumor og siger: »Chefen sidder agterude og venter paa Dem med en Kop Kaffe. Ved Siden af de varme Hveder ligger et

---

*) Efter Soldaterbogen: »Villig og nøjagtig at adlyde enhver Befaling.«

Pengebrev til Dem. Det er fra Nationalbanken. Desuden faar De Landlov Kl. 10.«

Aldeles ør i Hovedet ved Tanken om alle disse Overraskelser tumler Syvsoveren ned paa Gulvet, og helt formaar han næppe at overskue Situationen, før den galante Baadsmænd sender ham op ad Trappen med et Spark. –

»En hel Formiddag sled vi i Honnøren. Efter Frokostsnapsen var Overkanoneren blevet yderligere veltalende: »Naar I nu runder en Befalingsmand paa Gaden, Smaabasser, saa antar jeres Ansigt et ærbødigt Udtryk (vredt) *Det venter man!* I holder Øjnene stift rettet paa Befalingsmandens Distinktioner. I blinker ikke, Kinder – (vredt) – *om saa jeres Oldemor kom galoperende ned ad Gaden paa en Gedebug!* Men skulde I en Dag møde Marineministeren her paa Holmen, saa – Guds Død! – beskriver I en Bue, nøje afpasset efter Pladsforholdene. Samtidig tænder I Lysene, Gutter, og gir Kongens Minister en flot Honnør! Naar saa Ministeren gaar videre, vender I jer ikke om og gaber efter ham, men I blir staaende som Søm«.« –

Officiant N. N. spurgte en Dag Soldaterne, om nogen af dem havde stort Kørekort. Et Par Stykker kom farenende i Haab om at faa en god Tjans. – »Der er desværre ikke nok – der er vel ikke en, der kan tale Engelsk?« Da der den samme Dag skulde komme nogle engelske Krigsskibe til Byen, troede de »studerte« virkelig, at nu var der en oplagt Tjans, og der kom et Par Stykker til. Soldaterne med stort Kørekort blev sat til at køre med Trillebør, og de andre fik Fornøjelsen at rense W. C. –

Officiant N. N. skulde føre sit Hold op i »Seling og Sadling«: »Nu er det bedst, at I i Dag rubber Neglene, I skal jo have Karakterer, og hvis det ikke gaar gesvint

nok, saa skal I – saa bandede han – faa et Nul sa stort, at I kan bade i det!« –

Befalingsmanden (lidt snøvl): »Der er Faen slaa mig saadan en Sludren her i Batteriet, at man ikke kan høre, hvad man selv tænker.« –

En anden Befalingsmand til 100 Mand ved Rekrutskolens Begyndelse: »Naar jeg siger: *Ret!* saa samler De Hælene og retter Dem op, saa godt De kan. Naar jeg siger: Højre om! saa vender De Dem alle, saa De faar Gynteren (Næsen) den Vej (peger). Og naar jeg siger: *March!* saa pjosker De af!« –

Senere paa Rekrutskolen. Befalingsmanden (til hele Styrken): »Trød an! De høje, pæne Karle op paa højre Fløj. De smaa grimme Satanere nede paa venstre Fløj. Der er ikke noget at tage fejl af! Til højre ret! Ja, *Knold* skal lidt frem, *Trofast* lidt tilbage, og næste Mand frem – paa Fødderne, Mand! Det er ogsaa ham *den lille Rødhætte* (fregnet), han ligner en hel Farvelade i Hovedet, og næste Mand, det er *I. C.*, træk Livremmen ind, saa følger Maven med, ja, det er sgu mærkeligt, og *Orlovsforlænger* (er kommet en Dag for sent hjem fra Orlov), drej Overskægget her om til højre, saa følger hele Hovedet med, ham med Hesteansigtet skal lidt tilbage, *Skræp* skal frem, og frem med *Lapsen i Galopstøvlerne* (en, der var mødt i Lakstøvler).« –

Samme (til en Soldat, der løber uden om en Kanon i Stedet for at springe over, – Scenen er Aarhus): »Ja, De skulde have løbet om ad Skejby og Hasle og Viborg. Ikke sandt, lille Ven! Saadan noget lærer De ikke paa Højskolerne, men hvornaar Grundtvig døde, det ved De nok!« –

Samme (hele Rekrutskolen skal fotograferes) ser sig om

og faar Øje paa 101, Ølkusken, der har en ualmindelig kraftig Opstoppernæse, lige midt i Billedet: »Ih, Gud Fader bevares, dér har vi Ølkusken, han ligner jo et To-Kanoners-Taarn fra Liége!« –

En tredie Befalingsmand: »Ved De, hvad De skulde gøre? De skulde gaa hen i Byen hos en Familie, der har et Spejl, De har jo ikke selv den Slags, uden at De faar det udleveret af Staten, og saa skulde De se Dem selv ind i Øjnene, og saa skulde De gaa ned til en Fiskekælling ved Gammel Strand og laane en Torsk – saa se den rigtig længe ind i Øjnene – den Onde Kraft knuse mig – sikken en Lighed! Spise Fedt og Margarine, saa der lægger sig Slør for Øjnene, er det eneste, Bonden gider!« –

Hvorledes kan man paa en Landsbys Skorstene se, hvor de forskellige Officerer er indkvarterede? Jo, Premierløjtnanten bor dér, hvor der er to Skorstene paa Stuehuset, han har jo to Snore omkring Huen. Kaptajnen bor dér, hvor der er tre Skorstene paa Stuehuset, han har nemlig tre Snore paa sin Hue. De højerestaaende Officerer bor paa den Gaard, hvor der er fire Skorstene paa Stuehuset, de har ogsaa fire Snore om deres Hue. –

I det følgende gengiver jeg en Række Soldaterhistorier.

Ved en Udskrivning af Rekrutter i Aabenraa forefaldt der en meget pudsig Tildragelse, hvori Hovedpersonen var en ung Mand, der var traadt frem for Kommissionen for at faa sin militære Skæbne afgjort.

Efter at Lægen havde undersøgt ham, spurgte han ham nemlig, om han led af en eller anden Sygdom, og den unge Mand svarede da, at »det blev sort for Øjnene af ham, naar han var beskæftiget med sit Arbejde.« – »Ja,« sagde Lægen, »det kommer jo an paa, hvilken Beskæftigelse De har. Er De Kontorist, eller er De beskæf-

tiget ved et eller andet legemligt Arbejde?» – »Jeg er Skorstensfejer,« lød Svaret . . . Det var et Svar, selv Udskrivningskommissionen ikke kunde staa for. Manden blev kasseret. Om det var paa Grund af det gode Paa-fund, skal vi lade være usagt. –

Fhv. Generalmajor P. W. Ibsen, der døde 1931, var under Sikringsstyrken en af vore mest kendte Militære. Blandt Mandskabet var han kendt for sin Strenghed, men ogsaa for sin Retfærdighed. Han vandt Soldaternes Hjerter, fordi han ikke var bange for at belønne en rask Handling med nogle Dages Orlov.

General Ibsen nærede forøvrigt virkelig Omsorg for det menige Mandskab. Han forlangte meget, men han forvissede sig ogsaa ved uanmeldte Besøg om, at Mandskabet blev ordentlig behandlet og fik en god Forplejning.

Om General Ibsen gik der mange Soldaterhistorier. Karakteristisk for Typen er denne: 467 er kommet lidt sent op i sit Kvarter og er paa Vej til Stillingspladsen noget borte. Pludselig suser Generalens store Bil op paa Siden af den forsinkede Jens, der gør Honnør. – »Nummer?» snerrer Generalen. – »467, 11. Batt., 4. Kompagni, Hr. General,« lyder Soldatens bævende Stemme, hvorpaa Generalen suser videre. Lidt efter stiller Generalen ved Bataillonens, og Oberstløjtnanten afleverer Styrken. – »Er De sikker paa, at hele Styrken er til Stede?» – »Javel, Hr. General,« lyder Oberstløjtnantens Svar. – »Kald saa 467 frem,« siger Generalen. Oberstløjtnanten gør det, og frem triner med et svedent Smil 467, der gør stram Honnør. »Hvad . . .?» siger Generalen forbavset, men fortsætter: »8 Dages Orlov til Manden dér.« Generalen vidste ikke, at 467 havde mødt en venlig Motorcyklist,

der havde bragt ham til Stillingspladsen i rette Tid og før Generalens Bil.

General Ibsen inspicerede en Militærstald og fik Besked om alle Heste. Der var en, som Oppasseren kviede sig ved at nævne Navnet paa – det var en rigtig ondskabsfuld og gal Hest. Generalen vilde vide Besked og saa kom Navnet frygtsomt: »Hesten hedder Peter William!« (Generalens Fornavn). –

Det hændte, at Ibsen mødte en Befalingsmand, der havde Ben i Næsen og ikke lod sig kujonere.

»De er ikke i Trit med Deres Kompagni, Hr. Kaptajn!« raabte han til Kaptajn Hauschild. – »Godt, Kompagni, trød om!« kommanderede Kaptajnen, og saa lod han alle Soldaterne skifte Trit i Stedet for selv at gøre det. Heller ikke skiftede han en Mine. Generalen blev duperet og red videre. –

General Ibsen var en Aften i sin Tjenestebil paa Vej mod København, da han paa Landevejen i Midtsjælland mødte en Soldat, som traskede af Sted paa sine Ben. Generalen standsede og spurgte Soldaten, om han vilde køre med. Jens, der saa, at han havde den strenge General Ibsen for sig, gjorde Honnør og svarede: »Javel, Hr. General!« Lidt efter susede han ind mod København. Ved Ankomsten spurgte Generalen, om han var glad over saa hurtigt at være befordret til København. Soldaten syntes ikke rigtig tilfreds og rykkede endelig ud med, at han skulde have været til Ringsted. Hans Respekt for General Ibsen var saa stor. –

Ved en Fest i Lejren spurgte man den højeste Officer, om de maatte synge: »Vor Gud han er saa fast en Borg.« Officeren kendte den ikke og lod en læse den op for sig. Verset om »Vor egen Magt den er kun svag« blev strøget. –

Soldaten havde glemt at knappe en enkelt Knap, og det opdagede den inspicerende General, som straks befalede: »Knap den Knap!« Soldaten gaar straks et Skridt frem og knapper en af Knapperne paa Generalens Vaabenfrakke. –

En Episode fra Garnisonen i Holbæk: »En »Basse«, der var kommet for sent op, benaadedes med en usædvanlig Donnertale. Kaptajnen lod alle Sprogets vægtigste Ord tordne ned over den ulyksaliges brødebetyngede Hoved. Da Stormen havde lagt sig, blev der et Øjeblikk isnende Tavshed, indtil man hørte den skyldiges lavmælte, sindige Røst: – »Undskyld,« sagde han blot, »der kan vel ikke være Fare for, at jeg mister Pladsen?« –

En Befalingsmand, der havde gjort et stort Arbejde for at faa Gravhøje o. l. fredet (paa et saadant Sted anbragtes en Sten med Bogstaverne F. M.: Fredet Mindesmærke), havde den Svaghed, at han nød for meget af de vaade Varer. Engang faldt han om i Vejgrøften og blev liggende i dyb Søvn. En eller anden Spasmager, som aabenbart har kendt ham, fik fat i et Stykke Pap, hvorpaa han skrev Bogstaverne F. M., og derefter anbragte han Papstykket paa en Stang, som han stak i Jorden ved Siden af Manden. –

Kort efter den første Verdenskrigs Udbrud blev der gravet Skyttegrave Nord for København og ud mod Kysten. Tæt ved Vandet stod en Kaptajn paa Udkig, fra ham og hen til en Officer ved en Kanon var der en Kæde af Soldater, og Kaptajnens Meldinger gik fra Mand til Mand, indtil de naaede Officeren ved Kanonen. Allerbæst som Kaptajnen stod med Kikkerten for Øjnene, meldte han: »Sejler forude!« Og Meddelelsen gik fra Mand til Mand: »Sejler forude.« – »Sejler forude.« Kap-

tajnen: »Det er en Skonnert!« Soldaterne: »Det er en Skonnert.« – »Det er en Skonnert.« Kaptajnen: »Nej, det er en Jagt, det er mig, der er et Fæ!« Og Soldaterne rapporterede samvittighedsfuldt: »Det er en Jagt, det er Kaptajnen, der er et Fæ!« – »Det er en Jagt, det er Kaptajnen, der er et Fæ!« –

Kompagniet havde Fremrykning i Terrænet under en stor Feltmanøvre. Fra Førerpatruljen rapporteredes Terrænets Beskaffenhed stadig ved Hjælp af Rapportkæde til Kornetten, som siden skulde overbringe vigtigere Meddelelser til Kompagnichefen.

»Stort Dige at passere,« meddelte Befalingsmanden for Førerpatruljen, og Rapporten gik mundtlig fra Mand til Mand. Da den naaede Kornetten, lød den: »Sort Tiger er passeret!« Den unge Officer, som ikke var med, da Krudtet blev opfundet, mente, at Forekomsten af et saa eksotisk Vilddyr i Terrænet var en saa bemærkelsesværdig Nyhed, at han skyndsomst sendte en Ordonnans til Kompagnichefen med Spørgsmaal, hvordan han skulde forholde sig.

Kompagnichefens Svar kom omgaaende: »Byder 500 Kr. for Skindet!« –

Korporalen havde samlet Mandskabet til lidt Øvelse uden for et Hus, hvor Officererne samledes.

Der var ikke gaaet mange Minutter, før Premierløjtnanten kom styrtende ud og for lige løs paa Korporalen: »Hvad i Alverden vilde De sige, hvis De sad hjemme og spiste og saa' saadan et halvt Hundrede Hoveder glo lige ind af Deres Vinduer og ned i Deres Tallerken?« Et Minuts Tavshed, saa lød det fra den indkaldte Korporal: »Jeg vilde blive højlig forbavset, Hr. Premierløjtnant. Jeg bor paa fjerde Sal i Istedgade!« Premierløjtnanten

forsvandt i en Latterbølge fra de jublende gamle Drenge.

En Sergent tog sin Afsked fra Hæren: »Hvorfor det?« spurgte en Bekendt. Jo – han vilde købe en Kanon og begynde for sig selv. –

Fire handelsrejsende sad og sludrede paa Hotellet. De blev saa enige om, at de hver skulde fortælle en Historie paa akkurat 100 Ord, og den bedste skulde belønnes med 100 Kr. Handelsrejsende har mange Historier paa Lager, og de fortalte løs, men ingen af dem naaede akkurat de 100 Ord. Nogle fortalte med for faa Ord, andre med for mange. Den fjerde begyndte: »Da jeg var Soldat, kom vi i Lejr. Vi havde gravet en dyb Rende til Latrinen og dækket den over med grønne Bøgegrene. Saa hændte det en Dag hverken værre eller bedre, end at vor Kaptajn faldt i, og vi maatte hale ham op . . .!« Her stoppede Fortælleren op. Men de andre faldt i: »Det var kun 44 Ord.« »Resten sagde Kaptajnen, da vi bjergede ham paa det tørre!« Dermed strøg Fortælleren Hundredlappen til sig. –

En Karl, der var fra Staby, var kommet ind som Soldat, og han kunde ikke paa nogen Maade lære at huske, hvad der var højre, og hvad der var venstre. Saa bandt de et Halmbaand om det højre Ben og et Baand af Hø om det venstre, saa skulde han kunne kende højre og venstre paa det. –

Blandt Rekrutter. 29, der er fra Sydsjælland, sidder og skriver hjem. 32 – Københavner – afbryder: »Du 29, pas nu paa, at du ikke sætter Frimærket paa Hovedet, saa gaar det galt med Brevet.« 29: »Hvorfor maa jeg ikke sætte Frimærket paa Hovedet?« – 32: »Fordi du skal sætte Frimærket paa *Brevet sæføli!*« –

IX

PENGE – HANDEL

Gamle Fyndord om Penge:

Æ Penge vil hellere gaa fræhaand end tehaand. – Pengene er runde, for at de kan trille, men flade, for at de kan stables. – Penge gi'r Mod, Pjalter gi'r Lus. – Penge gør mange Ulykker. – Penge er en god Ting, især naar man har nok af dem. – Man skal tage Pengene, hvor de er. – Penge lugter ikke. – Du er alle Vegne ligesom de onde Penge. – Onde Penge har allesteds Ærinde. – A har Penge som Skidt og Kaution som bare Pokker. – For Penge faar man alt, undtagen Himmerig. – Der sidder Penge i Fingerenderne paa ham. – »Er de lamm', er de stamm', har de Penge, gaar de fram,« sagde Konen om sine Døtre. –

Naar man putter en Sagfører, en Apoteker og en Møller i en Sæk, er det lige meget, hvor stærkt man ryster den, det bliver altid en Kæltring, der kommer først ud. –

Lintrup Sogneraad har begyndt Skatteligningen, og et Skatteschema fra en Mand i Dover var vedlagt følgende Skrivelse:

Til Afveksling for Sogneraadet under brydsomt Arbejde.

Mi Formu æ lille,
mi Indtægt lig 0,
A rester mi Renter
o Skatter eno.
Æ Mjælk de er lidt,
æ Stude de æ skidt,
hvor æ Skatter ska kom fra
de fatter A it,
o oller A blywer Ollefar i Dover,
om it I en mindele Behandling mæ lover. –

Det gælder om at faa noget ud af det. Saadan fortælles der om en Mand, at han skraaede Tobak, bagefter tørrede han Skraaen og røg den, saa snuste han det, og til sidst snød han Næsen paa Møddingen. (Sjæll.) –

Gamle Moses ligger for Døden, og hans Hustru, Sara, sidder ved hans Seng. »Jeg mærker, det snart er forbi,« siger Moses, »men inden jeg gaar bort, har jeg nogle Meddelelser at give dig angaaende vore Pengeforhold. Se, der er først Jan Jansen, han skylder mig en Krone.« Sara ser beundrende paa sin Mand og trøster: »Gud være lovet, han er endnu ved fuld Bevidsthed.« »Saa kan du notere,« fortsætter Moses, »at Jens Larsen skylder os 21 Kr. 80 Øre endnu.« – »Hvor har han dog en klar Forstand,« tænker Sara. »Ferdinand Mikkelsen skylder os 6 Kr. 10 Øre.« – »Hvilken beundringsværdig Hukommelse,« mumler Sara. »Og saa er der Jespersen,« fortsætter Moses, »ham skylder vi 14 Kr.« – »Nu begynder han at fantasere,« mumler Sara med sur Mine. –

Forleden kom en omrejsende Handelsmand ind paa en Gaard i Nærheden af Aars og falbød forskellige Varer. Konen i Gaarden var alene hjemme og siger til Slut, at det eneste, hun kunde tænke sig at købe, var en Brødkniv, og da Handelsmanden havde en saadan, kom Handelen snart i Stand.

Et godt Stykke Vej fra Gaarden mødte Handelsmanden Gaardens Ejer og falbød igen sine Varer. Gaardejeren spurgte da, om Handelsmanden havde været oppe paa Gaarden, og denne var fræk nok til at sige nej. Naa ja, for Gaardejeren kunde saa tænke sig at købe en Brødkniv, da han vidste, man manglede en saadan hjemme. Han fik Kniven og gik hjem og præsenterede den for sin Kone. Hun præsenterede en Mage til.

Gaardejeren blev gal i Hovedet og bad Karlen tage sin Cykel og køre ned og invitere Handelsmanden med til Gaarden. Karlen kørte og forrettede sit Ærinde. Ja, det var rigtigt nok, sagde Handelsmanden, han havde lovet dem en Brødkniv, men hvis Karlen havde Penge hos sig, kunde han faa Kniven med sig. Det havde Karlen, og han kom glædestraalende hjem til Gaarden og præsenterede Brødkniv Nr. 3, hvorefter der faldt en egen opgivende Ro over Gaarden. —

Følgende Historie skal være passeret ved Grænsen: To Handelsmænd diskuterede de høje Toldsatser for Indførsel af Kvæg i Tyskland, og den ene lod da et Ord falde om, at det kunde da ikke være svært at smugle noget over Grænsen. Den anden tog ham paa Ordet, og de væddede om, at førstnævnte skulde smugle en Kalv over Grænsen. Han gik hjem og kom snart igen, bærende paa en Sæk. Da han havde overskredet Grænsen, kom en tysk Tolder og forlangte at faa at se, hvad han havde i Sækken. »Ja, vær saa god!« Tolderen aabnede Sækken, og ud sprang — en Kat! Vips var den tilbage over Grænsen, mens Tolderen saa forbavset til. »Det var en Skam,« sagde Handelsmanden. »Den skulde have været sat i Pleje hos min Søster. Men nu maa jeg hjem og hente den igen.« Ikke længe efter kom Handelsmanden paany, bærende paa Sækken. Tolderen raaber til ham: »Fik De fat i Katten?« — »Jo, efter megen Besvær.« Og uden videre Snak spadserede Handelsmanden bort — denne Gang med en Kalv i Sækken. —

Ganske den samme Historie findes fra den Tid (før 1850), da Landboerne betalte Accise, før de kom ind i Købstaden med deres Varer. Kun var den første, der var i Sækken, en Hund. —

En Spøgefugl i Nykøbing M. kom en Middagsstund hen til en Nabo og sagde: »Har du hørt, at Banken er lukket?« – »Hvad,« sagde den anden opskræmt, »er Banken lukket? Og dér har jeg mine Penge staaende.« – »Ja, det var slemt, for der er lukket.« Den anden ringede straks til Bankdirektøren og fik at vide, at Banken var i bedste Velgaaende. »Hvad er det for noget Vrøvl?« sagde han til den fremmede. »Der er jo ikke lukket i Banken.« – »Jo, vist er der lukket – men det er der jo hver Dag mellem 12 og 2.« –

Hansen og Nielsen sad forleden paa en Restaurant og talte fredeligt sammen. I Samtalens Løb siger Hansen: »Der er Hundreder af Maader at tjene Penge paa, men kun een er ærlig.« – »Hvad er det for en?« spurgte Nielsen uskyldigt og fik det ondskabsfulde Svar: »Ja, jeg tænkte nok, at du ikke kendte den.« –

En Mand i Brande var ualmindelig tyk. En Dag han stod og talte med nogle andre Mænd, kom en af dem med en Bemærkning om hans store Vægt. »Aa, A vejer da ett saa møj' som æ Kommis i æ Brugsforening,« indvendte Manden. Ja, det maatte da koste – og saa væd-dede de en Omgang. Da de var paa Vejen hen til Brugsforeningen for at faa de to vejet, bemærkede den tykke Mand: »Nej, han vejer nu møj' – for han vejer jo hele Aaret.« – Modparten skyndte sig at betale Omgangen. –

Paa en Gaard i Odsherred laa en Karl en Middag paa Ryggen i Sengen. Saa dukkede Gaardens Husmand op: »Lars, sover du?« – »Nej,« var det trevne Svar. – »Lars – kan du laane mig fem Rigsdaler?« – »Jeg sover,« svarede Lars, denne Gang uden Betænkning. –

En gammel Missionsmand kom en Dag hen til en anden og sagde: »A staar lige og mangler halvtreds Kro-

ner, og nu drømte A i Nat, at Vorherre sagde til mig, at du vilde laane mig dem.« – »Saa har Vorherre løwn',« svarede den anden, »for det vil A ett.« –

En Kontorlærling var indøvet i, at Tingene altid skulde lægges i god Orden. Da han en Dag skulde brænde en Bunke Breve, lagde han dem først i Nummerorden, hvorefter han puttede dem i Kakkelovnen. –

»Vor Forretning er saa stor,« siger en Repræsentant, »at vi har en Dreng, der ikke bestiller andet end bære Vand op til Frimærkefugteren.« – »Ja, men vor Forretning er saa stor,« svarer en Kollega, »at vi har en lille Elefant til at trække Saldoen ud af Hovedbogen.« –

En københavnsk Kunsthandler, der er bekendt for sit store Forretningstalent, havde fem sjældne, gamle Porce-lænsfigurer i Kommission, der helst skulde sælges samlet. Det var imidlertid vanskeligt, fordi de var for dyre. Han solgte forleden den ene og udstillede de fire andre under Betegnelsen: »De fire Aarstider.« Da endnu en var solgt, kaldte han de tre andre: »De tre Gratier.« Da atter en Figur var solgt, benævnedes han de resterende to: »Adam og Eva.« Og da Eva var solgt, kaldte han den sidste Figur: »Forladt.« De blev alle solgt. –

De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation afholdt sit aarlige Delegeretmøde, paa hvilket Formanden, Boghandler Søren Wiene, oplyste, at der ved forskellige Udstillinger havde fundet Overtrædelser Sted. Det var Lukkeloven, der var blevet overtraadt, men de uniformerede Betjente kunde vanskeligt faa Overtrædelserne konstateret. Søren Wiene fortalte saaledes, at man paa en Juleudstilling lod en Grammofon spille »lønligt iblandt os de gaar«, naar der kom en Be-

tjent, og saa vidste alle Udstillerne, at Politiet var i Farvandet, og Handelen standsede straks over det hele. –

»Vil De sende den Pakke ud?« spurgte en Dame, da hun havde købt en Pakke The i en Forretning i Hillerød. »Det kan vi desværre ikke, Frue,« svarede Købmanden, »Karlen er for Tiden i Ullerød med et Femøres Frimærke.« –

Af den Slags Historier er der mange. Jeg anfører et Par til fra Hillerød. For ikke-lokalkendte Læsere bemærkes, at Ullerød er en Landsby, der ligger 2 km fra Hillerød, Teglgaardslund er en Forstad til Byen, og Fredensborg ligger 11 km fra Hillerød. –

En Boghandler blev ringet op af en Dame fra Ullerød, der bad ham sende sig et Frimærke, hvortil Boghandleren svarede: »Saa gerne! Det skal ske, saa snart Bydrengen kommer hjem. Han er nemlig ude i Teglgaardslund med en Pen!«

Grosserer X blev ringet op af en Husmoder fra Byens Udkant, der stakaandet raabte ham ind i Øret: »De maa endelig sende en Spegesild, men det maa være lige med det samme . . . !« Hvortil Grosserereren spagfærdigt bemærkede: »Ja, undskyld Frue, men lige nu kan det ikke blive. Drengen er nemlig i Fredensborg med en Æske Tændstikker!« –

Kriseramte Forretningsmand: »Nej, Tiderne er slemme . . . . Jeg forsikrer dig, at i Aar har jeg faktisk ikke tjent en Øre mere, end jeg har opgivet.« –

En Kone fik bragt nogle Kjoler ud fra en Manufakturhandler. Et Par Dage efter kom en af hendes Sønner tilbage med dem. »Var der ingen af dem, I kunde bruge!« spurgte Manufakturhandleren. »Nej, nu er vi blevet fotograferet,« svarede Drengen. –

Pligtdanse kan ødelægge Aftenen for mangen Unger-svend, der har hæftet Øjnene paa en bestemt Genstand, men som i Stedet for at følge Hjertets Kalden og Øjnes Lyst maa adlyde Pligtens Bud og med et Smil se den udkaarne i en andens Arme.

Saa var det anderledes i gamle Dage, fortæller en Manufakturmand, der ikke mere findes blandt de dansende. Han fik en Aften af Chefen Lov til at gaa til Bal i Haandværkerforeningen – dog paa Betingelse af, at han dansede »Kundedans« i de første 3 Timer. For denne Præstation fik han 25 Kr., men saa medfulgte ogsaa Forpligtelsen til at danse med alle kvindelige Kunder, tykke og tynde, smukke og . . . naa, ja. –

Der var en Mand, som skyldte en Masse hen, og da en Mand saa spurgte ham, hvordan han havde det, svarede han: »A haar’et godt, men mine Kreditorer de klagder saa møj forfærdelig!« –

Et Sted paa Sjælland laante en Gaardmand under Krisen i Trediverne en Husmand nogle Hundrede Kroner. En Tid efter stod Gaardmanden inde bag nogle Træer og saa et helt Vogntog køre forbi. Det var Husmanden, der holdt Konfirmation. Og saa hørte Gaardmanden ham sige til sin Sidemand: »Ja, den gamle Gæld den regner vi ikke med – og den nye Gæld, den bliver snart gammel!« –

Paa Perronen i en lille jydsk By gik en Mand og udraabte sine Varer: »Bajersk Øl, Sodavand og Smørrebrød! Og saa har A ogsaa Prospektkort,« tilføjede han. En Dag spurgte en rejsende: »Maa jeg faa en Tuborg?« og Manden svarede: »De haar A ett. Ka du eet drikke Ceres, saa er du et tøste!« –

Banegaards-Bladsælgere skal man være forsigtig med

at gøre sig vittige over – de fleste af dem har gerne et rapt Svar paa rede Haand. En ung Mand, der paa Roskilde Banegaard forlangte »Herning Fiskeritidende« fik til Svar: »Udsolgt for i Dag, men De kan faa »Torskebladet«!

En anden, der paa Langaa Banegaard bad Bladsælgersken om »Idiotbladet«, blev omgaaende pillet ned, da Bladsælgersken gav igen: »Tænk, jeg troede, Medlemmerne fik det tilsendt pr. Post!«

Og endelig gjorde en ung Mand sig ubehjælpelig til Latter paa Brenderup Station, hvor Odense-Toget og Middelfart-Toget holder paa hver sin Perron. Han sad i Odense-Toget og kaldte paa en rødhaaret Avisdreng: »Maa jeg faa Aftenbladene for i Morgen!« Drengen saa et Øjeblik paa ham, entrede Trinbrættet og sagde i en fortrolig Tone, som de omkringstaaende ikke kunde undgaa at høre – idet han pegede paa Toget til Middelfart: »Undskyld, De er vist kommet i et forkert Tog, De skulde vist have været med det derovre.« –

I Anledning af en Affære i Nyborg, hvor en Mand, agerede døvstum og blev indlagt paa Sygehuset, fortæller en Mand følgende Historie: Vi sad nogle Stykker paa en Restauration. Ind ad Døren kom en Mand med nogle Postkort, som han vilde sælge. Han gjorde med alle mulige Fagter opmærksom paa, at han var døvstum. En Del af os købte af ham i god Tro; men saa siger en af mine Kolleger: »Han er ikke mere døvstum end du og jeg, for jeg kender Manden, vi har gaaet i Skole sammen. Nu skal du bare se.« Han tager en Sikkerhedsnaal op af Lommen, og i et ubemærket Øjeblik jager han Naalen temmelig langt op i Laaret paa den døvstumme – og sikken et Vræl. »Av for hede H . . . ,« raabte han

og sprang i Vejret, saa Kort og Penge fløj rundt omkring. Ud af Døren fo'r Manden under vor stormende Latter. —

En Mand købte forleden et Par Støvler paa en Auktion i Aarhus. Ved Hjemkomsten opdagede han imidlertid, at det var to Venstre-Støvler, og han gik straks tilbage til Auktionslokalet og beklagede sig højlydt. »Jamen, kære,« sagde Auktionarius, »hørte De da ikke, at jeg tydeligt raabte: »Ingen høj're!«. —

Det var i de Dage, da Sagfører Skaft-Christiansen var Auktionarius, og det var i en Bondegaard paa Landet. Auktionen fandt Sted paa Gaardspladsen, og Auktionarius og hans Medhjælpere havde taget Stade paa en Vogn, medens det købelystne Publikum var forsamlet omkring denne. Den paagældende Vogn skulde sælges, og den højstbydende blev en Mand, som efter Auktionarius' Opfattelse ikke hørte til de »mig bekendte, vederhæftige Købere,« der kunde faa Kredit, »Vognen maa betales med det samme,« sagde Auktionarius. »Ja vel,« svarede Manden og halede sin Tegnebog frem. Det skyldige Beløb med Salær blev erlagt. »Saa er Vognen vel min?« bemærkede Køberen. »Selvfølgelig!« — »Vil d'Hrr. saa behage at forlade *min* Vogn øjeblikkelig!« Og Auktionarius og hans Hjælpere maatte skyndsomst forlade deres høje Stade, medens Manden under megen Munterhed trak sin Auktions-Effekt af Vejen. —

Om den bekendte store jyske Hestehandler Niels Skov, Vejle, gaar der mange Smaa historier.

Under Krigen tjente han kolossale Summer, der satte ham i Stand til at købe de to Herregaarde Store og Lille Grundet, nær Vejle. Engang kom Skov ind i en Vejle-Bank. »Ka do sætt de her 70.000 Kr. paa min Bog,«

sagde han og lagde et Bundt 500 Kr.-Sedler paa Skranken. Ekspedienten talte efter og udbrød: »Jamen, Hr. Skov, der er skam 80.000 Kr.« – »Naah er der det,« sagde Skov uanfægtet, »saa er det den forkerte, do har faaet.« Og saa greb han i den anden Brystlomme og lagde det nye Bundt paa Bordet.

Der var Indkvartering paa Store Grundet, og Skov havde Divisionsgeneralen og hele Staben i Kvarter. Da Middagsbordet var dækket, og man var ved at gaa til Bords, lagde Generalen Mærke til en jævn klædt Mand med sort Krave-Bryst uden Flip; han skulde spise med. »Hvem er den Mand?« spurgte Generalen. Skov opfattede Spørgsmaalet, som det skulde opfattes, og svarede: »Han er ikke saa ringe endda, det er en, der tjener en halv Gang saa møjt som do om Aaret!« Det var Skovs ældste og dygtigste Hestehandlerkarl. –

En Greve, der ejede en stor Gaard, men ellers sad temmelig daarligt i det, kom ind til Hestehandler Skov i Vejle. »Jeg vilde gerne laane nogle Penge, Hr. Skov!« – »Hvor mange skal du have?« – »Undskyld, Hr. Skov, hvornaar er vi for Resten blevet dus?« – »A vil Fanden gaalme skide dig et Stykke!« –

Greven fik Pengene, men Niels Skov overtog siden hans Gaard.

Et Blad meddeler: Niels Skovs Kristian er død i Vejle, hvor han boede, ogsaa efter at hans Principal, Hestehandler Niels Skov, var død. Kristian var hans højre Haand og fik til sidst 12.000 Kr. aarlig. Da nogle engang sagde til Niels Skov, at det var Ministergage, svarede Skov: »Ja, men Ministre er der nok af, men der er kun een Kristian.« –

En Missionsmand i Vestjylland havde snydt en anden

Mand i en Kreaturhandel. Foreholdt det urigtige heri svarede han: »A krøv aasse bagætte o mi Knæ hen til æ Kwoss.« –

En Mejeribestyrer og en Forsikringsinspektør fra Skive-Egnen sad for nogen Tid siden og talte om de lave Svinepriser. Det endte med, at Inspektøren købte et Svin af Mejeribestyreren for et, som det saa ud til, nyt, flot Guldur.

Inspektøren havde ved Handelens Indgaaelse ikke set Svinet, men han havde ved telefonisk Forespørgsel hos Manden, hvor det var i Pleje, faaet oplyst, at det ikke drejede sig om et Pindsvin, og at Dyret var rask og rørigt og vel ved Magt.

Han blev dog noget lang i Ansigtet, da han vilde hente Dyret og opdagede, at det drejede sig om et Marsvin! Men han trøstede sig med, at Handelen var god nok endda, thi han havde købt Uret fra nyt for – 1 Kr. 95 Øre!

Mejeribestyrerens Glæde over den gode Handel blev heller ikke langvarig. Uret var nemlig langt fra lige saa »rask og rørigt« som Marsvinet, og i Løbet af kort Tid forvandlede det til – et Jernur! –

To Handelsmænd sad paa en Kro og handlede. Den ene havde saa og saa mange Høns, og for dem skulde den anden give saa og saa mange Kyllinger. De gav hinanden Haandslag og drak Lidkøb. Da bemærker den første: »Ja, du maa nu være klar over, at det er Mariehøns, jeg har.« Men den anden var heller ikke tabt bag en Vogn: »Ja, men det gør heller ikke noget, for jeg har kun Faarekyllinger.« –

Købmanden skulde en Dag med sin gode Ven Slagteren ud at køre med Flæsk. Købmanden holdt Hestene,

mens Slagteren gik ind og spurgte Folk, om de vilde »kyv no godt Griseflæsk«. Det gik smaat med Handelen, og det lakkede mod Aften, da de to Venner kom til Præstegaarden. Her skulde det samme selvfølgelig gentages, men til sin store Forundring hørte Købmanden nu Slagteren spørge, om de ikke vilde »kyv æ Støk godt So-flæsk«. Da de igen var kommen paa Vognen og kørte hjemad, vilde Købmanden da have at vide, hvordan det hang sammen, at de saadan kunde køre med Griseflæsk hele Dagen, og saa det blev til Soflæsk, da de kom til Præsten. Hertil svarede Slagteren blot: »A tøtt, de var Søj aa lyw for Præjsten.« –

En Uldjyde, som forleden gæstede Haderslev, kom en Aften ind paa en af vore Restaurationer, hvor han kom i Handel med en Slagter – ikke om Uldtøj eller, hvad der var lige saa nærliggende, om Kreaturer, men om sine – Overfrakkeærmer. Slagteren, der var i overstadigt Humør, tilbød Uldjyden at købe hans ene Frakkeærme for 5 Kr. Kræmmeren slog straks til, og Slagteren, der syntes, han havde gjort en morsom Handel, fik Lyst til ogsaa at eje det andet Ærme, som han fik tilslaaet for 4 Kr.

Det vakte naturligvis megen Munterhed blandt Gæsterne, da Uldjyden sindigt og med megen Omhu sprættede Ærmerne af sin Frakke, der ikke var sidste Mode og næppe de 9 Kr. værd, som Slagteren skulde give for Ærmerne. Sælgeren modtog med et Smil Købesummen og forlod Restaurationen. –

Fra Kolding fortælles følgende Historie om en af de omvandrende Handelsmænd, der handler med Uldtøj: Handelsmanden kom ind til en Mand i Hospitalsgade, og der udspandt sig følgende Samtale: »Skal det ikke være en Handel i Dag!« – »Nej, Tak! Jeg skal ikke

handle.« – »Ja, du kan faa disse to Trøjer for 10¹/₂ Kr.« – »Nej Tak!« – »10,25!« – »Nej Tak!« – »Ja, saa tag dem for 8 Kr.« – »Nej Tak! Men gaa ned til det halve, saa kan vi tale om det.« – »Tag dem saa for 5 Kr.« – »Nej Tak!« – »Saa tag dem for 4 Kr.« – »Jeg har ikke budt 4. Jeg vil give 3.« – »Ja, saa tag dem da for 3.« –

Der var en Dag under Krigen, da sad der tre Storbønder paa Randers fineste Hotel, de sad og pralede af, hvem der havde de fleste Penge, den ene af Herrerne sagde da: »Jeg kan belægge Storegade med Femhundredkronesedler.« – Da svarede en af de andre: »Det er da ikke noget at prale af, jeg kan sætte dem paa Kant.« –

En Mand var i Krigsaarene 1914–18 henne hos en Gaardmand at arbejde. Vedkommende Gaardmand handlede meget og tjente godt, han havde ogsaa altid en velspækket Tegnebog i Lommen. Manden traf til at faa den at se og beskrev siden dens Tykkelse i en meget beundrende Tone: »Den var saa tyk, saa tyk – ja, den var Fandme ligesaa tyk som en Bibel!« (Jyll.) –

Om en Grisehandel i Hillerød berettes følgende: Der er Liv i Handelen med Smaagrise for Tiden, og det er ikke alene ved Landboorganisationernes Grisesalg, der handles, ogsaa med Handelsmændene, som holder til paa »Sjælland«, afsluttes mangan Handel, – men den morsomste, der endnu er afsluttet, var sikkert den, en Handelsmand og en Landmand en Tirsdag blev enige om.

Landmanden havde 9 Grise, han skulde have solgt, og Handelsmanden var Køber, men hvad var Grisene værd? Derom tingedes der frem og tilbage, til Handelsmanden fik en lys Ide: »Jeg gi'r dig 20 Kr. for Alen.« – »Lad gaa med det.« – Og saa var den Handel sluttet. Grisene blev hevet frem og maalt med Tommestok fra Tryne til

Halerod, og tilsammen blev det 220 Tommer Pattegrise. Landmanden fik 183 Kr. 30 Øre og var tilfreds; Handelsmanden var ogsaa tilfreds, og saa drak man Lidkøb. —

Paa Holsted Marked var der engang en Mand, som solgte en gammel Krikke med følgende Forsikring: »Det æ saa møj en raae ville Dyr. Den vil aaltier saa gjan, den sejer aalle nej.« Da Køberen, som var langvejs fra, vilde trække bort med Krikken, spurgte Sælgeren, om han skulde helt hjem med Hesten, hertil svarede Manden ja. »Saa komme do te o' bær 'en, fo go saa laant ka' 'en ett.« — »Hva?« udbrød Køberen, »du saa' jo, te' den var saa ville.« — »Ja, det er en osse, den vil gjan, men den ka ett.« —

Følgende Samtale fandt Sted paa Varde Marked mellem to Mænd fra samme By: »Godav, Kristen Pæjsen.« — »Godav, Sovnfov'd.« — »Haa'r du soel den skimled Studkal?« — »Ja, A haar.« — »De var skamle, for A vild gjaen ha kjøvt den.« — »Vild du det, Sovnfov'd? Hva vild du haa gien for'en?« — »Hva fæk du for'en?« — »65 Kroner.« — »Hvo var'et endda skamle, for A vild gjaen haa gien 75 Kr. for'en.« — »Fy for Søren! At vi ett skuld kom te o snak om'et fa'r. Mon A ett kan fo æ Handel gjo'r om?« — »De kan du vo'l ett, men som A haa'r saa'e, saa vil A gi 75 Kr. for den.« — »Tøv let, Sovnfov'd. A vel prøv o gyer æ Handel om.«

Efter den sidste Bemærkning til Sognefogden fik Kristian Pedersen travlt med at søge efter den Mand, der havde købt den skimlede Stud, og var ogsaa saa heldig inden ret længe at finde ham.

»De vo godt, A fund dej, for A glemte at sej . . .« — »Hva, æ der nov'e, der skal sejes?« — »De er ett nov'e,

der betyder nov'e, men A töt ett, æ Handel var hiel rele, inden A fæk saae, at den ett kan lad si Vand te enhver Ti.« – »Hva ka'en ett? Saa vil A Søern jensemæ ett haa'en.« – »Aa, det bety'er da ett nov'e, o de er da heller ett nov'e Fejl, men A töt ett, æ Handel var, som den skuld, naar A ett fæk'et saae.« – »De er li møj, A vel ett haae'n, og A vil gi dej 10 Kr., hvis du vil ta' den igjen.« – »Sin du er saa kyv aa'et, saa maa A val heller ta'en igjen, endskönt der ingen Grund æ teet, faa de gjø ett de mindste.«

Med en Mine som en Mand, der har gjort sin Næste en stor Tjeneste, trækker Kristian Pedersen Tegnebogen op af Vestelommen og tilbagebetaler Manden 55 Kr., hvorefter han trækker af Sted med Kalven.

»Halløj, Sovnfov'd. Her haar du æ Kompen.« – »Nej, sie, du fæk ilyvel æ Handel gjor om, De var endda raaer.« Sognefogden udbetaler Kristian Petersen de lovede 75 Kr., og dermed blev han Ejer af den ønskede rødskimlede Kalv. »Hør, sæj mæ: Hvordan bo'r du dæj ad mæ o fo æ Handel gjo'r om?« – »A saa'e te ham, at den ett ku lad si Vand te enhver Ti.« – »Hvad sæjjer du? Ka'en ett de, saa vil A kattemæ heller ett haa'en.« – »De ka du val heller ett, Sovnfov'd!« –

I Horsensegnen levede for et Par Menneskealldre siden en Mand, der var kendt for sin Opfindsomhed og sit gode Handelstalent. En Gang havde han en Ko, som han gerne vilde have solgt, men da Koen var saa olm som en Tyr, var den ikke nem at komme af med.

Saa var der Sommermarked i Skanderborg, og Manden besluttede at prøve Lykken og faa Koen solgt. Han trak hjemmefra tidlig om Morgenens, og da han ved Titiden om Formiddagen nærmede sig Skanderborg, stoppede

han op og afførte sig Strømper og Sko, som han hængte paa Koens Horn, og saaledes trak han ind paa Markedspladsen, medens han svingede sin Kæp og raabte: »Ov Vejen, ov Vejen, mi Ku hun vil stæk'!«

Folk troede, at han var beruset, og lo ad ham, og da et Par Handelsmænd netop kom ud fra et Beværtnings-telt, hvor de havde stukket nogle Kaffepunche under Vesten, og opfattede Situationen paa samme Maade, gav de sig i Handel med Manden. De lod, som de ikke hørte hans Ævl om, at Koen var gal, og gav en jævn god Pris for den, hvorpaa Manden skyndsomst forsvandt.

Det varede dog ikke længe, før Handelsmændene blev klar over, at det var Koen og ikke Manden, der var gal, men da Manden havde Vidner nok paa sine Forsikringer, var der ikke noget at gøre ved det. —

En Morsingbo købte kort før Jul en Kælveko hos en Mand fra Vestjylland, der højtidelig garanterede, at Koen Nedkomst vilde finde Sted i »æ Halvhelligdaw«, hvilket af vor Morsingbo enfoldigt opfattedes saaledes, at den lykkelige Begivenhed altsaa vilde indtræffe mellem Jul og Nytaar. Endnu har Dyret ikke formeret Verden. Forleden Dag stillede Morsingbomanden med et tungsindigt Blik i Vestjydens Stue. Vestjyden, der straks anede Grunden til Besøget, gik med fremstrakt Haand sin Gæst i Møde: »Walkommen — og glædelig Jul!« — »Hwa . . .?« stammede Morsingboen forbavset. »Ja, her nede i Vestjylland varer Julen til Paask' — æ Halvhelligdaw kommer saa si'en!« —

En Jyde havde en gammel, ubrugelig Trætromle, som han gerne vilde af med; derfor gik han hen til Smeden og spurgte: »Vil du købe en ring' Tromle, jeg har liggende hjemme ved Gaarden?« Smeden grundede lidt og

bød saa 5 Kr., da han mente, at en Ringtromle i alle Tilfælde nok kunde være de 5 Kr. værd. Men da Smeden kom for at hente Tromlen, blev han gnaven. »Kalder du det for en Ringtromle?« spurgte han. »Ja, en ring' Tromle,« svarede Jyden sindigt, »A tøvs da, den er møj' ring.«

Thomas Olesen-Løkken har engang fortalt en Historie om to fattige Vendelboer: De er paa Vej til Marked, hvor Wolle skal sælge sin eneste Ko. Da de har gaaet et Stykke af Vejen, møder de en stor Tudse, der kigger op paa dem fra Vejkanten, og Wolle siger da til Thammes, som ingen Ko har: »Hvis du vil æde den Tudse dér, skal du faa Koen, Thammes?« Thammes betænker sig længe, men saa sluger han med lukkede Øjne den levende Tudse, og den lille Husmandsko skifter fra Wolles Haand til Thamme's. Da de er kommet lidt længere, synes Thammes, det er Synd, at Wolle skal miste sin Ko, og da de atter træffer en Tudse, siger han til Wolle: »Hvis du vil æde den Tudse, skal du faa din Ko igen.« Wolle overvejer en Stund, æder saa Tudsen, og Koens Reb lægges da tilbage i Wolles Haand. De gaar videre, men pludselig standser de, og Wolle udbryder: »Hør, Thammes, hvorfor aad vi egentlig de to Tudser?« –

X

HAANDVÆRKERE

»Man skal passe sit Snit,« sagde Skrædderen, han fik en Kjole tilovers fra Borgmesterens Vest.

»En skal være om sig,« sagde Skrædderen, han stjal en Klud fra sine egne Bukser.

»Hvad der skal til, det skal til,« sagde Skrædderen, han solgte sine Bukser og købte en Paryk.

»Det er lidt nok, som kan gøre stor Fortræd,« sagde Skrædderen, han snublede over et Hølæs.

»Den gode Presning gør meget,« sagde Skrædderen, han havde syet Lommen i Ærmegabet.

»Lige tapre,« sagde Skrædderen, han sloges med sin Hane paa Møddingen.

»Kunsten stiger,« sagde Skrædderen, han kravlede op i et Pæretræ.

»Det var een,« sagde Trolden, han fik fat i to Skræddere.

»Det er det sidste, man skal mærke sig,« sagde Per Smed; de lovede ham gode Ord og Betaling.

Syv Skræddere kan danse paa et Ark Papir.

»Vi med vore sorte Kjoler tjener vore Penge nemt,« sagde Lars Borg til Præsten, han tog 3 Mark for at feje en Skorsten, ellers tog han kun 4 Skilling.

»Ruder ud,« sagde Glarmesteren; han havde ingen at sætte ind.

Bageren bagte om Onsdagen, for at Folk kunde faa frisk Brød om Søndagen, thi om Torsdagen kom Konerne, som gik rundt med det om Fredagen til Høkerne, som solgte det om Lørdagen, og saaledes fik Folk frisk Brød til Søndagen.

En Væver vejer ingenting og en Skrædder femten Pund mindre.

Der var i Hads Herred en Skrædder, der gerne vilde fortælle, hvor godt Arbejdet gik fremad for ham: »Jow, A syer, o mi Kuen syer, o de' løwwer aaldsammel op.«

En anden Form er følgende: »Du kan sy, og jeg kan

sy, og det løber op altsammen,« sagde Skrædderen, da han friede til Sypigen.

»Det kniber,« sagde Mølleren,« han skulde læse det syvende Bud.

Mølleren er aldrig saa fuld, at han glemmer at tolde.

I gamle Dage toldede Møllerne af Kornet, og det gjorde de undertiden lidt vel kraftigt. Med Henblik paa Bøndernes Misfornøjelse bemærkede en gammel Møller lunt, at naar de blot fik Sækken tilbage, saa kunde de ikke forlange mere.

»Hvad der er Ret, skal være Ret,« sagde Mølleren, han toldede med Dreftetruget.

»Danmark er et godt lille Land, men man maa jo slæbe,« sagde Mølleren i Flakkebjerg, han stod i Porten og glanede hele Dagen.

Murersved er dyr, den koster 4 Daler Pæglen.

Det er dog en Bitte uden for Bondestanden, sagde Pigen, hendes Far er Tækkemand.

Naar Mureren skal købe ind om Sommeren, siger han: »Kan jeg faa en Lammefjerding?« Men om Vinteren siger han: »Kan jeg faa en Spegesild?«

»Saa nær ved som muligt,« sagde Tømreren, han slog ved Siden af Sømmet.

»Det skal da ikke være til noget Slot,« sagde Tømreren, det var ikke saa fint, det, han lavede.

»Havde Lim og Savsmuld ikke været,« sagde den unge Svend, »saa var mit Svendestykke ikke blevet saa fint.«

Slibe, gaa paa W. C. og file det er Tømmermandens Hvile.

»Vi kan da ikke være evigt sammen,« sagde Svenden, han havde arbejdet en Time for en Mester og vilde gøre op.

»Ja, jeg er Landskabsmaler,« sagde en Mand i Himmerland, jeg besøgte. – »?« – »Jeg maler Skabe paa Landet.«

Følgende Historie fortælles fra den Tid, da Skrædderne gik rundt og syede for Folk. Der kom engang en Skrædder til en Præstegaard og skulde sy for Præsten, og han havde som de fleste andre Skræddere en Legemsfejl, han var halt og det ikke saa lidt endda. Nu var det midt om Vinteren, og Skrædderen var blevet forkølet, han blev syg og døde et Par Dage efter. Saa skulde han jo begraves, og den Dag Begravelsen skulde finde Sted, var det Snestorm. – Præsten var gammel, og Helbredet var ikke saa godt, saa han vilde nødig ud i det Vejr, men Karlen tilbød saa at sørge for, at Skrædderen blev begravet, blot Præsten vilde laane ham Kjole og Krave. Præsten mente dog ikke, at det kunde gaa an, men overlod ham til sidst Kjolen med mange Formaninger om endelig at huske, hvad han skulde sige. Da Karlen kom tilbage efter Begravelsen, spurgte Præsten ham ud om, hvad han havde sagt. Jo, han havde da sagt: »Af Jord er du kommet, til Jord skal du blive, og af Jord skal du atter opstaa, men tre Dage før alle andre.« Præsten blev forfærdet og sagde: »Det første var rigtigt nok, men hvordan kunde du finde paa at sige: tre Dage før alle andre?« – »Jo,« sagde Karlen, »hvis det halte Menneske skal naa at komme med til Dommedag sammen med de andre, saa maa han mindst have tre Dages Forspring.« –

Følgende Historie foregik i de nu længst forsvundne Tider, hvor Haandværkssvendene boede og spiste hos Mesteren, og da Spegesild var daglig Kost. En Skrædder havde antaget en ny Svend. Da han begyndte paa Arbejdet den første Dag efter Frokost, gik det kun smaat

med at svinge med Naalen, og Mester lagde Mærke til, at han mumlede noget. Ved at lytte efter hørte han, at Svenden, hver Gang han ganske langsomt slog ud med Haanden, mumlede: »En-halv-Sild. En-halv-Sild.« Skrædderen talte med sin Kone om det, og de blev enige om at give Svenden en hel Sild til Frokost næste Dag i Stedet for den sædvanlige halve. Og det hjalp skam helt godt, Naalen gik dobbelt saa stærkt som Dagen før, og de hørte ham mumle ganske sagte, men i samme hurtige Takt som Naalen: »En hel Sild. En hel Sild.« Opmuntret af deres Held forsøgte Skrædderfolkene med halvanden Sild til Frokost den følgende Dag, og nu gik den ellers hurtigt, mens Svenden fornøjet mumlede: »En hel, en halv. En hel, en halv.« (Naar Historien fortælles, maa Svendens Syning vises med Haanden, og Haanden slaas ud, samtidig med, at der siges »halv« og »hel«, men den sidste Gang siges der »hel« ved Udsving og »halv«, naar Naalen stikkes ind). —

I ældre Tider, da Skrædderen gik rundt i Gaardene og syede for Bønderne, boede der en Skræddermester Per Hansen i Gaarslev Sogn, som aldrig blev kaldt andet end Per Skrædder. Denne Skræddermester havde faaet en ny Læredreng, og da de en Dag skulde hen paa en stor Gaard for at sy noget Tøj, spurgte Lærlingen, efter at han havde faaet Besked paa at tage de forskellige Rekvisitter med, om han ogsaa skulde tage Pressejernet med. Mesteren svarede: »Det følger af sig selv.« Da de var kommet hen paa Gaarden og var kommet godt i Gang med at sy og skulde have Pressejernet varmet, kunde Mesteren ikke finde det og spurgte Drengen, om han ikke havde taget det med hjemmefra. »Nej, det har jeg

ikke,« svarede Drengen, »for Mester sagde jo, at det fulgte af sig selv.« –

Naar en Dreng kommer i Haandværkerlære, skal han gerne holde Lyset er Par Gange. Her er nogle Eksempler. En københavnsk Maskinarbejder fortæller: Da jeg var seksten Aar, var jeg kommet i Lære som Maskinsmed ude paa Christianshavn. Jeg var dengang den næstyingste Lærling, og det var jo ikke altid rart for os yngste, for de ældre Lærlinge var altid drilagtige over for os og kunde finde paa de mest utrolige Numre. De kunde finde paa at sende os ind efter en *Æske forniklede Kørneprikker*, som i Virkeligheden er det Mærke, man slaar, naar man skal bore et Hul i et Stykke Materiale, og den gik vi jo alle paa. De kunde ogsaa finde paa at sende os ind efter en *Sæk Spildedamp*, som vi heller ikke vidste hvad var. Eller de sendte os ind til Mester for at hente *Nøglen til Udskejning*, hvilket Ord betyder Fyraften, og saa blev vi jo smidt ud med Fynd og Klem. –

En københavnsk Maskinist skriver: *Min første Læredag*. Hen paa Formiddagen kaldte en af Svendene paa mig og bad mig gaa over i Magasinet og hente en *Æske*, fyldt med forniklede Kørneprikker. Da jeg skulde til at gaa, bad en anden af Svendene mig tage nogle *Fileriller* samt en *Filepaafil* med til ham. Resultatet var Lussinger af Magasinforvalteren. Til Fyraften sagde en af Svendene til en anden: »Saa slaar vi Remmen af Skruestikken.« –

Min første Dag i Maskinen, og om Bord. Jeg fik Ordre til at hente en *Kasserolle Vakuum*, Resultatet: en Bule i Hovedet. En anden Dag fik jeg Ordre til at *fodre Kølsvinet*. En Kollega til mig skulde hente *Aaren til Kødjollen*. (Kødjollen: en rund Træplade med Sejldug om,

hvori Kødet hænges for saa at hives op i Masten, saa det kan holde sig frisk). –

I Bageriet findes en Indretning, som bruges til at skrabbe Borde med, og som kaldes *Musen*, og for at narre Læredrenge sender man dem hen i et andet Bageri for at laane en *Ovnsmus*, hvad der naturligvis ikke er noget, der hedder, men Drengen tænker paa »Musen« til at skrabbe Borde med, og saa kunde det jo tænkes, at der ogsaa fandtes saadan en til at skrabbe Ovn med. Enten faar han noget tungt at slæbe paa, eller ogsaa griner de ad ham. –

Han var i Smedelære og blev en Dag anmodet om at gaa ud paa Lageret og hente *et firkantet Stykke Rundjern*, hvilket han dog ikke fandt. –

En Del lignende Træk vil findes under Afsnittet om *Drillevid* i II. Bind.

Over Portalen til Menighedsskolen Liselund staar forskellige Indskrifter, bl. a. »Fælles om hans Liv og Fred, Lys og Kraft og Herlighed.« – »Det med Lys og Kraft det er sgu godt,« sagde en Elektriker, der arbejdede paa Bygningen. –

Fra Typografsproget stammer følgende Udtryk. *En Jomfru* er Betegnelsen for en Korrektur uden Fejl.

Svinesteg, Betegnelse for Sats, der staar, en Side med lidt eller ingen Tekst eller lignende.

Horeunge, Betegnelse for en Side eller Spalte, der begynder med en Udgangslinie.

En Snedkermester var et Ærinde inde hos mig en Fredag Eftermiddag, men han havde travlt, for det var *Medaljedag* (Lønningsdag). En Snedkersvend kendte foruden dette Udtryk ogsaa Betegnelsen *Bummelumdag*. Nævnte Mester, der var et halvt Hundrede Aar og havde

staaet i Lære i Hillerød, fortalte, at de i hans Læretid altid kaldte Mester for *Jokum*.

En Snedkersvend fra Jylland kender det samme Udtryk dér, det bruges dog mest mellem ældre Haandværkere. Et almindeligt Udtryk for Principal er *Vorherre*.

Et Par Nelliker, et Par Søm. »Giv dem et Par Nelliker till!«

En Klampehugger er Udtryk for en Fusker i Bygningshaandværket. *Skomagerarbejde* er Betegnelse for daarligt Arbejde inden for Typografien. *En Skomager* er en, der laver mange Fejl i dette Fag.

Naar man har slaaet sig paa *Gulerødderne*, Fingrene, hedder det, at »man har arbejdet paa egen Haand.«

»Har du faaet lavet en Politifinger?« siger man til en, der har slaaet sin Finger.

XI

BLANDT SØMÆND

Etatsraad H. N. Andersen fortæller: »Under et Replikskifte mellem to gamle Søfolk, hvor der anvendtes kraftige Argumenter, faldt der et Udtryk, som har staaet levende for mig siden. Den ene var farende vild i sit Bestik og befandt sig i Kinasøen paa samme Tid og under samme Forhold, som han ved en tidligere Lejlighed havde været i den Bengalske Havbugt. Han blev straks anholdt af en anden, der brugte stærke Ord for at tilkendegive, at det kunde han ikke forstaa. Uden et Øjebliks Betænkning svarede Fortælleren: »Det er, fordi du ikke har den Forstand, som jeg mangler!« – Der blev et Øjebliks Tavshed«. –

En Matros har 99 Tarme, og den mindste er som et Støvleskaft. –

»Er det sandt, at der er Fisk, der kan flyve – for jeg tror, det er Løgn!« spurgte en Sømand en gammel Kammerat. »Jo, det er sandt. Nede i Passaterne dér fløj de helt tæt omkring Skibet, og sommetider satte de sig paa Ræerne og sang!« svarede den gamle. –

En gammel Sejlmager i Gilleleje sejlede i sine unge Dave, og ded var int med den Slags Smaaskuder som nu om Dave. Paa den Skude, han sejlede med, stod der en Ko paa Græs i hver Blok, og paa hver Fløjknep laa der en Bondegaard paa tredive Tønder Land. Skuden var saa bred, at da de sejlede igennem Kanalen, maatte de smøre Siderne med grøn Sæve for at komme igennem. Og den var jo af tilsvarende Længde. Engang da de passerede Helsenør, var der en Hundrede Mand af Besætningen, der fik Landlov, og de gik saa i Land fra Forstavnen. Men Skivet standsede int af den Grund. Da de havde moret sig i Byen en Maanedes Tid, naaede de netop at komme om Bord i Agterstavnen. Saa lang var den Skude. Masterne var jo osse meget høje. Engang de laa i Kevenhavn, faldt der en Mand ned fra Rigningen. De kiggede ætter han, men han var int og se. Saa sejlede de en Tur til England, og da de var kommen tilbaves og sejlede ind i Kevenhavns Havn, da naaede Manden Dækket. –

Førstelærer Hoffmann i Hornbæk stod en Dag nede ved Havnen sammen med nogle andre Mænd. Da fik de Øje paa et Skib i det fjerne, og Hoffmann spurgte: »Hvad er det for et Skib?« En Sømand svarede uden at blinke: »Det er en Engelskmand, der kommer fra Hull med Kul og skal op til Riga.« Men Hoffmann svarede

omgaaende: »Nej, det er en Spanier, der kommer fra St. Jago de Compostella og skal til Harparanda med Salt.« Sømanden tav. –

En Historie fra Aarhus. Sporvognen skumplede ad Trøjborg til. En Sømand sad i dybe Tanker og osede paa sin Shagpipe med Friluftstobak. Og da Vognen holdt paa Trøjborgvej i de sædvanlige fem Minutter for at krydse, stak Vognstyreren Hovedet ind og sagde: »Kan De ikke se Skiltet deroppe: Tobaksrygning forbudt!« – »Det er godt, lille Ven,« sagde Sømanden, »men man kan ikke altid rette sig efter den Slags. Se nu det dér ved Siden af: Brug Pedersens Korsetter!« –

»Er det sandt, at Skuden sprang læk, da Svendsen sejlede fra England i Foraaret?« – »Læk – vi pumpede Atlanterhavet otte Gange igennem Skuden, inden vi kom til Amerika.« –

I gamle Dage havde Skipperne en Lægebog, i hvilken Sygdommene havde Numre, der svarede til de ligeledes nummerede Medikamenter. Om Bord paa et saadant Skib blev en Matros syg. »Det er nok Sygdom Nr. 5, han har,« sagde Skipperen. En anden Matros fik Besked om at hente Medicin Nr. 5, men meldte, at den var sluppet op. »Saa ryster Du Nr. 2 og 3 sammen,« svarede Skipperen. »Det skal nok hjælpe.« –

Under en natlig Sejlads i det isfyldte Farvand spurgte en ængstelig Dame Kaptajnen: »Hvad vilde der nu ske, hvis vi stødte mod et rigtigt Isbjerg?« »Isbjerget vilde sejle videre, som om intet var passeret,« svarede Kaptajnen. Den gamle Dame gik beroliget ned i sin Kahyt. –

To Søulke har lidt Skibbrud og drev paa tredje Dag om paa Havet i en aaben Baad. Pludselig kastede den ene sig ned i Baaden og anraabte om Hjælp: »Jeg har

været en stor Synder, og jeg har drukket for meget, men hvis jeg blot maa blive reddet denne Gang, lover jeg, at jeg aldrig mere . . . skal drikke . . .« – »Stop lidt, Kammerat,« afbrød den anden, »jeg synes, jeg ser Land forude, saa betænk, hvad du lover!« – ». . . mere end een Snaps ad Gangen!« sluttede den anden. –

En Matros havde været i Havsnød, han havde siddet i Vand til Halsen i elleve Timer. »Men siden den Tid,« sagde han, »tror jeg, der er en Gud til, hvor saa Fanden han er!« –

XII

MAD – DRIKKEVARER – FULDE FOLK – KROMÆND

Det er forstaaeligt, at noget, der staar Mennesker saa nær som Mad og Drikke, i særlig Grad maa blive Genstand for Folkevittigheden. Desværre er det saa godt som umuligt at angive de forskellige Udtryks Alder og geografiske Omraade. Om visse Udtryk gælder det, at de vides at henhøre under *Soldatersprog* eller *Københavnern*vid, og de er derfor anbragt i disse Grupper. De øvrige Udtryk anføres i det følgende.

Af ældre Landsbyudtryk fra Nordsjælland kan nævnes følgende: Margarine benævntes *Snogefedt*, – en ubestemmelig Art Grød: *Silderumpegrød*, – Gaasesteg: *Rævesul*, – Bankebygsvælling: *Kyllingehovedvælling*.

Følgende Udtryk stammer fra Nutiden og er hentet fra Hjem, Pensionater og Gæstgiverier: Rabarbergrød: *Rabaldergrød*, – Vandgrød: *Omslag*, – Sagosuppe (Sagovælling): *Glosuppe*, *Tudseøjne*, *Tudseyngel*, – Kærne-

mælk: *Tyremælk*, – gule Ærter: *Lyttersuppe*, – Centrifugemælk: *Futmælk*, *damptærsket Mælk*, – et Glas Vand fra Vandposten: *et Glas Mælk fra den enarmede*, – forskellige Supper, Carrysuppe, Nuddelsuppe o. fl. kaldes: *Mad for en syg Mand*, – Boller i Selleri: *Boller i Cement*, – Boller i Carry: *Boller i skarp Trav*, – Frikadeller: *Frikadonser*, *Haandgranater*, – Hakkebøf: *Hakkedrenge*, *Kludebøf*, – syltede Grisetàer: *brugt Fodtøj*, – engelsk Sovs, Tomatsovs, Peber og Salt og en hel Æggeblomme: *Prærieøsters*, – Kompot, *Kaput*, – et Raakostudtryk for revne Gulerødder med Citron: *en Ret til at faa Forstand af*, – Smøre- eller Fedtemad: *Klemme*, – et Stykke Rugbrød og Sigtebrød eller Franskbrød sammenlagt: *en Hamborger*, *en Hamborgerklemme*, *en Hollænder*, *en Amagermad*, – Rullepølse: *Roskilde Landevej*, *Frederik den Syvende til Hest* (Køb.), – Spegepølse bliver undertiden ogsaa benævnt *Roskilde Landevej*, – Ost: *Skosaaler* (Jyll.), *Skomagerflæsk* (Køb.), – Leverpostej: *Leverstaahej*, *udtraadt Neger*, *damptromlet Negerlig*, *Matrosbræk* (Køb.), – Sildesalat: *nedstyrtet Flyver*, – en røget Sild: *en Havstryger*, – Kaffe: *Mokka de Plørevand*, *Kammerolie*, *Arabersved*, *Negerblod* (alle Køb.), – en ti Øres Makron, *en omvendt*, – en Medalje (to Bunde lagt sammen): *et Løjtnantskys*, – en 5 Øres overskaaren (et Stykke af en lang Stang): *en overkørt*, – et 10 Øres Wienerbrød: *Bagerens daarlige Øje*, – en 10 Øres Fløderulle: *en bulden Finger*, – en Plumkage: *en Svindlerkage*, – en Honningbolle: *en Tandknækker*, *en Honningdreng*, – et daarligt Pensionat kaldes *Frikadellely*.

Af Navne paa Spiritus er der en eventyrlig Mængde. Jeg er sikkert kun i Stand til at møde med et lille Udvalg, hvoraf de fleste er hørt i Nordsjælland. En Snaps:

en Hagom, en Støjert, en til den hule Tand, en Krummeskyller, en Opstrammer, en Strammer, en Hivert, een paa Gevissen, en Stravasser, – en Morgenbitter: en Livsvækker, en til at vække de synkende Livsaander, – en Kaffe-puns: en Knæjt, en lille Sort, – (med to Snapse i): en med dobbelt Væge, – Kognak med Soda eller bajersk Øl: et Stikkelsbær, – Kognak, Snaps, bajersk Øl e. l. blandet sammen: en Sævevand, – Caloric med Æggeblomme i: en Knækkenbeiner (Jyll.), – Øl med Brændevin: en Ølhøvl (Jyll.), – en Malurtbitter, en Haarfremkalder, – en halv Portvin og en halv Carlsberg: en halv Due. Disse Benævnelser er alle af ældre Art. Nyere derimod er følgende: Sodavand med to Snapse i: Flyvere, – »Stjerne«-Mineralvand med Snaps: Stjernes kud, – Øl med Brændevin i: Bombekaster, – Porter, Brændevin og Sodavand: Elefanter, – Gl. Carlsberg Porter, Citronvand og Kognak: Vesterhavsbrus, – Blanding af forskellig Slags Spiritus: Dødens Overmand, Christian den Fjerdes Musik, et Blaaly, en Faldom, en Giggenik, en Hut-but, en Pim-pim. Navnlig de tre sidste skal efter Sigende være velegnet til at naa et øjeblikkeligt Resultat.

Gæstgiveren benævnes undertiden *Værtshuset*. En god Bekendt kommer ind og siger: »God Dag, er Værtshuset hjemme?« Denne Form kendes ogsaa i anden Forbindelse. Saaledes bruges i Stedet for Overretssagfører *Overretten*. En af mine Bekendte sagde: »Skulde jeg vælge mellem de to Sagførere, saa valgte jeg Overretten.«

En Gæstgiver, der leverer god Mad, kan æres paa forskellig Maade. Om en saadan Vært i et anerkendt godt Spisested fortælles, at Gæster med et kraftigt Haandtryk hilste ham med Ordene: »God Dag, Æde-Niels!« eller »God Dag, Niels Ædedolk!«

Om en Mand, der ikke er helt ædru, siges, at han er ikke helt *appelsinfri*. En Proptrækker kaldes en *Pædagog* eller en *Opdrager*, en Ølkniv benævnes *Ølhøvl*. (*Sjæll.*)

Cedertræ fra Libanon kalder man i Hobro en Ølsifon, et Øltræ med 5 eller 10 Liter i. *Brød paa Fod*, er i samme By et gængs Udtryk for en Likør eller en Kognak til Kaffen. F. Eks.: »Vi vil gerne have to Kopper Kaffe med Brød paa Fod.« –

Paa et Afholdshotel i Vendsyssel faar man, naar man har bestilt en Kop Kaffe, det Spørgsmaal: »Ønsker De *Flaskebrød* til?« Svarer man ja dertil, faar man i et Lokale bagved en Likør eller lignende til Kaffen. –

Vi kunde jo aldrig i Jylland maale os med Fynboerne med Hensyn til Øl, og de var ikke fri for at se lidt ned paa os i det Stykke. »Ved du, hvorledes Jyderne brygger Øl?«, sagde de. »De kommer et Fjerdingkar Malt i en Pose, og saa rammer de en Pæl ned i et godt middelstort Gadekær, og derpaa hænger de Posen i Vandet. Kommer der saa fremmede i Besøg, som de rigtig vil traktere, saa øser de tæt ved Pælen, og det kalder de godt Øl, men til daglig Brug øser de ved Bredden, og det Øl, siger de, er ikke saa ringe.« –

Fra Tjenersproget i København har en Tjener meddelt følgende: Naar man f. Eks. spørger en Kollega om, hvor han serverer, siger man: »Hvor ligger du?« Gæster, der betaler godt, er »Snus«. Gode Drikkepenge hedder »godt med Slæb«. En Tjener, der har for meget at bestille, »svømmer«. En Gæst, der køber vildt ind, er en »Tyr«. –

»Vand ska' ma' int drekk' – de' æ farligt – man ruster op ingvendig – ma' ska' drekk' Bajere,« sagde en fuld Mand oppe ved Aalsgaarde.

En Variant heraf er følgende: Vand faar ens Jernhelbred til at ruste. —

I gammel Tid drak de i Vestjylland fire Kopper Kaffe: en for Lyst og en for Tørst, en for Selskab og en for Gevalt. —

»Jeg er ingen Fraadser,« sagde Manden, da han havde spist nitten Sild, og man bød ham den tyvende. —

Svejtserosten græder, fordi den ikke har set sit Fædreland. —

Fra Jyllands Vestkyst. For Aar tilbage spiste man Kartofler til sin Davre. Der blev kogt en stor Grydefuld, og de blev saa lagt ind paa Bordet i en mægtig Dyng. Folkene satte sig omkring Bordet og begyndte at pille og spise. Da de var kommen saa langt ned i Dyngen, at de kunde se hverandre, sagde de: »God Morgen.« —

Der boede engang i Uldum ved Vejle et Par ældre Folk, som ikke var saa renlige, som de kunde være. De havde saaledes ingen Brønd og maatte derfor hente deres Drikkevand i en Mergelgrav, som laa et Stykke fra Ejendommen. I denne Mergelgrav var der en Mængde Tudser, og især først paa Sommeren var der en Masse Haletudser og den Slags, som jo maatte fiskes op af Spanden, naar der traf og kom en med op. Nu hændte det sig, at de fik fremmede en Søndag, og de skulde da have Sødsuppe til Middag, Da de sad og spiste, var der pludselig en af Gæsterne, der udbrød: »Der er jo Tudser i Sødsuppen, Bine,« og i det samme fiskede han en Haletudse op af sin Tallerken, Konen blev meget nervøs, men udbrød i det samme: »Det kan jeg ikke forstaa, for jeg synes da, jeg har samlet dem af Spanden, som jeg kunde se.« —

En gammel Skomager, der boede omme bag Skoven,

var meget fordrukken. Han gik altid til Købmanden med Brændevinsankeret i en Sæk paa Nakken, for at ingen skulde se det. Kommisen, der var en Himmelgavtyv, gav ham en Dag en Bitter med Pibesovs i. Den kradsede noget, og paa Hjemvejen maatte Skomageren af og til have sig en lille Slurk af Ankeret, men alt gik godt, indtil han skulde over Skovgærdet, da trillede han og Ankeret ned paa hver sin Side. Proppen gik af Ankeret, og Brændevinen begyndte at løbe ud. »Ja, jeg hører nok du siger: Kom, kom, kom,« sagde Skomageren, »men jeg kan ikke komme over og hjælpe dig.« –

En Mand i Odsherred sagde: »Man kan ligesaa godt drikke det Brændevin – man skal jo have den Portion, der er bestemt til En.« –

Inde i Odsherred var der for mange Aar siden en Mand, der godt kunde lide en Snaps. Inde bag Mellemstuen var der et Kammer, hvor Brændevinsdunken opbevaredes, og i det Kammer havde Manden nok Lyst til at aflægge et Besøg, naar han kunde se sit Snit dertil. Det skete især, naar Konen ikke var hjemme. Naar hun saa kom hjem, spurgte hun gerne Børnene ud: »Har Far været oppe i Kamret?« – »Ja,« det havde han da. »Hvad sagde han, da han kom ud derfra?« – »Han sagde: »Aa-ah!«« – Saa vidste Konen Besked. –

For en tresindstyve Aar siden var der en Mand, der hed *Svendsen*, han spillede paa Violin, og han havde et Pas, som gav ham Tilladelse til at spille mellem Næstved og Nykøbing, Sjælland. Naar han kom til Hørve i Odsherred, gik han altid ind i Rasmus Larsens Gaard, og der gik saa Bud omkring til Naboerne, og om Aftenen samledes de unge og dansede til Svendsens Musik. Gjorde Svendsen Mine til at holde op, kunde nogle Skillinger til

Brændevin sætte ham i Gang igen, Efter en saadan Aften skulde Svendsen ligge i en Seng, der stod henne ved Bilæggerovnen, men da de var kommet i Seng, hørte de Svendsen ligge og rode i Sengen og snakke med sig selv: »Jeg kan ikke finde Rede i denne Seng! Jeg kan ikke finde Rede i denne Seng!« Den unge Mand maatte saa staa op og faa tændt Lys, og det viste sig da, at Svendsen havde faaet lagt sig omvendt i Sengen, og nu laa han med Hovedpuden over sig som Dyne.

Svendsen kunde godt lide Snapsene, og om Morgenens da han stod op, gik han omkring i Stuen og rystede: »Jeg tror, jeg dør. Jeg tror, jeg dør. Jeg tror, jeg dør.« – »Aa, er det saa galt!« sagde den gamle, »tror du ikke, en Snaps kunde hjælpe?« Han skænkede, og Svendsen kom hen til Bordet, han rystede saadan paa Hænderne, at han maatte bøje sig ned og drikke den. »Aa, lad mig faa en til.« Da han havde drukket den, udbrød han: »Nu tror jeg, jeg kommer mig!« –

For nogle Aar siden boede der et Sted i Jylland en Eneboer, der hed Jens Peter. Han var saa gerrig, at han ikke undte sig selv anden Føde end Grød, som han kogte for en Uge ad Gangen i en stor Gryde, saa Grøden kunde somme Tider blive noget tør, inden han fik det sidste spist. Dog var der en Ting, han gerne vilde have og altid havde i Huset, og det var Brændevin, men det var dog alt for dyrt til, at han smagte det hver Dag, det var kun ganske faa Gange om Aaret, han tillod sig den Luksus.

Saa hændte det engang, da han skulde have sig et Maaltid Grød, og der ikke var meget tilbage i Gryden, saa den var blevet saa tør, at det næsten var ham umuligt at faa noget ned. Da fik han pludselig en lys Idé, han gik hen til Skabet og hentede Brændevinsflasken og

skænkede sig en Snaps, som han sammen med Flasken satte paa Bordet ved Siden af Gryden, idet han lovede sig selv, at dersom han fik Bugt med Grøden, skulde han have Snapsen bagefter. Ved Tanken om Snapsen lykkedes det ham endelig at faa Grøden ned, og han strakte Haanden ud efter Snapsen. Da fik han pludselig et fiffigt Udtryk i Ansigtet, og med et Snuptag hældte han Snapsen tilbage i Flasken og satte Proppen i, idet han sagde: »Die snød A dæ ligodt, Jens Peter.« –

En Læser fortæller i et Blad: – Jeg sad en Dag i en tæt besøgt Restaurationshave i Aalborg, og ved samme Bord satte sig en ældre, pæn Jyde. Vi fik hver et Glas Øl. Den gode Jyde lagde femogtredive Øre paa Bordet plus fem Øre i Drikkepenge til Kelneren. Jeg lagde ligeledes femogtredive Øre plus ti Øre i Drikkepenge.

Da Jyden saa det, betragtede han mig forbavset og sagde: »Hva . . . gi'r De saa møj, saa gi'r A ett nowwed!« Og derpaa strøg han roligt sin Femøre ned i sin rummelige Portemonniks! –

Mange morsomme Typer kom i gamle Dage ind i Købmandsforretningerne, og naar det var Vinter med biden-
de Kulde, kunde Kunderne glæde sig til en »Opstrammer«. Saaledes kom der en gammel Støder ind til en Købmand i Fjends Herred . . . Han stod og hostede lidt. – »Rommer, Jens?« sagde Købmanden. – »Jow Tak,« sagde Jens og stak »Rommeren« ud. »Det var dog band-sat, som den længser,« sagde han og slog Smæk med Tungen. – »Jen te, Jens?« sagde Købmanden. – »Jow Tak,« sagde Jens og stak »Rommer« Nr. 2 ud. Saa stod han og saa filosofisk ud, og lidt efter skar han Ansigt. »Nu kom de min Sandten op at slaas, Kjøbmand,« sagde han med et lidende Udtryk. – »Saa kommer do val te aa

ha jen te aa skjel dem ad mæ?» sagde Købmanden med et lunt Grin. Og naar Jens saa havde faaet den tredje »Rommer«, var han tilpas. – Nu om Stunder hænger »Rommerne« ikke saa løse i Købmandsforretningerne. –

En Mand fra Vejleegnen var kørende til Mølle i en Arbejdsvogn. Han var blevet fuld og faldt i Søvn paa Hjemvejen. Hestene gik ogsaa godt, indtil de kom til et Vejsving, der førte op til Mandens Gaard, da væltede Vognen med Bunden i Vejret, og Manden kom ind under den. Han vaagnede ved, at hans Hund Pelle stod og gøede oven paa Vognkassen, og saa raabte han: »Maren, Maren, Pelle æ' op' o' æ' Lovt!« –

Ole kunde godt lide de vaade Varer, og det hændte ikke sjældent, at han kom fuld hjem. Engang kom han og hans Drikkebroder fulde hjem, og de kravlede op paa Stænget for at sove Rusen ud i Høet. Den næste Morgen vaagnede Ole, og han vilde ud at trække frisk Luft, hvorfor han aabnede Lemmen i Gavlen, idet han ikke tænkte på, hvor højt han var oppe, og da han saa traadte ud, faldt han jo ned, han tog dog ingen Skade, men raabte op til ham deroppe: »Pas paa, naar du skal ud, for her er saadan et højt Trappetrin!« –

En Landmand kom engang ind til Ringkøbing. Hen paa Aftenen var han blevet noget fuld, og han gik da ind til en Købmand og forlangte, at han skulde køre ham hjem. Købmanden havde travlt med sine Bøger og havde derfor ikke Lyst til at spænde for saa sent paa Aftenen. Den fulde Mand stod en Tid og ævlede, men da han mærkede, at der ikke var noget at gøre, blev han vred og sagde: »Ja hvis do ett vil, så ka' A Fandme go hjem o' hent' mi' ejen Befordring.« –

Gammel Hans Jensen i Gørding var kommet til Ribe

til Marked, og han havde faaet sig nogle Genstande. Han kom saa ind i en Restauration. – »Kan Gammel Hans Jensen fra Gørding faa en Puns?« spurgte han Tjeneren. »Nej, du har faaet Punser nok i Dag, du kan ikke taale flere.« – »Naa,« sagde Hans Jensen og trak sin Tegnebog op. Saa tog han en Femhundredekrone-seddel frem og spurgte: »Kan du se, hvem det er, der gaar dér og pløjer? Det er Gammel Hans Jensen fra Gørding - kan A saa faa en Puns?« – »Jo, saa gerne!« – »Tak, nu skal A ingen ha'!« sagde Gammel Hans Jensen og gik. –

Pa' Gram i Københoved var Medlem af Festudvalget for de store Møder i Skibelund Krat. Ved et af disse Møder traf han en Mand fra Vejen, han havde faaet en Højden og kunde lige stive den af. Pa' Gram spurgte da, hvad han var kommet til Fest for. »Jow –« svarede Manden, »A er ga'en herved for aa fo mæ en rigtig gue Hat, aa de' haar A faat – aa no vil A hjem!« Siden fandt Festudvalget det rigtigst at afskaffe Spiritusudskænkning ved disse Fester. –

En Lastbil-Chauffør i Skern blev forleden underkastet Spiritusprøven og fik Betegnelsen: Lettere paavirket. Som Led i Prøven skulde han efter Diktat skrive: »En Ribe-Kreaturhandler fortæller Jydske Tidende en lille Markedsoplevelse.«

Resultatet blev, at der kom til at staa: »En Runle Krontunhandle for tæle Jygetidende en liler Markeoplevelsen.« Chaufføren mistede Kørekortet i seks Maaneder. –

I mange Landsbyer ligger Kirken og Kroen tæt ved hinanden. Det var ogsaa Tilfældet med den By, hvor denne Historie foregaar. Da Præsten en Søndag kom ud

af Kirken og forbi Kroen, var der et stort Spektakel udenfor. Der var en Flok Mænd, som var blevet fulde og nu laa i en stor Bunke og sloges. »Men det er dog for galt,« udbroed Præsten, »hvor er Sognefogden henne?« – »Ja,« svarede en af Mændene, »Sognefogden er jo en ældre Mand, saa han ligger nederst.« (Nordsj.) –

En Mand, der hed Kristen Hansen, og som ellers var Afholdsmand, var kommet ind paa en Kro og var blevet fuld. Da han kom ud, mødte han en Mand, som sagde til ham: »A tøtt, te do wa Afholdsmand, Kræsten Hansen.« – »De æ A osse – nowwed – lidt – – – ett møj,« var Svaret. –

Engang kom en Handelsrejsende ind i en Restauration, satte sig ved et Bord og forlangte en Øl, som han snart efter fik. Da han nu havde siddet lidt, kom han i Tanker om, at han hellere vilde have haft Kaffe, han kaldte saa paa Frøkenen og sagde, om han ikke kunde faa byttet Øllet og faa Kaffe i Stedet for. Det kunde han godt, hun kom snart efter med Kaffen og gik ud med Øllet. Da han nu var færdig med Kaffen, tog han sin Hat og gik, men han kom ikke længere end i Døren, dér blev han standset af Frøkenen, der spurgte, om hun ikke skulde have noget for Kaffen. Det mente han ikke, hun skulde, da han havde givet Øllet for Kaffen, saa det kunde der ikke være Tale om. Saa vilde hun have noget for Øllet, men det vilde han da paa ingen Maade betale, naar hun havde faaet det tilbage. Hun kom ikke til noget Resultat, men sagde, at han kun maatte være fri for at betale, hvis han kunde gaa til den nærmeste Restauration og gøre det samme, men det kunde han ikke, sagde han, for dér var han lige kommet fra. –

Nogle Herrer sad paa en Restauration og havde faaet

lidt i Hovedet, saa Humøret var højt, da siger en af de tilstedeværende til en anden: »Du er saa fuld nu, at du ikke kan bære dette her Stykke Papir hjem paa-,« han nævnede her nogle Minutter. Den anden bandte imidlertid paa, at det kunde han sagtens gøre, og der kom et Væddemaal i Stand, men da saa Manden skulde af Sted med Papiret, sagde den anden, idet han rev et lille Hjørne af Papiret: »Du faar ikke mere end saadan et Stykke ad Gangen.« Det bemærkes, at Manden, der vandt Væddemaalet var Landmand, den anden Sagfører. —

Det var ved et Selskab i en Landsbykro, hvor Gæsterne blev enige om at lave lidt Sjov med Krofar.

»Kan du,« spurgte en af Gæsterne Kromanden, »følge Urets Pendul med Pegefingern og samtidig sige: »Saa til den ene Side og saa til den anden Side,« uafbrudt i 5 Minutter, saa betaler jeg, hvad jeg har faaet i Dag, men kan du ikke, faar du ingenting.« Væddemaalet kommer i Stand, Krofar kravler op paa en Stol, saa han lettere kan følge Pendulets Sving, idet han siger Ordene: »Saa til den ene Side, saa til den anden Side.« Da han er godt i Gang, gaar den ene af Gæsterne ud i Køkkenet og siger til den dér travlt beskæftigede Kone: »Jeg tror, Bertel er blevet tosset, det er lige meget, hvad vi siger til ham, saa svarer han bare: Saa til den ene Side — og saa til den anden Side.« — Konen stiller sig i Døren og siger: »Far, hold op med din Sludder.« Men da han bliver ved med sit, brister hendes Taalmodighed, og hun river ham ned af Stolen. — Kromanden maatte betale Gildet. —

En Mand sad og drak Kaffe i en Kro. Han beklagede sig da over, at der var saa meget Grums i Kaffen. »Det er det tykk', der koster æ Pæng',« svarede Kromanden.

»Tak, saa skal A ett betaal,« svarede Manden, rejste sig og gik. –

Der var engang for mange Aar siden en Værtshusholder i Hillerød, som havde saadan nogen meget smaa Snapseglas. Da der en Dag kom en Mand ind og skulde have en Snaps, sagde han til Værtshusholderen: »Det må være meget gamle Glas de dér.« – »Naa, hvorfor det?« – »Jo, de er slidt saa gevaldig!« –

En Gæstgiver, der havde drukket adskilligt i sin Tid, var kommet paa Hospitalet. Han holdt meget af at prale, og det gjorde han da ogsaa dér. Han var saaledes meget god til at svømme, paastod han. »Jeg har svømmet over Guldborgsund,« fortalte han. »Der er jo heller ikke saa bredt,« indvendte en anden. »Ja, men der er meget dybt,« svarede Gæstgiveren. –

I Hovedgaden i Tønder var der engang kommet en ny Kromand, han var meget flink, kun havde han den Fejl, at han stammede, men det kunde han jo ikke selv gøre for. En af de første Dage der var Marked og derfor meget travlt, kom P. Hansen ind til ham og spurgte: »Ka-ka Æ faa en Kaf-p-p-puns?« Kromanden blev meget vred, tog Manden i Kraven og smed ham paa Døren. P. Hansens Kammerater, som var i Stuen, spurgte nu, hvorfor han ikke maatte komme ind. »H-h-an ska it g-g-gør Nar!« – »Det gør han jo heller ikke, for han stammer altid.« – »De- - de - - det kunde han jo ha-ha-ha sagt st-st-st-straks.« –

I en Kro i Østjylland var der en Kromand, der hedder Søren Johansen. Han var meget vittig, og der fortælles mange Historier om hans Slagfærdighed. Engang kom nogle meget unge Mennesker ind i Kroen, satte sig ned og bad om et Spil Kort, da de gerne vilde have noget at

forslaa Tiden med. Søren Johansen kom da med et Spil Kort, der udelukkende bestod af Styrvolter, og gik saa igen. Lidt efter bliver der kaldt paa ham igen, og de unge Mennesker spørger, hvad det skal betyde, at han har givet dem bare Styrvolter. Hertil svarede Søren Johansen roligt: »Ja, men A tænt, te I vild' ha' dem te aa byg' Hus' aa.« –

En Dag da Søren Johansen var en Tur ude i sin Have, mødte han en ung Mand, der brugte Brillen. »Hwa sie do igjæmmel saaen nowed Glas?« spurgte Søren Johansen. Hertil svarer den unge Mand: »Jeg ser en Idiot.« – »Ja, tænt A ett nok, te de wa Spejlglas.« –

En Student fra København var engang paa Besøg i Kroen for at se den store, smukke Krohave. »Ja, her kunde jo blive meget pænt,« sagde han, »naar Fjorden bliver ledet herind.« – »Ja, æ Torsk æ jo begyndt aa komm',« svarede Søren Johansen tørt.

En Dag kom nogle Folk kørende til Kroen. De satte sig ind i Haven og tog deres Madkurv frem. Søren Johansen holdt sig i synlig Afstand, men der var ingen, der kaldte paa ham. De fremmede tog deres Øller op af Kurven, trak dem op og spiste og drak. Men da de skulde til at køre, fulgte Søren Johansen dem til Vogns, og da de var lige ved at køre, sagde han: »Hwis I no, næ I komme' hjem, opdawwer, te I haa taft jer Pung, saa ved I da, te de' æ ett skie hæe.« –

Købmand Hansen, der var meget velhavende, noget paaholdende og let religiøs, besøgte engang Søren Johansens Kro for at lære denne ejendommelige Mand lidt nærmere at kende. De kom da ogsaa til at snakke om dybsindige Ting, og Købmand Hansen ledede Samtalen hen paa Næstekærlighed. Men da sagde Søren Johansen:

»Aa, A gi no hejsen ett møj faa dehæ Næstekjærlighed, faa A ska sej dæ, næe dæ go' Ild i mi Røw, aa dæ go' Ild i di Røw, saa grivve do no først te di ejjen.« Siden har Købmand Hansen ikke besøgt denne Kro, »for Søren Johansen var en udannet Person.« –

XIII

JAGT

Johan Olesen i Tørring var en Vinternat paa Vildandejagt nede ved Gudena. Han lagde sig paa Lur et passende Sted, og da han saa en Vildand dukke op af en Vaage, skød han, og den blev der ogsaa, men lidt efter begyndte den at løbe op over Engen. Han skød paany, og den bevægede sig heller ikke mere. Men da han kom derhen, blev han meget forbavset, for det viste sig, at der laa baade en Vildand og en Ilder, begge stendøde. Han havde altsaa først ramt Vildanden, og da en Ilder saa har villet redde sig en billig Steg, ramte han den i andet Skud. –

Paa en større Gaard var Manden og Karlen ude med Binderen. Manden kørte Maskinen, Karlen satte sammen. Med et ser Manden, at et Neg, som lige er kastet ud af Maskinen, begynder at løbe hen over Markerne. Han vilde næsten ikke tro sine egne Øjne, men det var rigtigt nok, og han raaber til Karlen, at han skal sætte efter Neget; samtidig standser han Maskinen for selv at være med. De to Mænd bevæbnede sig med Fork og Stok, og efter en hidsig Jagt lykkedes det dem ogsaa at nedlægge Neget. Det viste sig at indholde en prægtig Ræv.

Sammenhængen var denne, at Mikkelt havde gaaet i

Kornmarken. Det var ikke lykkedes ham at komme langt nok til Side for Høstmaskinen. Han er sprunget over de farlige Tænder og ind i Sejlet, er af det ført med det afhuggede Korn ind i Bindemekanismen og derefter hældt ud som et »Neg«. –

En Gaardejer paa Bjeverskovvegnen var en Dag kørt ud paa sin Mark for at jage. Han holdt stille i sin Bil ved en Roemark og sendte sin Hund af Sted. Et Øjeblik efter kom den med en Hare. Manden i Bilen lagde an og skød. Og Morten laa død. Saa startede han Bilen og kørte et andet Sted hen paa sin Mark, og Hunden blev sendt af Sted. Et Øjeblik efter er den der igen med en Hare. Manden i Bilen lægger an. Og Morten er færdig.

Dette er Jagt Anno 1932! –

Hans Kromand var paa Jagt ude i Strandbakkerne. Han fyrede paa en Ræv, men den undslap og gik i Graven. Hans ærgrede sig. Der laa et Hus ikke langt derfra. Kromanden gik hen til Ejeren og fortalte om sit Uheld og bad om at laane en Spade, for saa kunde han grave den saarede Ræv ud. Ejeren var afgjort uvillig, det hjalp ikke, hvor meget Kromanden bad, lirkede og truede, han maatte gaa uden at faa Spaden og fik altsaa heller ikke Ræven. Saa snart Kromanden var gaaet, for den uvillige af Sted og gravede Rævehullet ud og fik en dejlig stor Mikkell. Denne Bedrift pralede han af, ogsaa over for Kromanden. Det skulde han ikke have gjort.

Nogen Tid efter var Kromanden igen paa Jagt i Strandbakkerne; der var intet at skyde paa, men han løsnede alligevel et Par kraftige Skud og gik derefter til førnævnte Mand og fortalte, at han igen havde skudt fejl til en stor og dejlig Ræv, der gik i Graven. Spadeejeren var standhaftig som forrige Gang trods alle Kro-

mandens Overtalelser og Henstillinger. Kromanden maatte gaa, og han gik op til en Ven, der boede oppe paa en Bakke noget borte. Kromanden satte sig til Rette ved Vinduet og glædede sig ved at se den uvillige mase ude i Rævegraven i flere Timer uden at faa nogen Ræv denne Gang. —

Til Herregaarden Matrup hører der en Skov, og den Del af Skoven, der ligger Syd for Landevejen, som gaar fra Horsens til Nørre-Snede, hedder Donnerup Skov. Jagtretten i dette Stykke Skov var der en halv Snes Mænd fra Brædstrup, der havde lejet. Det skete ikke saa sjældent, at de var paa Jagt, men de skød næsten aldrig noget. En Dag kom en af Jægerne, en Slagter, derud paa Egnen for at handle, han kom da ogsaa ind paa en Gaard, hvis Ejer hedder Powl. Denne Powl er en meget ivrig Jæger, og det varede da heller ikke længe, inden han og Slagteren kom til at tale om Jagten, Slagteren klagede over, at der var for lidt Vildt, og den Smule, der var, skød Krybskytterne, hvoriblandt han ogsaa regnede Powl. Denne tænkte i det samme, at det kunde være morsomt at spille de gæve Jægere et Puds, han fortalte da Slagteren, at det kunde han ikke forstaa, for den anden Dag, da han var i Thyrsting, da havde han set tolv Bukke, der stod og gloede paa ham oppe ved Landevejen. »Tror du, at de er der endnu?« spurgte Slagteren. — »Ja, det er jeg sikker paa,« svarede Powl. — »Jeg springer lige ind og ringer til Brædstrup, at de skal komme herud, vi kan vist gaa Skoven igennem endnu inden Aften.« — »Ja, gør du det,« sagde Powl med et lunt Smil. En god Times Tid efter kom de gæve Jægere, og snart var Jagten i fuld Gang, men Jægerne saa ingen Bukke, endskønt de gik lige forbi dem.

Der var en Mand, der fik sig et billigt Grin den Dag, og det var Povl, for det var nemlig Savbukke, han havde set i Stedet for Raabukke, som Jægerne troede det var. –

En Dansker, som havde deltaget i en Jagt i Sverige, pralede under Jagtmiddagen bagefter af, at han havde skudt ialt 999 Harer i sin Tid. En af Jagtselskabet indvendte: »Men hvorfor dog ikke sige 1000 lige ud?« – Da raabte Danskeren: »Er De gal? Tror De, jeg vil gøres til Løgnhals for en eneste Hares Skyld?« –

Den gamle Skovfoged har Besøg af sin Nevø fra By-en, og de skal naturligvis ud paa Harejagt. De anbringer sig ved en Veksler og venter med Hanerne spændt. Det varer ikke længe, saa kommer en Gammelhare hoppende, og Nevøen tager Sigte, men standses af sin Onkel, der oprørt raaber: »Stop, det er *August*, ham skyder vi aldrig paa!« Nevøen sænker forbavset Bøssen, men i det samme kommer næste Hare hen ad Stien. Nevøen lægger an, men den gamle raaber paany: »Stop for Pokker, det er *Stine*, hende skyder vi heller aldrig paa!« Ærgerlig vender Nevøen sig nu og spørger, om det er Meningen, at de skal gaa hjem uden en Hare i Tasken. Da kommer netop en tredie Hare til Syne. Onkelen ser den og raaber genkendende: »Skyd, skyd! Det er *Peter*, ham skyder vi altid paa!« –

Det forargede Sognepræsten, at den mandlige Del af hans Menighed altid var smaat repræsenteret i Kirken om Søndagen, da de fleste af dem var ivrige Jægere. Han talte saa til en af Kirkeværgerne om det og fordømte i stærke Ord Jagten om Søndagen. Den gamle Kirkeværg, der selv havde været Jæger i sine unge Dage, svarede imidlertid: »Aa, jeg skal sige Pastoren, at det endda

ikke er saa galt med Jagten om Søndagen, det er meget værre med Løgnehistorierne om Mandagen!» –

XIV

TYVE OG ANDRE SKÆLME

I Vridsløselille sidder Fangerne i hver sin Celle, idet de ikke maa tale sammen. Men i Kirken sidder de lige op ad hinanden, om end i hver sit Rum, og benytter derfor Sangen til at meddele sig med, som da en Fange sang til sin Sidemand (Mel.: Du Herre Krist): »Hvad hedder du? Hvad har du gjort? Hvor længe skal du sidde?« –

»Det kan ikke nytte, at man stjæler i Dag og bekender i Morgen. Man bliver ikke straffet for det, man stjæler, men for det, man siger ja til,« sagde en gammel Tyv. (Nordsjæll.) –

En Mand var dømt til Vand og Brød for Tyveri. »Ja Tak, Hr. Justitsraad,« sagde Manden, »hjemme faar jeg kun Vand og Kartoffler.« Saa dette her var jo da bedre. Kartoffler var ikke saa estimeret dengang. (Nordsjælland) –

En Betjent stod en Dag paa et Gadehjørne og saa da en ung Mand, der gik hen til en Bil, som holdt i Nærheden, og begyndte at tage Reservehjulet af. Betjenten, der mente, at der var noget galt paa Færde, gik hen til den unge Mand og spurgte ham, hvad det var, han gjorde. »Jeg stjæler selvfølgelig Reservehjulet, højstærede,« svarede han. Betjenten undskyldte, at han havde blandet sig i noget, der var ham uvedkommende, og gik sin Vej. Derpaa fjernede den unge Mand sig med Reservehjulet.

Fem Minutter efter kom Bilens Ejer hen til Politibetjenten og meddelte, at hans Reservehjul var blevet stjålet. —

For ca. 150 Aar siden levede paa Tirslund-Egnen i Sønderjylland en Mand, som tjente sig rig ved Hestetyverier — Ole Hestetyv kaldtes han. Da Ole blev gammel og velhavende, gik han i Kirke hver Søndag. Han fortalte da gerne en Historie om en Mand, han havde kendt. »Han stjal Heste,« fortalte Ole, »til han blev en velhavende Mand — men saa holdt jeg op,« sluttede den gamle Fortællingen. Den gamle Hestetyv ligger begravet paa Bevtoft Kirkegaard. —

Der var engang en Præst, som opdagede, at der blev stjålet af hans Kaal, og nu vidste Præsten godt, hvem det var, men han vilde dog helst have Tyven til at gaa i en Fælde. Saa en Søndag som Tyven og hans Kone var i Kirke, havde Præsten taget en Sten med sig op paa Prædikestolen, og da Prædiken saa var forbi, sagde Præsten: »Der er blevet stjålet af mine Kaal, og nu sender jeg denne Sten ud over Menigheden, og den, som Stenen rammer, er Tyven.« Men i det samme Præsten løfter Stenen, rejser Tyvens Kone sig og siger: »Duk dig, Christian, for han sender den nok.« —

I Sydsjælland levede engang en Mand, som hed Niels Peder, og som var noget langfingret. Folk havde derfor Tilbøjelighed til at kalde ham *Tyve-Niels Peder*, men det var jo ikke saadan at bevise, at han var en Tyv, og man fandt derfor paa i Stedet for at kalde ham *Nitten-og-en-Niels Peder*. —

En ung Mand af en mindre ærlig Familie, var engang sammen med sin Mor kørende i Bil i Besøg hos en Slægtning. Da de skulde hjem, var han i godt Humør, og idet han startede Bilen, sagde han: »Hvis vi nu møder en

Politibetjent, saa kører vi over ham – og hvis han ikke har faaet nok, saa bakker vi og kører over ham en Gang til.« (Sjæll.) –

En kendt nordfynsk Politimand fortæller følgende Oplevelse som han havde engang under Verdenskrigen: Politiet i Thisted havde fanget en usædvanlig skummelt udseende svensk Sømand, der havde begaaet nogle Smaarapserier i Stige og derfor skulde føres for Retten paa Fyn. Den nordfynske Politimand rejste til Thisted for at hente Sømanden, men Rejsen, der dengang var endnu drøjere end nu, foregik om Natten, og Politimanden og Fangen vilde derfor gerne have en for Fangetransport reserveret Kupe for dem selv. Toget var imidlertid overfyldt, og ved Ankomsten til Skive formaaede intet at hindre den indtrængende Folkemængde i at fylde Kupéen. Politimanden protesterede, men det hjalp ikke, og de to blev trængt helt op i en Krog. Men saa tog Fangen Ordet, og idet han lagde sit Ansigt i de mest skumle Folder, spurgte han: »Sig mig engang, Politiassistent, hvor meget tror De, jeg faar for det Mord?«

Saa blev der Albuerum. I Løbet af faa Sekunder var Kupéen tom, og Rejsen kunde fortsættes paa mere behagelig Maade. Sømanden fik en betinget Dom, da han kom for Retten. Politimanden bevarede Oplevelsen som et muntert Minde. –

Der var en Mand ved Døren, der bad om lidt Hjælp til »en Mand, der havde kendt bedre Dage osv., osv.« Den rare, gamle Dame tog sin Pung frem og sagde: »Hvis jeg nu giver Dem ti Øre, hvad vil De saa bruge dem til?« – »Aah,« svarede Manden, »jeg vilde købe et nyt Sæt Tøj, og saa vilde jeg gaa hen og spise Frokost, og maaske kunde der ogsaa blive noget tilovers til Mid-

dag i Morgen.« Da blev den gamle Dame rørt, og hun sagde: »Værsaagod, her har De halvtreds Øre . . . saa kan De vel omtrent trække Dem tilbage?« –

Forleden Aften blev der ringet til Odense Politistation, fra »Bethania«, at der laa en beruset Mand og sov i Haven. Overbetjent Andersen gik ned til Manden og ruskede i ham. Men han gav ikke noget Livstegn fra sig. Saa faldt der Betjenten noget ind ved at mindes Historien om Professor Rovsing og Sømanden. »Kom med op og faa en Bajer,« sagde Overbetjenten. Og saa kom Manden op. Han var lige løsladt fra Horsens Tugthus og havde alt ialt een Øre i Lommen. –

En Mand traf i en Sidegade i København en anden Mand, han gav sig i Snak med ham og vilde have ham med ind i en Beværtning, saa vilde han give en Genstand. »Nej,« sagde den anden tørt, »det kan ikke nytte noget – jeg er selv Bondefanger.« –

INDHOLD

	Side
Forord til anden Udgave	5
Indledning	7
I. Mand og Kone	17
II. Husbond og Tyende	24
III. Børn og Skole	34
IV. Liv og Død	41
V. Sygdom – Læge – Apotek	47
VI. Religion – Præster – Degne	56
VII. Etater og Myndigheder	89
VIII. Fra Soldaterlivet	102
IX. Penge – Handel	115
X. Haandværkere	131
XI. Blandt Sømænd	138
XII. Mad – Drikkevarer – Fulde Folk – Kromænd	141
XIII. Jagt	155
XIV. Tyve og andre Skælme	159

Paa Omslaget: Tofte Kilde i Tibirke. Efter Tegning af *Kr. Kongstad*.

ANDERS UHRSKOV

DANSK FOLKEVID

FØRSTE SAMLING

Om I. Udgave af denne Bog, der udkom i 1935, skrev Pressen bl. a.:

»Forfatteren Anders Uhrskov, der har en lang Række Bøger bag sig, har udgivet en ny Bog: Dansk Folkevid - maaske den morsomste af alle dem, han hidtil har ladet gaa i Trykken.«

(»Den danske Pioneer«, Omaha).

»De lystigste og fantasifuldeste af alle Historierne er selvfølgelig Soldaterhistorierne.«

(»Kolding Folkeblad«).

»Det er en umaadelig morsom Bog, Anders Uhrskov her har udsendt.«

(»Fyns Venstreblad«).

»- en meget morsom og oplysende Bog.«

(»Dansk Ungdom«).

»For at holde lidt Styr paa denne Hær af Vittigheder og vittige Historier har Udgiveren maattet rubricere en Smule: Mand og Kone, Husbond og Tyende, Børn og Skole, Liv og Død, Læge, Apotek, Religion, Præster, Degne osv.«

(Søren Alkærsig i »Højskolebladet«).

Faas i alle Boglader

HANS TOFTES BOGHANDEL, HILLERØD
